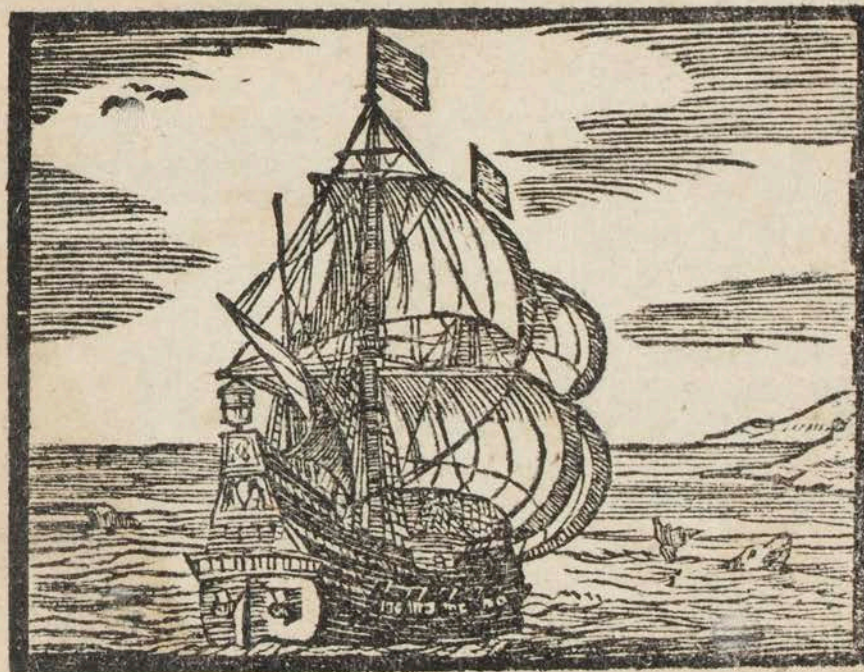

Journael
O F T E
Een Oost-Indische-Reys-beschrij-
vinghe, ghedaen
D O O R
CORNELIS CLAESZ
van P V R M E R - E N D T.

Verhalende veel besondere vreemdigheden van landen, lie-
den het belegeren van Monfambiecke en Goa, mer het veroveren van de
Portugese Kraecke en andere Schepe,

Met een besondere opmerkinge ontrent de diepte / ondiepte / Sanden /
Stranden / Gronden / Havenen / Bayen / streckinge der Coersen en 't val-
len der stroomen: alles waerdigh om gelesen te worden.

t A M S T E R E D A M,
Voor GERTIT VAN GOEDESBERGEN, Boeck-verkoo-
per op het water, by de nieuwe-brugh, inde Delfse Bybel. Anno 1651.

L4
d
28

144

OF

Journal

OF THE

OF THE

OF THE

COTTON FIELD CULTIVATION

AND THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

F

C

va

mir
des
oost
Daer
omt
noor
onde
tr
se
een
den

pen

Journael Beschrijvinge

Door

Faculdade de Filosofia

Ciências e Letras

Biblioteca Central

CORNELIS CLAES Z

van Purmerent, Stuer-man

zijnde van 't Schip BANTAM, uyt-
ghevaren in dienst van de Moghende Heeren, de
vereenighde Compagnie.

In de naem onses Heeren en Salighmaeckers Jesu
Christi / Amen.

Sijn wy upt Cerel van Coopmans Rede / met
ons 5 Schepen upt Hollandt den 20 April, Anno
1606 t' middaeghs t' zepl gegaen / nae het Eplandt
van Wicht, met een Oost ende O. ten Noorden
wint / en klaer weder. Onder het belept van den Ad-

mirael Paulus van Kaerden, Godt verleen ons zyn vrede Amen / hadden
des abonts weynigh stilte.

Den 21 Dito s' morgens weynigh koelte / de windt was oost noozdt-
oost / ons cours gegaen suyt west ten zupden / na de hoofde toe.

Den 22 Dito s' morgens het Noord boozlant gesien / ende weynigh
daer nae sagen wy Doeveren, des abonts sagen wy vier lay, des nachts
ontrent middernacht sagen wy Bevesier dwars van ons / de wint was
noozt oost wel so noozdelijck, niet moop weder.

Den 23 Dito / recht nae de middagh zyn wy ten Ancker gekomen / Te Wicht op
onder Wicht, op 7 Vadem steek-grondt / den wint was oost / wy ver- de Rede geko-
trouwen met ons werp Ancker / ende den Cabeltouw / want moesten ont- men.
se Vice Admirael, met de zeeusche Schepen verwachten / vonden hier Een Indisch
een Oost-Indisch-Vaerder, quam upt Do Moiluken, was meest ghela- den.
den met Pagelen.

De Maent van May, ANNO 1606

Den 25. Dito s' morgens met den dage / sagen wy de Zeeusche sche- Onsen Vice Ad-
pen / ten Ancker legghen / ontrent 3 mijlen suyt oost van ons / dito des mirael te Wicht
gekomen.

A

midf

Journal Beschrijvinge door

middaeghs zijn zy by ons ten Ancker gekomen / vóór het eplav. Wicht in 7 Dadem steek gront / den wint was oost noor / oost met tamelycke koelte ende klaer weder.

Den 26. Dito / s' morgens met den daghe moesten alle die nae landt baren / om steen te haelen / vóór de Zeeu. n. / want een van haer Ipe soo ranck dat hy gheen zepl en konde voeren / de wint was noord west stillekens met weynigh regen / ende doncker weder.

Den 27. Dito / haelde wy noch 3 boots / met steen in ons Schip Bantam, de wint was Supden / met regen / s' avonts oost zuyt oost / dito / s' nachts stillekens / de wint was variabel.

De Maent van Iuny, Anno 1606.

Van Wicht
met ons vloot
gezept.

Den 3. Dito / omtrent een ure na de middagh zijn wy t' zepl gegaeu van Wicht met ons 8 Schepen / te weten drie van Amsterdam, een van Enckhuysen, ende een van Hoorn, ende de resterende 3 van Middelborgh, uyt Zeelant / altesamen onder het beleyt van den Admirael Paulus van Kaerden, het Schip genaemt Banda, het zijnde van alles wel vóórsten. Het andere Bantam, Cylon, Parania, ende Cina, zijnde uyt Holland / ende uyt Zeelant / te weten / dese resterende 3. den Vice-Admirael Ariaen Maeritz, het Schip genaemt der Veer, het 3 Zirickze, dan daer den Vice Admirael in persoon op was / is genaemt Walcheren, God verleen ons een geluckige vóórspoedige reyse Amen / de wint was oost ten zuyden / met tamelycke koelte, ende klaer weder / s' avonts gingen wy zuyt west aen / om weynigh buyten lant te komen / ende s' nachts west zuyt west / ende west ten zuyden.

Den 4. Dito / s' morgens met den opganck der Sonnen / lagh vóór lant / noorden van ons / ons cours genomen west ende west ten zuyden / de wint was oost met mooy weder / ende klare lucht / met tamelycke koelte / dito s' avonts sagen wy Goutkart west van ons / s' nachts stillekens gheweest / den wint uyt den noord oosten / ende noord oost ten oosten.

Een Fransman
verspoocken.
Een Engelsch-
man verspoek.

Den 5. Dito s' morgens stillekens / de wint variabel / dito sachtter / s' middernachts spraccken wy een Fransman, quam van Lissebon, seyde dat de Spaensche Schepen t' zee waren / ende 2 Schepen benomen van onse Schepen van oorloge / dit onoch een Engelsch man verspreecken quam van Santelukas, seyde: datter 8 Valiens na de Vlaemsche Eynden waeren / om de West-Indische Schepen waer te nemen / ende te Conboperen / tegen den avont de wint west zuyt west gekregen / hadden vóór de middagh meest in stilte gedreven / wy liepen na lant / het Rams Hooft lach van ons noord ten oosten / ende noord noord oost ons cours noord west ten noorden / s' avonts wenden wy weder / ende liepen zuyt west aen / Dito s' nachts ginghen wy zuyt zuyt west / ende zuyt west ten zuyden / ende zuyt west aer / hadde weynigh koelte.

Den 6. Dito / s' morgens was de wint west noord west / ende west ten

t en noorden / ons cours gegaen zuyt west ten zuyden / ende zuyt west / Deel Schepen
sagen etten. Schepen het Caneel in komen / dan met versproken / di- gesien.
to s morgens sagh ick het Hoogh-land van Doort-Muyden, soo wel als
ick doen konde / dito rantsoen van kafen / op ons Schip nptgedeylt / te
voeten / 5 voer peder man / dito s'avonts ghewent / ende liepen zuydt /
west ten zuyden aen / de wint was west ten noorden.

Den 7. Dito / smorgens recht voer de vhoekst hebben upt gewent
ende liepen west ten noorden aen / de wint was zuyt zuyt west / ende
zuyt west ten zuyden doncker weer / ende wepnigh regen / met tamelijc-
ke koelte sagen 3 Schepen / ende niet versproecken / dito smiddaeghs 3 Schepen ge-
gewent / ende liepen zuyt oost wel soo Oostelijck aen / de wint was zuy- sien.
den meen / zuyt zuyt west wel soo zuydelijck / met regen ende mottigh
weder / met soo veel koelte dat wy de Mars zeplz in 't top voeren konde /
dito s'avonts stillekens gheweest / ende in 't eerste quartier de wint in 't
eerst westelijck / ende in 't dagh quartier stillekens / ons coers / Z.W.
ten zuyden.

Den 8. Dito / smorgens in stilte gedzeben / de wint variabel / den
Heer Admirael heeft den byeden raedt doen vergaderen / de gehelen dagh
meest in stilte gedzeben / altemet regen / de wint variabel / dito in 't eer-
ste quartier / de goeden wint gekregen upt den O. N. O. wepnigh koel-
te in 't 2 quartier begofst een wepnigh te koelen / onsen cours gegaen De goede wint
Z.West aen. gekregen.

Den 9. Dito / smorgens fraepe koelte gehad / ons cours ghegaen /
zuydt west aen / ick maecte gissinghe dat wy gezept hadden 12 mylen
waren omtrent op de hooghte van 49 graden / de wint was smiddaegs
N. O. ten Noorden / donckere locht / met tamelijcke koelte / dito savonts
den wint N.W. ten noorden met reghen.

Den 10. Dito / smiddaeghs hooghte genomen / 48 graden 20 minu-
ten / hebben gezept 35 mylen Z.W. ten Z. aen / wel soo zuydelijck de
wint was noord west / met soo lustighe koelte / als wy begeerden / s a-
vonts in 't eerste quartier hooghte genomen op 47 graden 20 minuten /
onsen cours Z.W. wel soo zuydelijck / noch gezept 6 mylen west wel so
zuydelijck.

Den 11. Dito / in 't dagh quartier ghezept 11 myl / zuydt ten westen
aen / ontrent vhoekst sagen wy 2 Schepen ende wy wendent ende lie-
pen noord N. ten Westen aen / den wint was zuyt W. ten Westen / met
11 op weder waren op de hooghte van 47 graden min 8 minuten / by
noord de linie / noch gezept 8 mylen Z. O. ende 30 minuten / W. noord
W. aen / de wint was zuyt zuyt W. ende zuyt W.

Dito savonts gewent / liepen zuyt O. aen / onsen cours gehouden S.
O. ten O. 81 myl a / de wint was noch zuydt zuyt West / met doncker
miftigh lucht / de geheele nacht over.

Den 12 Dito / smorgens was het noch so miftigh / dat wy geen sche-
pen sien en konde / de wint was zuyt ten Westen / ende zuyt zuyt West /
smiddaeghs slaer weder / de wint liep zuyt zuyt Oost / ende zuydt oost

ten zupden / wy hebben ghestuurt zupt West aen / ende zupt West ten zupden.

Den 13 dito / smiddaeghs hooghte genomen 45 graden / 27 minuten / wy hebben gesept 21 mylen / West zupt West / wel so zupdelijck / de wint was zupt zupt Oost / ende zupt Oost ten zupden / voor de middagh mistich ende sabondts reghen / de windt was zupden / met regen meest de geheele nacht.

Den 14 dito / smiddaeghs maecte ick gissinghe / dat wy ghesepit hebben 5 mylen / tusschen het West zupt Westen / ende zupt West ten Westen / noch gesept 11 mylen West ten zupden aen / den wint was zupt ten Westen / ende altemet reghen / regen den about wenden wy 't / ende liepen zupden / ende zupt ten Westen aen.

Den 15 dito / smiddaeghs maecte ick gissinge dat wy waren op 45 graden 19 minuten / wy hebben gesept 14 mylen zupt ten Westen / wel so zupdelijck aen / de wint was meest stillekens / ende sabonts liep den wint zupden.

Den 16 dito / smorgens hebben wy gewent / en liepen om de West / wy hebben gesept 3 mylen Oost ten zupden aen / noch ghesepit 9 mylen oost te zupt / wel so zupdelijck / dito voor de middagh seplden wy met schooverseplen / de wint was zupt ten Oosten / sachter middaegs was de wint W. zupt West / met moop weder / noch gesept 3 mylen W. ten Noorden aen / noch gesept 3 mylen noort noort west aen / de wint was W. ten zupden / ontrent 3 uren na de middagh weder gewent / ende liepen om de zupt.

Den 17 dito / smiddaeghs maecte ick gissinge / dat wy gesept hebben 15 mylen / zupt Oost ten zupden aen / de wint was zupt West / ende zupt west ten zupden met doncker weder / dito sabondts versproken wy een bybupter / die na hups wilde.

Den 18 dito smorgens het landt gesien / wy verkielen rech. beneffens de krenge / wy hebben gesept 12 mylen zupt oost aen / de wint was zupt west / meest doncker lucht met regen / recht na de Boekost wenden wy 't / ende liepen 2 mylen noort noort west aen / daer na liepen wy noort oost ten noorden aen / sabondts wenden wy 't / hebben gesept 5 mylen noort oost ten noorden / de wint was doen upt den noort West ten noorden / dit is nachts stillekens geweest.

Den 19 dito / smorgens lagh de krenge dwars van ons / ontrent zupt oost / 6 mylen bypten lant / het was stillekens.

Dito / smiddaeghs ghewent / ende liepen nachts meen / sabondts het zeewaert / het Eplandt lagh ontrent van ons zupt ten oosten 3 mylen / hebben gesept 8 mylen zupt west aen / de wint was nu ter tijdt West ten zupden / dit Eplandt is genaemt Caep Keyn / ende leght ontrent een myl bypten lant.

Den 20 dito / smiddaeghs maecte ick gissinghe ghesepit te hebben 16 mylen ende een half / noort noort west aen / de windt was west zupt west / met reghen / ende tamelijcke koelte.

Den 21 Dito smiddaeghs hebben wy gesept 15 mylen noort noort west

Een bybupter
gesproken.

Verhallen he.
neffens de kren
ghe.

west
mist
den z
wede
D
wy h
was
hele m
sien e
koelt
zupd
D
haer
de S
west
oost
D
singh
koelt
smidd
gedre
D
smidd
quar
D
kreg
den /
so he
D
sepl
de w
ten o
wy s
sten
noor
D
le
de h
D
ong
2
met
had
op d
ten c

Cornelis Claesz van Purmerent.

5

west / w. ' soo noozdelijck ; de wint was west zuyt west / mottigh ende mistigh we. r / recht vooz de middagh wenden wp ' t / ende liepen om den zuyt / de wint liep west ten noozden / ende west noozt west / met klaer weder.

Den 22 dito smiddaeghs hooghte ghenomen 44 graden 30 minuten / wp hebben gesept 14 mijlen / zuyt ten westen / wel so zuydelijck / de windt was zuyt west / en west zuyt west / smiddaegs noozt west / hebben de gehele nacht regen met mist gehad / so dat wp de meeste tijt de Schepen niet sien en konden / smiddaeghs in stilte ghedzeven / sabonts kregghen wp de koelte upt den noozdt oost / met grooten mist / onse cours zuyt west ten zuyden.

Den 23 dito smozghens / wasset so mistigh / dat wp de Schepen met haer volck niet en sagghen / ende quamen recht vooz de middagh weder by de Schepen: Ick maecte giffinge dat wp gesept hebben 14 mijlen zuyt west ten zuyden / de wind was nu ter tijt noozt oost ten oosten ; altemet oost noozt oost / ende kregen sabonts weder mist.

Den 24 dito vooz de middagh in stilte ghedzeven / doe maecte wp giffinghe / dat wp ghesept hebben 8 mijlen zuyt ten westen aen / weynigh koelte / ende doncker weder / ende mottigh / de windt was oost noozt oost smiddaeghs zuyt oost / weynigh koelte / hebben dit etmael meest in stilte gedzeven / sonder weynigh te vertieren.

Den 25 dito smozghens / noch in stilte gedzeven / sonder te vertieren : dito smiddaeghs noch in stilte ghedzeven / niet voozt ghEGAEN : ende in ' t eerste quartier weynigh koelte / voozts de ghehele nacht in stilte gedzeven.

Den 26 dito / vooz de middagh noch in stilte ghedzeven ; smiddaeghs kregghen wp koelte upt den noozt noozt westen / ende noozt west ten noozden / wp liepen een Schip nae / maer en konden het niet te spreken komen / so hebben wp onse cours gegaen zuyden / ende zuyt ten oosten aen.

Een Schip
gesien.

Den 27 dito hooghte genomen 41 graden / 6 minuten : wp hebben gesept 24 mijlen tusschen het zuyt ten westen ende zuyt / weynigh koelte / de wint was meest noozden ende noozt ten westen / ende altemet noozdt ten oosten / wp seplden een Schip na / dan kondent niet te spreken komen / wp seplden sachttermiddaeghs 21 mijl / zuyt west / ende zuyt west ten westen aen / sabonts ons cours genomen zuyt ten oosten aen / de windt was noozt / en noozt ten oosten.

Een Schip
ghesien.

Den 28 dito smiddaeghs / maecte ick giffinge gesept te hebben 6 mijle : zuyt ten oosten / de windt was noozdelijck stillekens / giste te wesen op de hooghte van 40 graden / ende 34 minuten.

Den 29 dito / ontrent een ure vooz den dagh / sijn eenighe Schepen by ons gekomen / te weten een Enderman / ende een Hamborger met noch 2 Oozloch schepen / die upt de Maes waren ; seplden dat de Spaengjaerts met 14 Galjoenen by de Barlus hielden : want sy daer teghen geschooten hadden / wp namen onsen cours oost n.o. aen / na lant : wp waren ontrent op de hooghte van 40 graden : snacht en daeghs gesept 8 mijlen zuyt ten oosten aen ; de wint was nu ter tijt noozt West. Dito sachttermid-

2 Schepen ge-
nomen.

2 Oozloghs
Schepen by
ons gekomen.

3 Engelse
gesproken.

daeghs verspoocken wy noch drie Engelse / quamen van ons / sepde
datter noch 11 Schepen van Oorloge by de Caep waren / om de Vy-
bupters bande kust t. houden.

De Barlus ge-
sien.

Den 30 dito / smiddaeghs hooghte genomen ontrent 40 graden / wy
hebben ghezept 13 mylen Oost wel so noordelyck / de windt was noort
noort West / met tamelycke koelte : teghen den avondt namen de Sche-
pen van Oorloge / een Portugesche Barck by de Barlus / ontrent 3 mij-
len bukten het lant / Oost zuyt Oost van ons / ende savondts wenden wy
weder van de wal / ende liepen West ten noorden / ende West noordt west
aen / ten naesten by / savondts lagen de Barlus Oost zuyt Oost van ons /
ontrent drie mylen.

De Maent van Iulij, Anno 1606.

Den 1 Iulij is den breiden Raet voor de middagh vergadert geweest /
en hebben gheresolveert / dat wy ons cours gaen souden. en recht na de
middagh sloegen wy voor / ende ginghen onsen cours / wy hebben gesept
West ten zuyden / 8 mylen ; de windt was noort / ende noort ten Westen /
met tamelycke koelte / als wy souden begeeren.

Den 2 dito / smiddaeghs hooghte genomen 38 graden schaers / wy heb-
ben gesept 36 Meen / 29 mylen zuyt west ten zuyden aen / de wint was
noort ten Oosten / ende noort noort Oost / met fraeye koelte.

Den 3. Dito smiddaeghs hooghte genomen 35 graden / 45 Minuten /
wy hebben gesept 36 mylen Z. W. ten Z. aen / noch 13 mylen Z. W. men
sal verstaen maer 36 mylen / Z. W. ten Z. wel so Suydelijck ghesepit te
hebben / de windt was Noorden / met lustighe koelte / ende klaer we-
der.

In 't 2 quartier hooghte genomen 34 graden / 45 minuten.

Den 4. Dito / smiddaeghs hooghte ghenomen 34 graden / wy hebben
ghesept 20 mylen Z. W. ten Z. aen / noch 13 mylen Z. W. aen de windt
was Noordelyck / met tamelycke koelte ; hadden snachts te vooren we-
nigh regen gehadt noch gesept 9 mylen Z. W. aen / savonts ginghen wy
Z. W. ten W. aen / gesept 10 mylen. Dito sagen wy Porto Santo, ontrent
W. ten N. van ons / 't was in 't vijfte glas bande wacht.

Porto Santo
ghesien.
een Schip ver-
spoocken.
Voor Madera
op de Ape ge-
legen.

Den 5. Dito smorgens een sepl gesien / ende onse Schepen liepen daer
na toe / hy is by ons gekomen / ende met hem ghespoocken / het was Jan
Melck-knap van Hoorn, ende zijn des achter middaegs van hem gese-
den / namen ons cours na de Stadt van Madera, ende hebben daer op de
Ape gesmeten / een ure lancen tot dat de andere Schepen by ons gheko-
men zijn / ende tegen den avont zijn wy voort ghesepit / setten onse cours
Z. ten W. ende Z. Z. W. tusschen 2 aen.

Den 6. Dito savonts / doe maecte ick giffinghe ghesepit te hebben
34 mylen / S. ten W. ende Z. Z. W. tusschen 't 2 quartier / de wint was
N. O. ende N. O. ten O. met lustighe koelte.

Den 7 Dito smiddaeghs de Palma ghesien O van ons / wel so Noor-
de-

delijck
so west
't was
Den
wy ha
N. O.
Den
van 24
so Suy
den / 1
Den
Z. ten
minut
Den
te vo
wint
betog
De
W. aen
grade
hooght
noch
den / 1
De
O. me
De
ghese
N. W.
De
weste
ker l
De
Droel
18 m
dage
De
sepl
lach
Noor
koelt
De
ons /
koelt
De
aen

delijck 6. mijlen bukten lant/ wy hebben gheseylt 29 mijlen Z.Z.W. wel so westelijck. De wint was N. N. O. ofte daer ontrent/ met lustige koelte/ sien. De Palma gesien.
t was meest be. ghen Lucht/ ende smorghens met tigh weder.

Den 8 Dito/ smiddaeghs hooghte ghenomen 26 graden 30 minuten/ wy hadden gesept 33 mijlen/ Z. ten O. aen/ de wint was N. O. ende N. O. met tamelijcke koelte.

Den 9 Dito smiddaeghs/ maecte ick giffinge te wesen op de hooghte van 24. graden 40 minuten/ wy hebben gheseylt 29 mijlen Z. ten W. wel so Supdelijck/ 1. savonts te vooren in 't 2. quartier hooghte gehad 25 graden/ 15 minuten/ de wint was N. N. O. en N. tamelijcke koelte.

Den 10 Dito geen hooghte gehad/ na giffinge gesept 15 mijlen stijf/ Z. ten W. aen/ wy waren ontrent op de hooghte van 24 graden/ min 20 minuten/ de wint was Noordelijck/ met weynigh koelte.

Den 11 Dito/ na giffinge gheseylt 16 mijlen Z.Z. W. aen: 1. savonts te vooren in 't eerste quartier/ nam ick hooghte 23. graden 25 minuten/ de wint was N. W. ende N. N. W. altemet Noorden: weynigh koelte/ veel betogen lucht.

Den 12. Dito/ maecte ick giffinghe gheseylt te hebben 9 mijlen Z.Z. W. aen/ de windt was Noordelijck: Maer heel stilckens/ giste te zijn 21 graden hadden veel betogen lucht: Dito des nachts in 't eerste quartier/ hooghte ghehad van 21 graden/ ende in 't 2. quartier 21 graden schaers/ noch gesept 16. mijlen Z.Z. W. aen/ de wint was N. N. O. ende Noorden/ tamelijcke koelte.

Den 13. Dito geen hooghte gehad; de wint was Noorden/ en N. N. O. met tamelijcke koelte ende moop weder.

Den 14. Dito/ smiddaegs hooghte genomen 19. gr. 19 min. wy hebben gheseylt 28 mijlen Z.Z. W. aen/ de wint was N. N. O. ende altemet N. N. W. meer N. O. ten Noorden/ met tamelijcke koelte.

Den 15. Dito/ nae mijn giffinghe gesept 22 mijlen/ Z.Z. W. wel soo westelijck/ de wint was N. ende N. N. O. altemet N. N. W. met doncker lucht/ tamelijcke koelte/ giste de hooghte 18 graden.

Den 16. dito/ smorghens in 't dagh quartier het lant ghesien/ ontrent de Noode Sal gesien.
Broekost lach/ Noode Sal, West van ons drie mijlen/ ick hebbe gesept 18 mijlen/ zuyt zuyt West/ ende zuyt ten zuyden/ ende smorghens met den dage Zuyt zuyt O. aen gesept.

Den 17 dito/ recht naer middagh/ ontrent 4 uren/ hebben wy gheseyt 15 mijlen zuyt zuyt Oost/ wel zuydelijck aen/ het Eylant Boa Vista gesien.
lach van ons West ten Noorden/ de wint was Noordelijck/ ende Noort Noort Oost ende Noorden/ altemet Noort Noort West/ ende weynigh koelte. Dito savonts meest in stilte gedreven.

Den 18. dito smorghens/ saghen wy Boa Vista, noch Noort West van ons/ ofte daer ontrent/ hebben meest in stilte ghedreven/ hadden weynigh koelte.

Den 19 Dito vooz de middagh/ zijn wy Stuur-luyden al te samen aen den Admirael geweest/ om eenen vasten cours te setten/ na de Linie/ waer

waren ontrent op de hooghte van 15 graden/ 20 minuten/ het land Mayo lagh van ons 13 mylen/ West ten zuyden/ de wind was Noort Oost/wepnigh koelte.

Den 20 dito/na gissinge gesept 19 mylen/ zuyt zuyt Oost/wel so zuydelijck/de windt was Noorden/ ende Noort Oost/met tamelijcke koelte.

Den 21 dito smiddaeghs hooghte genomen 13 graden/ 10 minuten/ wy hebben ghesepit 15 mylen/ zuyt zuyt Oost/wel so zuydelijck/de windt was Noort/ende Noort Noort Oost met wepnigh koelte.

Den 22 dito/ meest in stilte gedreven/ ende tegen den avont kregen wy koelte/uyt den zuyt West/ende zuyt W. ten Westen in't 2 quartier hooghte genomen 12 graden/ 25 minuten/ wy hebben gesept 8 mylen zuyt oost aen/de windt was zuyt West/ende zuyt West ten Westen.

Den 23. dito/ gheen hooghte gehad/ de windt was zuyt West/ en West West zuyt West/ wepnigh koelte/ met wepnigh reghen/ seplden met de Stuur-boort's halse so ten naesten by.

Een boep
spriet en Focke
Mast gebroek.

Den 24 dito/recht voor de Boekost/ heeft het Schip der Deer de boort's stenghe af ghenomen/ om oorsaecke dat zyn Focke-mast/ende Boepspriet aenstucken was/ waren op de hooghte van 11 graden/ 15 minuten/ wy hebben gesept 29 mylen/ zuyt Oost aen/wel so Zuydelijck/ de windt was Zuyt West/ ende West zuyt West/ altemet West/ met Raecken bupen/ veel reghen/ laghen op de Lye/ en dreeben so langhe/ der Deer weder klaer was.

Den 25 dito recht voor de middagh/ maecte wy weder sepl/ ick maecte gissinge/ dat wy ghedreven waren/ Noort Oost ten Oosten aen/ 7 mylen/ de windt was West zuyt West/ en W. met veel reghen/ tamelijcke koelte.

Den 26 dito smiddaeghs/ maecte ick gissinghe/ gesept te hebben 15 mylen/ zuyt Oost/ wel so zuydelijck/ de windt was zuyt West ten Westen/ ende West zuyt West/ met veel reghen/ sinorghens nam den Vice Admiraal zyn Fock in/ so dat wy na hem wachten moesten/ oock konden wy geen hooghte krijgen.

Den 27 dito/ smiddaeghs maecte ick gissinghe/ ghesepit te hebben 17 mylen/ zuyt Oost/ wel so zuydelijck de windt was zuyt West/ ende zuyt West ten Westen/ende zuyt zuyt West/ met veel reghen/ tamelijcke koelte; konde by dage noch by nachte geen hooghte krijgen.

Den 28 dito/ smiddaeghs hooghte ghenomen 9 graden 12 minuten/ wy hebben gesept 16 mylen/ tusschen het zuyt Oost/zuyt Oost ten Oosten/ de windt was meest zuyt West/ tamelijcke koelte/ ende moop weder.

Den 29 dito/ gheen hooghte ghenomen; ick maecte gissinge gesept te hebben 15 mylen/ zuyt Oost ten Oosten aen/ de windt was zuyt ten Westen/ende zuyt West ten zuyden/ 't was reghenachtigh weder/ tamelijcke koelte/donckere lucht/konden geen hooghte krijgen.

Den 30 dito na mijn gissinge/ gesept 15 mylen Oost ten zuyden aen/ de

T
L

L

voor
tig te
daage
maarc
rende
Texe
dere t
nut al
aange
door
ve alz

En a
en O
te bo
van a
behal
Zeed
hier
voorn
kinge

Tot den Goetgunstigen

L E E S E R.

E mede-deel-saemheydt is een deughd, die, van de verstandighste zeer geprezen, de mensch overal aanghenaam en zeer bemind maakt, daar den gierigen Vrek niet anders, dan Laak en Laster heeft te verwachten. Om my dan voor het leste te hoeden, en aan het eerste deelachtig te maaken, heb ik dit tegenwoordig *Journael*, of daagelijksche beschrijvinge, gedaan door den vermaarden Stuer-man *Cornelis Claeſz van Purmer-endt*, varende in den jaare 1606. op het Schip *Bantam*, uyt Texel, na d' Oost-Indiën, en my, door een byzondere toeval, ter hand gestelt, niet voor mijn eygen nut alleen willen behouden, maar alle naarstigheit aangewent, om het zelve, den Goedgunstige Leeser door den druk, gemeen te maecken; op dat het zelve also zoude mogen strekken na behooren.

En al-hoe-wel men alreê een overvloed van West-en Oost-Indische Reys-beschrijvingen zou kunnen te bort brengen, zo is het nochtans zulcx, dat geen van allen hier meê eenige gemeenschap heeft: want, behalven de Vreemdigheden der Landen, Lieden, Zeeden, Gods-diensten, Beesten en Gewassen, die hier in volkomen worden beschreven, zo heeft den voornoemden Stuer-man een byzondere opmerkinge gehad, in en ontrent de diepten, ondiepten,

Sanden, stranden, gronden, Havener Bayen cren-
 kingen en vallen der Stromen. Invoegen dat de Zee-
 varende, voornamentlik die zich in de Straete Sunda,
 Golfo de Bengale en andere Indische stromen bege-
 ven, hier mee ten allerhooghste kunnen sijn gediend,
 en het selve als een suyvere Zee-kaarte ghebruyken,
 ten welcken ende het oock voornaamlik schijnt be-
 schreven te zyn. Wilt het selve dan met ghenee gent-
 heytaavaerden, en, tot U.E. Vermaack en Voordeel
 gebruyken, verseeckerende U. E. Voort, dat wy, so
 doende in het toekomende, niet sullen nae laten te
 betoonen, dat wy zyn, en altijdt sullen soecken te
 blyven.

de
ten
geen
T
min
mee

T
den
deli
veel
Go
end
den
end

T
zup
we

T
gen
den

T
ten
by
We
Se
var

T
ten
kon

Go
T

ghe
zup
ge

T
fan

T
heb
we
we
doc

Cornelis Claesz van Purmerent.

9

de wint was zuyt West ten zuyden/ende zuyt zuyt west/smiddaegs zuyt ten Westen/ende zuyden/snachts veel reghen/dichte koelte/wp konden geen hooghte krijgen.

Den laetsten dito/smiddaeghs hooghte ghenomen/van 8 graden 47 minuten/wp hebben gheseylt 16 mijlen/Oost zuyt Oost/de wint was meest zuyden/ende zuyt ten Westen tamelijcke koelte.

Faculdade de Filosofia
Ciências e Letras
Biblioteca Central

De Maent van Augusto, Anno 1606.

Den eersten dito/smorgens het lant gesien/ontrent 8 graden by noorden de linie/wp hebben geseilt 14 mijlen/Oost zuyt Oost aen/wel so zuydelijck/de wint was zuyt West/ende zuyt West ten Westen/smiddaeghs veel regen/wp verbielen ontrent de Serelien/lag smorgens van ons O.3. Oost/wp woopen gront in 13 badem/smiddaeghs wenden wp't weder/ende liepen zuyden/de wint was West zuyt West met veel regen/tegen den avondt weder ghewent van Landt/de windt was zuyt zuyt West/ende zuyt West ten zuyden/ende hadden snachts veel regen.

Verballen by
Serelien

Den 2 dito/hebben wp veel regen gehad/de wint was zuyt West ten zuyden/ende zuyt zuyt west/tamelijcke koelte/wp liepen noch om den west.

Den 3 dito/geen hooghte gehad/wp liepen noch om de west/alle dagen regen/ongestadigh weder/dichte koelte met buyen ende kaecken upt den zuyden.

Den 4 dito smorgens/liepen wp noch om de west/den wint was zuyt ten oosten en zuyden met tamelijcke koelte/konde geen hooghte krijghen by dage noch by nachte/wp hebben gheseylt na myn gissinge 45 mijlen/West Noo west/wel so noordelijck aen/dreben de gheheele dagh sonder Sepl/wp kalyde ons want/ende de andere Schepen deden oock wat sy van noden hadden/was geseilt 9 mijlen west ten noorden aen.

Den 5 dito smorgens wenden wp't nae landt/de wint was zuyt west ten Westen de geheele dagh veel reghen ghehad met tamelijcke koelte/konde geen hooghte krijghen/wp hebben geseilt 8 mijlen zuyt oost ten Oosten aen/de wint was Zuyt West ten Westen/ende Zuyt West.

Den 6 dito/smiddaeghs ghewent/ende liepen om de west/wp hebben gheseylt 10 mijlen/oost zuyt oost aen/de windt was zuyt zuyt west/ende zuyt west met veel regen/konden geen hooghte krijghen/dan al na gissinge/de wint was nu ter tijt Zuyt ten Westen/wepnigh koelte.

Den selfden dito sabonts gediept/ende bevonden 25 badem graenwefant gront.

Gront gelwo-
pen.

Den 7 dito/smid daeghs hooghte ghenomen/ontrent 9 graden: wp hebben geseilt 12 mijlen noot West ten westen aen/de windt was zuyt west ten zuyden/ende zuyt zuyt west/smorgens quam den wint noot west met eenen regen haech/smid daeghs was de wint weder zuyt west/doch het was stillckens met wepnigh koelte.

Den 8. Dito / smiddaeghs hooghte genomen / 9 graden 11 minuten / wy hebben met 9 graden schaers / nachts in stilte gedreeven / tot smiddaeghs toe : smiddaeghs wepnigh koelte gekregen / upt ven west ten N. nachts te vozen onbeniert geweest / ende wepnigh vertiert.

Den 9. dito / smiddaeghs hooghte genomen 8 graden / 11 minuten / wy hebben gezept 12 mijlen zuyt ten O. de wint was west zuyt west / ende west ten zuyden / smiddaeghs zuyt west met wepnigh koelte.

Den 10. dito / smiddaeghs wenden ruyt / ende liepen om de west / wy hebben geen hooghte konnen krijgen : maer veel regen gehad : savonts ende voor de middaegh : wy hebben ghezept 16. mijlen zuyt O. de wint was zuyt west ende W.Z.W. voor de middagh Z. ten W. ende Z.Z.W.

Den 11. dito / smiddaeghs hooghte genomen 8 graden : wy hebben ghezept 24 mijlen N. W. ten westen / de wint was Z.W. ende Z.W. ten Z. met tamelijcke koelte : dito savonts ghewent / hadden 4 mijlen gezept N.W. aen.

Den 12. dito / na mijn gissinge ghezept 17 mijlen O.Z.O. de wint was zuyt west / ende zuyt zuyt west met tamelijcke koelte / ende betogen lucht.

Den 13. dito / na mijn gissinge gezept 10 mijlen / de wint was zuyt west ten zuyden / ende Z.W. wy hebben aengegaen 3. O. ten O. wepnigh koelte / smiddaeghs was het stillekens met regen.

Den 14. Dito / na mijn gissinge gezept 17 mijlen zuyt O. ten O. de wint was zuyt west ten zuyden / nachts regen ende smorgens voor de Broekost / meen smiddaeghs sagen wy een zepl : maer wy kondent niet beseplen : soo dat wy niet en weten / wat voor een Schip het was : De wint was nu zuyt west ten westen met mope koelte doncker lucht : wy waren omtrent op 6. graden 30. minuten / nae mijn gissinge.

Den 15. Dito / nae mijn gissinge gezept 20 mijlen zuyt oost ten oosten / de wint was zuyt west / smorgens zuyt ten westen met dichte koelte en donckere lucht / wy waren omtrent op de hooghte van 5 graden 45 minuten / dito savonts gewent / en liepen om de west : worpen gront : 46. vadem steeck gront : hebben noch gezept 3 mijlen oost ten zuyden : de wint was zuyt ten westen.

Den 16. Dito / smorgens hebben wy 't gewent na lant / hebben gezept 8 mijlen west ten noorden / de wint was zuyt ten westen ende zuyden / konde geen hooghte krijgen / by nacht of by dage / tot smiddaeghs toe ghezept oost ten zuyden aen : 3. mijlen / den wint was zuyt ten westen.

Den 17. dito / smorgens het Lant gesien / wy waren omtrent de Rio de Sester, smiddaeghs was de Hevier de Sester Noorden van ons / wy sagen de Barninge by zuyden Cabo de Basses branden / de wint was zuyt zuyt west moop weder / hooghte ghenomen 4 graden 47 minuten / wy hebben gezept 28 mijlen tusschen : het oost zuyt oost ende oost ten zuyden / smorgens gront geworpen in 40 v. dem steeck gront / dito savonts ghewent

Het lant gesien
herballen op
Rio de Sester.
Gront geworpen.

went van Lant/wy seylde W. ten Noorden 6 mijlen in 't 2 quartie / en de een half / en hebben wy 't weder gewent na lant.

Den 18. dito / smorgens zijn wy weder by lant gekomen / en wepnigh daer nae zijn wy weder van lant ghekent / de Caep de Basos lagh van ons N.O. wel so Noordelyck / ontrent nae de middagh wenden wy 't weder na lant : de wint was zupden ten Westen / met donckere lucht / de stroom hadden wy mede / ende snachts te vozen regen / konden niet Laveren niet winnen : dito savonts van Lant ghekent / West waert ober.

Den 19. Dito / savonts hebben wy ghezept 20 mijlen W. ten N. de wint was zupden / ende zuyt ten W. konden geen hooghte krygen / 't was al donckere lucht.

Den 20. Dito / hooghte genomen 5 graden min 10 minuten / wy hebben gesept 18 mijlen West / wel soo zupdelijck / de wint was zuyt ten O. met klaer weder / ende tamelijcke koelte.

Den 21. Dito / hooghte genomen 5 graden min 10 minuten / wy hebben ghezept 16 mijlen W. ten zupden / wel soo westelijck / de wint was zuyt ten O. ende zuyt zuyt O. wepnigh koelte / klaer weder : snachts te vozen hadde ick de selfde boorz / hooghte van 5 graden / dan had 10 minuten meer.

Den 22. Dito / smorgens wenden wy 't na lant / wy hebben ghezept 9 mijlen West aen / de wint was zupden / hadden snachts de hooghte van 4 graden 45 minuten.

Den 23. dito / smorgens gezept 17 mijlen oost de wint was zupden / ende zuyt ten W. konde geen hooghte krygen / hadden dichte koelte.

Den 24. dito / smiddaeghs hooghte genomen 4 graden 36 minuten / wy hebben gezept 22 mijlen O. ten zupden / de wint was zuyt ten W. met tamelijcke koelte.

Den 25. dito / smiddaeghs hooghte genomen 4 graden 15 minuten / wy hebben gezept 18 mijlen O. ten zupden / ende O.Z.O. tusschen beyden / de wint was Z.Z.W. ende Z.W. ontrent 3 uren was de wint Z. W. wepnigh koelte.

Den 26. dito / smiddaeghs na mijn gissinghe ghezept 17 mijlen Z.O. ten oosten / de wint was Z.W. ende Z.W. ten zupden / proppe koelte en moop weder.

Den 27. dito / na mijn gissinghe ghezept 22 mijlen O.Z.O. de wint was meest Z.Z.W. wepnigh Z. tamelijcke koelte / dit etmael donckere lucht.

Den 28. dito / hooghte genomen van 3 graden ofte daer ontrent / by Noorden de linie / wy hebben gezept 24 mijlen tusschen het oost ende O. ten Z. de wint was Z. ten W. ende Z.Z.W. met tamelijcke koelte : dito snachts wepnigh regen.

Den 29. dito / na mijn gissinghe gezept 25 mijlen O. ten zupden en O. zuyt oost / de wint was zuyt zuyt W. al soo Westelijck met tamelijcke koelte.

Den 30. Dito / hooghte ghenomen 2 graden by Noorden de Linie. wy hebben ghezept 25 mijlen O. ten Z. de wint was Z. Z. W. ende Z. ten westen / tamelijcke koelte.

Den 31. Dito / smiddaeghs hooghte genomen / een graet 40 minuten by noorden de Linie / wy hebben gezept 25 mijlen oost ten Z. den wint was meest Z. ende Z. ten W. met tamelijcke koelte.

De Maent van September. A N N O 1606.

Den 1 September, na mijn gissinge ghezept 24 mijlen / O. ten Z. wel so zupdelijck / de wint was meest Z. ten westen met tamelijcke koelte / snachts te vozen hooghte ghenomen een graet 30 minuten by N. de Linie.

Den 2. Dito / smiddaeghs hooghte genomen / waren ontrent op de hooghte van een graet / by N. de Linie / wy hebben gezept 25 mijlen / O. ten Z. wel so oostelijck / de wint was Z. ten W. ende Z. Z. W. met tamelijcke koelte.

Den 3. Dito / hooghte ghehad van schaers een graet by Noorden / wy hebben gezept 20 mijlen O. ten zupden ende O. tusschen beyden / de wint was zupt zupt west / ende zupt west ten zupden / somtijts zupt W. het scheen dat wy de stroom tegen hadden / na mijn gissinge / wy hebben snachts te vozen hooghte gehad van een graet 15 minuten.

Den 4. Dito / snachts int 2 quartier hooghte gehad van ontrent 25 minuten : by N. de Linie / wy hebben gezept 18 mijlen / ende 30 minuten oost ten zupden / de wint was meest zupt zupt west ende zupdt west ten zupden / met tamelijcke koelte.

Den 5. Dito / maecte ick gissinghe te wesen op de hooghte van 20 minuten by N. de Linie / wy hadden gezept 19 mijlen oost ten zupden / de wint was zupt zupt west / ende zupt west ten zupden / met tamelijcke koelte / dito smiddaeghs regen ende donckere lucht.

Den 6. Dito / hooghte genomen 20 minuten / by N. de Linie / wy hebben gezept 20 mijlen oost ten zupden / de wint was zupt zupt west met tamelijcke koelte, het scheen dat wy de stroom seer tegen hadden / want wy konden qualijck om de zupt komen / ons werck was groot / want wy bejielden weynigh.

Den 7. Dito / na mijn gissinge gezept 22 mijlen oost ten zupden / wel soo oostelijck / de wint was Z. Z. west / ende Z. west ten Z. met tamelijcke koelte.

Den 8. Dito / smiddaeghs hooghte genomen 8 minuten / by zupden de Linie Aequinoctiael, wy hebben ghezept 22 mijlen O. Z. O. wel soo zupdelijck / de wint was zupdt zupt west / met tamelijcke koelte ; ons Compas Noord oost ende 3 graden ende 30 minuten by Oosten het Noord.

Den 9. Dito / smiddaeghs hooghte genomen 58 min, by Z. de Linie : wy

De Linie Equi
noctiael gepas-
sert.

Wp hebben gezept 19 mijlen O. Z. O. wel soo zuydelijck / de wint was zuyt zuyt west wel so westelijck met tamelijcke koelte.

Den 10 dito smiddaeghs hooghte genomen van een graet 45 minuten / wp hebben gezept 22 mijlen / stijf oost zuyt oost / de windt was zuyt zuyt west / met dichte koelte / ende oock zuyt west ten zuyden.

Den 11. Dito / smorghens het Lant gesien / omtrent 20 mijlen by zuyt landt gesien / den de kaep / de Loop de Gonsalues op de hoogte van 2 graden / by zuyde verballen by de Linie : wp hebben gezept 24 mijlen O. ten zuyden / de wint was 3. zuyden de Caep zuyt west met dichte koelte : dito smorghens heeft den Admirael den hze de Loop. den raet doen aen boort komen / zp hebben met malkandere geresolbeert / om dragende te houden / na de kaep de Loop , want de Zeeuwen alle dingen gebrack.

Den 12. Dito / snachts in 't eerste quartier / so 't uyt was / zijn wp by Na de Caep de Caep de Loop Gonsalues gekomen / in 't 2 quartier aldaer geset in 14 gelooopen. Daden / wp bonden hier 3 Schepen ende een Jacht / ende 2 Barken / Tot de Caep het een was een wrack dese boort Schepen / wilde na Farnabock / om de Loop gekomen. het Casteel af te loopen / God verleen haer victorie Amen.

Den 29. Dito / smorghens zijn wp van de Caep de Loop , weder t' 3. Schepen gebonden. zepl gegaen / smiddaegs wenden wp 't ende liepen na lant / de wint was Van de Caep zuyt zuyt west ende zuyt west ten zuyden / wepnigh koelte / dito sabonts de Loop t' zepl weder 't zee ghetwent / ende in 't dagh quartier weder na landt ghelopen. gepen.

Den 30. Dito / smiddaeghs sagen wp de Caep de Loop weder / ende Tot de Caep sommige van onse Schepen / waren wel 2 mijlen beneden de kaep : So de Loop weder zijn wp weder ten Ancker ghekomen / ontrent een ure in de nacht / te op de rede gekomen. weten / den Admirael , Cylon , der Vere , het scheen dat ons de stroom so seer tegen liep , dat wp niet winnen konden / de wint was 3. west / ten zuyden.

De Maent van October. ANNO 1606.

Den 1 October , ontrent 2 ure na middagh zijn de andere Schepen by ons gekomen ten Ancker / te weten / den Vice Admirael , Sirickzee , Patania , en Cina , de wint was zuyt west met tamelijcke koelte / het schip der Veer most weder zijn fock-mast wangen / sood dat het scheen dat by niet wel besoght was.

Den 14. Dito / zijn wp metten boot t' zee gebaren / om te sien hoe Een boot t' zee de stroom ginck / ende geanchert in 70 Daden waters / wp bebonden gebaren om te dat de stroom ons seer tegen was / de stroom liep N. N. O. ontrent soo sien hoe de stroom ginck. stijf alse met een dagelijcks Cpe in Cerel doet / den wint was zuyt zuyt west / so dat wp moesten blijven leggen / ende moesten beter Cpe waer nemen / om 't zepl te gaen / want het niet mogelijk en is om yet te winnen / om na het Eplandt Danabo te komen / door stroom ende wints halve.

Met onse
vloot t'zepl ge-
gaen.

Den 18 dito/ontrent een ure inde nacht/zijn wy weder t'zepl ghegaen
van de kaep de Loop, om onse reyse met de hulpe Gods te verborgheren/de
wint was zuyt W. ten zuyden/ende zuyt zuyt west/met tamelijcke koelte
God verleen ons goede voorspoet Amen.

Den 19 dito/ontrent een glas na de Djoekost/wenden wy't na landt/
tegen den avont lag de Caep O. P. Oost van ons/snachts in't 2 quartier
weder gewent/doen daer 4 glazen upt waren hadden gront in 24 badem
steekgront/de wint was zuyt west ten zuyden/ende zuyt zuyt west met
tamelijcke koelte.

Den 20 dito/recht na de Djoekost weder ghewent na lant/om te sien/
of wy de stroom tegen hadden/ inde 7 glas van't eerste quartier / weder
van lant gewent/hadden gront in 18 badem.

Den 21 Dito/sinorgens na lant gewent/de wint was Z. W. ten zuy-
den/ende Z. W. met tamelijcke koelte/en donkeren lucht/wy konde geen
hoogte krijgen:woopen gront in 15 badem: dito sabonts weder t'zee ge-
went/ende snachts in't upt gaen van't 2 quartier weder na lant gewent/
de wint was Z. W. ten zuyden.

Gront.

Den 22 dito/sinorgens weder t'zee gewent / en een ure daer na weder
na lant/de wint was wel 2 ofte 3 strecken heen ende weder lopende/dito
smiddaeghs hooghte ghenomen een graet ende 3 minuten by zuyden de
Linie de windt was zuyt West ten Zuyden / ende Zuyt West/wepnigh
koelte / wy saghen het Landt / ende waren 4 mijlen byten de wal/
S'avonts weder ghewendt nae Zee / hadden gront in 13 badem sans
gront.

Den 23 dito/sinorgens in't dagh quartier / doen het 2 glas upt was/
wenden wy't na lant/de wint was Z. W. met tamelijcke koelte:dito te-
gen den avont weder t'zee gewent/snachts in't uptgaen van't 2 quar-
tier/weder na landt ghewendt/ met een zuyt westen windt:ende snachts
wepnigh regen.

gront gewoone

Den 24 dito/savonts weder van lant gewent/konden nu ter tijd wep-
nig winnen so dat het scheen dat wy de stroom tegen hadden:dito int lant
gaen van't eerste quartier hebben wy't na lant gewent/ende in't begin-
nen van't 3 als 2 quartierem upt waren/weder t'Zee gewent.

Den 25 dito/sinorgens recht naer Djoekost/weder na lant gewent/de
wint was zuyt W. ten zuyden / ende zuyt W. met wepnigh koelte/ daer
na wel so westelijck/maer stillekens/ende in't dagh quartier hooghte ge-
nomen 2 graden schaers by zuyden de Linie/recht voor de midbagh we-
der van lant gewent/ende recht na de midbagh/weder na lant gewent/
de wint was Z. W. ende Z. W. ten Westen/ende wendent upt't 2 quar-
tier weder van lant.

Den 26 dito/sinorgens in't dagh quartier/weder na lant gewent/de
windt was meest Z. W. met tamelijcke koelte / dito smiddaeghs op de
hooghte geweest van 2 graden by zuyden de Linie: ontrent 3 mijlen by-
ten lant/savonts weder van lant gewent / ende in't 3 quartier weder ge-
went na lant.

Den

Cornelis Claesz van Purmerent.

15

Den 27 dito/smoorgens met den dage/weder van lant gewent/de wint was zuyt zuyt west/met tamelijcke koelte/ donckere lucht/ wouwen seer wepnigh: tegen den avont weder na lant gewent/de wint was 3. w. ten zuyden met tamelijcke koelte.

Den 28 dito hooghte genomen op middag 2 graden 20 minuten/wepnigh daer na het lant gesien.

Den 29 dito/smoorghens waren wy op de hooghte van 3 graden stijf: de Berghen van Gera de Comperreida laghen nooydt Oost van ons/ ende is een hooghen Bergh die in't landt leydt/ hadden vooz den middagh stilte ghehadt/dat het Schip onbeniert was/ smiddaeghs wepnigh koelte ghekreghen/ uyt den west zuydt west/ dat het Schip effen beniert was.

Den 30 dito/hebben wy geen hooghte genomen/ dan hebben gheseylt na mijn gissinge 15 mylen zuyt ten oosten aen/de windt was west zuyt west/ende zuyt west/in't dagh quartier was de wint west nooyt west/wy seydten ten naesten by/wy sagen nutter tyd geen lant/ende hadden de geheele dach wepnigh koelte.

Den laetsten dito/smoorgens in't dagh quartier/inde derde glas liep de wint zuyt zuyt west/wepnigh daer nae zuyden/meest reghen/wy hebben gesept 7 mylen zuyt ten oosten/doen wenden wy't weder/ende liepen 10. gesept 5 mylen/te middagh toe/ den geheele dagh regen kaecken/de wint was meest zuyden/ende 2. ten westen/somtijds stillekens/ende snachts in't eerste quartier hooghte genomen 4 graden 35 minuten.

De Maent van November Anno 1606.

Den eersten dito/ geen hooghte genomen/ maer waren op de hooghte van 4 graden 20 minuten/ na mijn gissinge gesept 22 mylen west ten nooyden: de wint was zuyt zuyt west/ ende zuyt ten westen: de Admirael heeft de Stuurlieden/ ende den breecken raet doen vergaderen/ om een vaste cours te setten/na het Eylant Annabo ghelijck wy gedaen hebben.

Den 2 dito/smoorgens hooghte genomen in't dagh quartier 4 graden min 5 minuten/ dito smiddaeghs hooghte gehad/ van 3 graden 45 minuten/wy hebben gesept 18 mylen west nooyt west/ de wint was meest zuyt west ten zuyden/ende zuyt zuyt west/ altemet stillekens doncker west/ende vooz de middagh wepnigh regen.

Den 3 dito na mijn gissinge geweest op de hooghte van 3 graden/wy hebben gesept 20 mylen/nooyt west ten westen/ de wint was zuyt west/ ende zuyt west ten zuyden/ende zuyt zuyt west/met tamelijcke koelte/er doncker weder.

Den 4 dito na mijn gissinge gesept 18 mylen west 10. w. wel so westelijck: savonts in't eerste quartier hooghte ghenomen 2 graden/ en 40 minuten/de wint was zuyt 10. ten zuyden/met tamelijcke koelte/gelijck het hier gemeenelijck waeyt.

Den

Het Eplant
Annabo gesit.

Te Annabo op
de rede gekome

Van't Eplant
Annabo t'zepl
gegaen.

Den 5 dito smorgens / in't aenbangen van de dagh quartier hooghte genomen 2 graden 25 minuten / wy hebben gesept 22 mijlen w. nooyt west / wel so westelijck / de wint was zuyt west ten zuyden / recht nae de Djoekost / sagen wy het Eplant Annabo, leggen op een graet / 45 minnten by zuyden de Linie / doen wy't eerst sagen / lacht nooyt nooyt w. van ons so bart als wy van de stenghe sien konden / so dat wy nachts by gehouden hebben.

Den 6 dito / smorgens d'agent gehouden / na lant / ende zijn ontrent 9 uren op de rede ghekonien van Annabo, ende hebben gheset in 15 vadem Sandt-grondt / de windt was zuyt Oost / ende hadden smorgens regen.

Den 7 dito / smorgens metten dage / nae lant gebaren met Boots ende Schuyten / ende hebben seer veel Appelen gehaelt / tot verbersinge / ende al met vreden.

Den 8 dito smorgens / weder na lant ghebaren / ende Appelen van Orange gehaelt / met groote menighte.

Den 9 dito / smorgens weder Appelen gehaelt / oock kregen wy hier met vrientschap Berckens / Woenderen / Banannes ende Appelen / met seer groote menighte / so dat wy hier seer schoone verbersinge kregen.

Den 10 dito / smorgens 2 uren voor dagh / hebben wy water ghehaelt / ende de selfde dito ons water aen boort gebracht.

Den 11 dito / zinder noch eenige Schuyten ende boots om verbersinge gebaren / ende den selfden dito sachttermiddaegs geresolbeert / om t' sepl te gaen.

Den 12 dito / ontrent 9 uren smorghens / zijn wy met onse vloot weder t'zepl gegaen / van't Eplant Annabo, ende hebben onsen cours genomen west waert over / de windt was zuyt ten westen / met klaer weder / ende tamelijcke koelte / hebben hier aen dit Eplandt / al n. a. vrede ende vrientschap ghehandelt met de Inwoonders ; Godt wil ons geven zijn vrede Amen.

Den 15 dito / smorgens in't dagh quartier / heb ick hooghte ghenomen / een graet ende 4 minuten by zuyden de Linie / wy hebben gesept 66 mijlen in 3 etmael / tusschen het west ende west ten Nooyden : de windt was zuyt ten westen en zuyden / met tamelijcke koelte / altemet weynich regen / en donckere lucht.

Den 17 dito / smorgens in het dagh quartier hoogte genomen / 1 graet 20 minuten by zuyden de Linie / wy hebben ghesep 46 mijlen w. ten zuyden / wel so westelijck / de wint was zuyt ten Oosten en zuyden / met tamelijcke koelte.

Den 19 dito smiddaegs hoogte genomen 2 graden / wy hebben gesept 46 mijlen west ten zuyden wel so zuydelijck / de wint was meest zuyden ende zuyt ten oosten / met tamelijcke koelte.

Den 21 dito smiddaeghs hoogte genomen 3 graden / wy hebben gesept 48 mijlen / tusschen het west ten zuyden ende west zuyt west de wint was meest zuyt zuyt oost / ende zuyt oost ten zuyden / met tamelijcke koelte ende mooyt weder.

Den

Den 23 dito/ smiddaeghs hooghte genomen 4 graden ende 23 minuten/wp hebben gesept 47 mijlen W. zuyt W. wel so zuydelijck/de windt was zuyt zuyt Oost ende zuyt oost ten zuyden/ met tamelijcke koelte/en moop weder.

Den 25 dito smorgens/in t uytgaen van't 2 quartier hooghte genomen 6 graden/wp hebben gesept 40 mijlen zuyt W. ten westen/wel so zuydelijck onse Compas noot O. 5 graden/ ende 3 minuten/ by oosten het noorden: smorgens wepnigh koelte/de windt was zuyt oost ten zuyden/ ende zuyt zuyt oost.

Den 26 dito/ smiddaeghs hooghte ghenomen 7 graden min 10 minuten/wp hebben gesept 15 mijlen/ tusschen het W. ten zuyden/ ende 3.5. W. de wint was zuyt oost ten oosten/ ende zuyt oost/ wepnigh koelte/ dito sabonts de Sonne gepept 28 graden in zijn onderganck.

Den 27 dito nae mijn gissinghe/ waren wp op de hooghte van 8 graden/ ofte daer ontrent/wp hebben gesept 17 mijlen tusschen het zuyt W. ten zuyden/ ende zuyt zuyt West den wint was zuyt oost ten oosten/ altemet oostelijcker boor de middagh wepnigh reghen met stilte/ ende daer na weder koelte.

Den 28 dito/ smiddaeghs hooghte genomen 8 graden 40 minuten/wp hebben gesept 15 mijlen tusschen het zuyt W. ten zuyden/ en Z. Z. west/ de wint was Z. O. ten Oosten/ ende Z. oost/ altemet reghen/ wepnigh koelte: altemet oock tamelijcke koelte.

Den 29 dito geen hooghte/ wp hebben na gissinge ghesep 17 mijlen/ tusschen het Z. W. ten Zuyden ende Z. Z. West/ de wint was Z. O. ten Oosten/ met buyen ende kaecken donckere lucht.

Den laetsten dito/ na gissinge gesept 22 mijlen Z. Z. W. wel so westelijck aen/ de wint was Z. O. ten oosten/wel so oostelijck/ met tamelijcke koelte/donckere lucht/ met kaecken ende buyen.

De Maent van December. ANNO 1606.

Den 1 dito/ na gissinge gesept 22 mijlen/ Z. Z. west/wel so zuydelijck de wint was meest O. ten Z. ende O. Z. oost/ altemet O. ten zuyden/ ende meest zuyt oost ten oosten/ met buyen winden.

Den 3 dito/ smiddaeghs hooghte genomen 14 graden 40 minuten/wp hebben gesept 35 mijlen 3. ten westen aen/ de windt was meest O. ten 3. ende oost/ altemet stillekens/ altemet tamelijcke koelte/ veel doncker lucht/ so dat wp wepnigh hooghte konde krijgen.

Den 5 dito/ smiddaegs hooghte genomen 16 graden 30 minuten/wp hebben gesept 28 mijlen zuyt ten westen aen/ de wint was oost ten zuyden/ en O. 3. oost/ altemet koelte/ ende altemet stillekens/ ons Compas N. oosteren 10 graden/ by Noorden het west/ ofte by oosten het noorden/ na mijn peplinge/ smorgens peylden wp de Son 14 graden in den opganck/ en sabonts inden onderganck 34 graden.

Den 6 dito/ nae mijn gissinghe gesept 22 mijlen zuyt ten Oosten

aen/ de wint was O. ende oost ten Noorden/sabonts de Son gezept 34 graden ende 20 minuten in den onderganck.

Den 7. dito / smiddaeghs Sonnen hooghte genomen 19 graden 30. minuten / wy hebben gezept 23 mijlen Supden aen / de wint was al te met O. ende oost ten Noorden/ende altemet Z.Z.O. ende oost zuyt oost/ ons Compas N. oosteren 10 graden ende 40 minuten / by oosten het Noorden/smorgens de opganck der Sonne gezept/ 13 graden : dito sabonts zijn onderganck 35 graden 20 minuten.

Den 8. Dito/na mijn gissinge gezept 22 mijlen/tusschen het zuyt ten W. ende zuyden aen / de wint was meest O. zuyt O. ende O. ten zuyden / met tamelijcke koelte / smorgens de Son in zijn opganck gezept 13 graden by zuyden het Oost. ons Compas N. oosteren 11 graden 30 minuten/by oosten het Noorden.

Den 9. dito / sabonts waren wy op de hooghte van 22 graden 10 minuten / wy hebben gezept 15 mijlen zuyt ten Oosten/ wel soo zuydelijck / de wint was O. ende O. ten Noorden / meest O. dito snachts in stilte gedreven, ons Compas N. Oosteren 12 graden 30 minuten by Oosten het Noorden.

Den 10. dito / meest in stilte gedreven / smiddaeghs weynigh koelte / wy maecten ons Schip schoon niet Verckenen ende schrappen.

Den 11. dito / in 't tweede quartier hooghte genomen 22. graden 30. minuten / smiddaeghs maecte ick gissinge 23 graden min 10 minuten / wy hebben gezept 17 mijlen zuyt Oost aen/de wint was snachts N.W. smorgens W. smiddaeghs N. N. W. met weynigh koelte / ende recht voor de middagh was de wint Noorden / onse Compassen N. Oosteren 13 graden by oosten het Noorden.

Den 12. Dito/smiddaeghs een Tropicus gepasseert/na mijn hooghte/ die ick snachts gehad hadde/wy hebben gezept 14 mijlen zuyt oost aen/ de wint was meest N.W. na de middagh kregen wy den wint Noorden niet tamelijcke koelte.

Den 13. dito/na mijn gissinge gezept 18 mijlen zuyt oost aen/ de wint was noorden/ ende N. N. oost met weynigh koelte / heet weder / ende snachts hooghte genomen in 't 2 quartier 24 graden / ofte daer ontrent/ wy waren ontrent smiddaeghs nae mijn gissinge op 24 graden / 25 minuten.

Den 14. dito/ waren wy op de hooghte van 25 graden 10 minuten / wy hebben gezept 16 mijlen zuyt oost / de wint was oost N. oost / ende daer nae noorden / ons Compas noozdt oosteren 13 graden 30 minuten.

Den 15. dito / snachts in 't 2 quartier hooghte genomen / ende smiddaegs maecte ick gissinge te wesen op 26 graden 30 minuten / wy hebben gezept 26 mijlen zuyt oost / wel soo zuydelijck/ de wint was noozdt noozt W. ende noozt West/smiddaeghs noorden met tamelijcke koelte.

Den 16. dito/ snachts in 't 2 quartier hooghte genomen 28 graden 30. minuten/wy hebben gezept 45. mijlen zuydt oost wel soo oostelijck / de wint

wint
dito

De
oost m
was 3
aen :
den.

De
compa
het w
de geh

De
namen
hadde

De
delijck
meest
te koel

ende l
den 2
liepen

oost
den 4

De
10 mi
met ta
koelte

onder

De
gezept
meest

De
win
zuyt t
honder

De
de wi
by oc

derga
koelte
met v

De
had :
te / so

De

Cornelis Claesz van Purmerent.

wint was nooyd west / ende west ende zuyt west / met tamelijcke koele :
dito in't dagh quartier was de wint zuyden / ende zuyt ten westen.

Den 17. Dito / na mijn gissinge gezeplt 7 mijlen oost / de wint zuydt
oost met tamelijcke koele : wy wendent / ende liepen zuyt west / de wint
was zuyt oost ten zuyden / ende zuyt oost / ende sloegen een ander fock
aen : Dito sabonds / de Sonnen onder-ganck ghepeplt 41 gra-
den.

Den 18. dito / smorgens de Son zijn opganck gepeplt 41 graden / ons
compas nooyt oosteren 13 graden 30 minuten / by oosten het noorden :
het was stillekens / hebben gezeplt 4 mijlen zuyt west ten westen voort
de gehele dagh in stilte gedreven / ende de nacht.

Den 19. dito / smorgens kregen wy de wint west / daer na nooyd west
namen smiddaeghs gheen hooghte / dooy dien de Son te hoogh ginck /
hadden seer wepnigh koele / dat de Schepen pas bemert waren.

Den 20. dito / na mijn gissinge gezeplt 12 mijlen zuyt oost / wel so zuy-
delijck / noch 7 mijlen oost / wel so zuydelijck / de wint was snachts zuyd
west / in't 2 quartier liep de wint zuyden / ende zuyt ten westen / met dich-
te koele / soo veel als wy de Marsepis ter halver steng voeren konden /
ende hadden snachts een wepnigh regen / wy waren ontrent op 29 gra-
den 20 minuten / ende recht na de middagh hebben wy 't gewent / end
liepen zuyt zuyt west : de wint was zuyt oost / tegen den avont oost zuyt
oost / met tamelijcke koele / in't 2 quartier hooghte genomen 29 gra-
den 45 minuten.

Den 21. dito na mijn gissinge gezeplt 5 mijlen zuyt zuyt west / noch
10 mijlen zuyt oost ten oosten aen in't 2 quartier liep de wint nooyd oost /
met tamelijcke koele : smiddaeghs was de wint noorden / met dichte
koele / waren ontrent op de hooghte van 30 graden sijf / sabonds de
onderganck der Sonnen gepeplt 40 graden.

Den 22. dito smiddaeghs hooghte genomen 31 graden / wy hebben
gezeplt 30 mijlen zuyt oost ten oosten / wel soo oostelijck / de wint was
meest nooyd West / ende nooyd West ten noorden / met dichte koele.

Den 23. dito / na mijn gissinge gezeplt 32 mijlen oost zuyt oost aen / de
wint was nooyd W. ten Westen / in't 2 quartier liep de wint zuyden / en
zuyt ten westen / met tamelijcke koele : smiddaeghs stillekens / ende en
konde geen hooghte krijgen.

Den 24. dito / meest in stilte gedreven / wy hebben gezeplt 5 mijlen
de wint variabel / ons Compas nooyt oosteren 12 graden 30 minuten /
by oosten het noorden : de Son zijn opganck 16 graden / ende zijn on-
derganck 41 graden : wy dreeven om ende wederom / sabonts wepnigh
koele gekregen van den nooyd Westen / ons cours gegaen oost zuyt oost
met wepnigh koele.

Den 25. dito / smorgens ende smiddaeghs / een wepnigh regen ghe-
had : de wint was nooyd nooyd West / en noorden / met tamelijcke koele
te / so dat de wint seer breeet wayden / tonts peplde de Son 41 graden.

Den 26. dito / smiddaeghs hooghte genomen 33 graden min 8 minu.

Journael Beschrijvinge door

wy hebben gezept 45 mijlen oost zuyt oost aen/ wel so oostelijck/ de wint was noord West ende W. N. west met dichte koelte.

Den 27. dito / nae mijn gissinge gezept 30 mijlen tusschen het oost ten zuyden/ ende oost zuyt oost/ de windt was west Noordt West/ smorgens liep de wint zuyden/ met weynig koelte/ en donckere lucht/ en stillekens.

Den 28 dito/ smorgens recht voor de Boekhof koelte gekregen/ upt den N. want hadden de vorige nacht in stilte ghebeven; Savonts de wint was W. N. West/ ons Compas noort oosten 10 graden/ by N. het oost.

Den 29 dito/ smiddaegs hoogte genomen 34 graden 10 minuten / wy hebben gezept 48 mijlen O. ten Z. aen/ wel so zuydelijck / de windt was meest W. N. West: smorgens liep de windt Z. West/ ende Z. West ten westen / met stof reghen / ende daer naer weder klar weder / met dichte koelte.

Den 30 dito/ smiddaegs hoogte genomen 34 graden 24 minuten: wy hebben gezept 17 mijlen tusschen oost ten zuyden ende O. zuyt oosten/ de de wint was zuyt ten westen/ en 3. 3. west/ weynig koelte: smorgens stillekens.

Den laetsten dito/ na mijn gissinge gezept 10 mijlen O. zuyt Oost/ we so oostelijck: de wint was zuyt zuyt West ende 3. west/ smiddaegs W. 3. W. hoogte ghenomen van 34 graden 40 minuten/ weynigh koelte/ met donckere lucht.

De Maent van January, Anno 1607.

Den 1 dito/ na mijn gissinge/ ghesepit 12 mijlen oost zuyt oost/ wel so oostelijck: na mijn gissinge was de wint W. ende W. ten noorden stillekens met donckere lucht/ ons Compas noort oosten 6 graden.

Den 2 dito/ hoogte genomen 35 graden 12 minuten: wy hebben gezept 35 mijlen tusschen het oost ende oost ten zuyden/ de wint was W. ten Noorden/ ende W. N. West/ alte met N. W. ten noorden: smorgens pepelde ick de Son 23 graden in zijn opganck.

Den 3 dito/ na mijn gissinge gezept 28 mijlen/ oost wel so zuydelijck/ de wint was W. ten N. ende W. N. west/ smorgens N. W. met tamelijcke koelte/ ons Compas N. oosten ontrent 4 graden / in 't eerste quartier/ den liep de wint 3. 3. oost/ ende zuyt ten oosten/ in 't 2 quartier waerde 3. zuyt oost/ met dichte regen.

Den 4 dito/ recht voor de middagh/ wenden wy 't van lant: wy hebben gezept 24 mijlen: O. N. O. aen/ de windt was meest zuyt O. ten zuyden: met stof regen/ en dichte koelte / konden geen hoogte krijgen: Savonts so wy saten en aten/ heeft den Vice Admirael Fock-mast de Bopspriet over boort gezept: wy seplden met Schoberseplen: en namen die Seplen in/ lietent drijven/ sonder sepl/ hadden 3 mijlen gezept zuyt west aen/ de wint was 3. 3. O. ten oosten/ en O. 2. 0. met dichte koelte/ met regen/ waren na mijn gissinge op de hoogte in 35 graden.

Den

Cornelis Claesz van Pnmerent.

Den 5 dito smorgens / hebben wy weder by hem gheloopt / mel onse
Fock / wy hadden 10 mijlen gedreven noot w. ten noorden / wel so noot-
delijck / de wint was zuyt oost ten oosten / ende oost zuyt oost / met sijbe
koelte / en stof regen : wy dreeben altesamen by het Schip Walcheren, son-
der seplen / om by hem te blyven / ende assistentie te doen / wat een peghe-
lijck konde / t welck oock geschiet is / doot d' ootsaecke van hol water dat
ter ginek / en konden wy gheen hulpe doen dan mosten beter weer ver-
wachten.

Den 6 dito / smorghens weder na den Vice Admirael gelopen / ende by
hem komende / hebben wy onse Schuyt uyt geset / ende zijn na hem geba-
ren / om te sien hoe 't gestelt was / daer komende / hebben verstaen hoe dat
ter een man doot ghebleven was / die op 't Ancker sat / ende maecte zijn
geboeg / dan het goet meest weder in 't Schip gekregen / wy hadden gedre-
ven 8 mijlen noot noot west aen / de wint was zuyt oost ten oosten / en
zuyt oost / moop weder tamelijcke koelte / ende geen hooghte.

Een man doot
gebleven.

Den 8 dito / smorghens 3 ure voor dagh / hooghte genomen 33 graden /
min 10 minuten / wy hebben gedreven in 3 etmael / 2 graden om de nootd /
sonder zepl / de Caep de Bona Esperance lagh van ons oost ten zuyden /
wel so zuydelijck / de wint was meest zuyt zuyt oost / ende 3. oost ten zuy-
den / en altemet zuyden ten oosten / met dichte koelte / ons Compas nootd
oosteren 4 graden / 30 minuten / by oosten het noorden / na mijn peplinghe /
dreeben noch sonder zepl / met de Steven om de oost / ende nootdelijck hee-
nen gedreven.

Den 10 dito / smorghens een ure na de Dyeckost / maecte wy weder sepl /
ende liepen ten naesten by zuyt west aen / om wat meerder hooghte te
krijgen / dito smiddaeghs Sonne hooghte genomen / 32 graden min 3 mi-
nuten / wy hebben gedreven 15 mijlen noot ten westen aen / de wint was
zuyt 3. oost / ende 3. oost ten zuyden / met dichte koelte / hebben veel ver-
let / doot ootsaake vande schade van 't Schip Walcheren / hy heeft zijn scha-
de geremedieert / het best hy konde.

Weder t' zepl
gemaccht.

Den 11 dito / hooghte genomen op middag 32 graden ende 48 minu-
ten / wy hebben gesepl 19 mijl 3 w. aen / de wint was 3.3. oost / ende 3. oost
ten oosten van smorghens tot smiddaegs ten zuyden moop klaer weder /
ende passelijcke koelte.

Den 12 dito was de wint noorden / ende n. w. ten westen / met tames-
lijcke koelte / smorghens liep de wint 3. w. ten zuyden / konde geen hooghte
krijgen / maer hadden dichte koelte ende regen / snachts liep de wint w.3.
west / onse cours genomen 3.0. ten oosten.

Den 13 dito geen hooghte genomen / wy hebben gesepl 48 mijlen / na
mijn gissinge 3.0. ten oosten aen / dan wel so oostelijck / de wint was w.3.
w. met tamelijcke koelte / smiddaegs wepnigh regen / ende donckere lucht /
waren nae gissinghe op de hooghte van 35 graden / min 10 minuten / de
Sonnen onderganck gepepl 29 graden.

Den 14. Dito / smiddaeghs hooghte genomen 35 graden 10 minuten /
wy hebben gesepl 14 mijlen / tusschen 't oost / zuyt oost / ende zuyt o. ten
oosten /

Journael Beschrijvinge door

Oo n/de windt was West Zuyt West/ ende West ten Noorden/ ende Nooyt West/ so was hy smiddaegs met weynigh koelte: onse Compas- sen Nooyt Oosten 3 graden schaers/ by Oosten het Noorden/ smor- gens de Son zyn opganck gepeylt 24 graden/ ende zyn onderganck 28 graden.

Den 15 dito/ smiddaeghs hooghte genomen 36 graden/ min 9 minu- ten/wp hebben gheseylt 25 mijlen/ O.Z. oost/wel so zuydelijck/de windt W.N. West/ ende N. West/ met tamelijcke koelte/ smorghens met de Sonne opganck gheseylt 25 graden/ zyn onderganck 28 graden/ onse Compassen Nooyt Oosten een graet 30 minuten by oosten het Noor- den.

Den 16 dito/ na mijn gissinge geseilt 25 mijlen/ tusschen het oost/ ende oost ten Noorden/ met tamelijcke koelte uyt den N. Westen ende West/ smiddaeghs zuyt ten Westen/ weynigh regen; oock smorghens weynig re- gen ghehadt.

De Caep de
Bona Esperan
te gesien.

Den 17 dito/ smorghens het lant gesien/ wesende de Caep de Bona Espe- rançe: ende lagh van ons N. N. Oost/ recht na de middagh hebben wp 't gewent van 't lant/ de Caep lagh van ons Nooyt ten Westen/ ontrent 4 mijlen: Cabo Falso lagh Nooyt O. ten Noorden van ons; de windt was zuyt O. ten zuyden/ met een stijbe koelte/wp hebben geseilt 14 mijlen O. N. Oost. aen Den Vice Admirael Marseyl is weg gewaeyt uyt de lijck/ so dat sy daer niet van en behielden dan 't lijck.

Den 18 dito/ na mijn gissinghe gheseylt 14 mijlen West/ wel so zuyde- lijck/ de wint was Z. O. ten zuyden/ en de Z. Oost/ met dichte koelte/wp waren op de hooghte van 35 graden/ na de hooghte/ die ick te nacht had- de/ ende tegen den avondt gewent na landt/ noch gheseylt 3 mijlen West aen.

Den 19 dito/ sabonts weder van lant ghewen. de Caep de Bona Es- perance lach van ons O. ten Noorden/ wel so bart als wp af sien konden: in 't 2 quartier hooghte genomen 35 graden min 10 minuten/ de wint was Z. ten Oosten/ daer nae liep de wint Z. W. ten zuyden met mooyt weder en klare lucht.

Den 20 dito/ smorghens gewent/ liepen Z. O. ten zuyden/ de windt was zuyt W. ten zuyden/ smiddaeghs was hy zuyt W. met weynigh koelte/ waren 9 mijlen buyt en lant/ ofte daer ontrent.

Den selfden dito/ sabonts weder gewent van lant/ liepen W zuyt W aen/ ten naesten by/ de wint was zuyt ten oosten/ met stofreghen/ 't konde so dicht/ dat wp sonder Marseyls seilden.

Den 22 dito/ smiddaeghs hooghte genomen 35 graden/ wp hebben ge- seilt 28 mijlen W. ten zuyden/ de wint was den 21 passado 3. ten O. daer na zuyt oost/ ende 3. O. ten oosten/ met so veel koelte/ dat wp geen Mar- seyls konde voeren.

Den 23 dito/ smiddaeghs hooghte ghenomen 35 graden 45 minuten/ wp hebben geseilt 18 mjl. Z. W. wel so Westelijck de wint was zuyt O. ende O. 3. Oost/ smorghens was de wint Oost ten zuyden/ smiddaeghs 3. Oost

Oost t
daer h
hebben
zuyt i
smorg
was d
Den
seilt i
meest
West.
De
wel so
West t
was d
weder
De
de win
koelte
De
de win
sen no
meest
De
wp he
ten W
snacht
weest
De
ten no
was
lijcke
De
dem sa

De
ten/ w
wint
mola
schept
daer d
De

Cornelis Claesz van Purmerent.

45

Oost ten oosten / met dichte koelte / setten onse cours / en onse Ma seple
daer weder by.

Den 24 dito / smiddaghs hoogte genomen 36 graden 45 minuten / wy
hebben ghesepelt 17 mylen / tusschen het zuyt West ten zuyden / ende zuyt
zuyt West / de wint was Oost ende oost zuyt oost / met mooye koelte / ende
smorgens met de opganch der Sonne ghesepelt 23 graden / smiddaeghs
was de wint oost N. oost / ofte daer ontrent.

Den 25 dito hoogte gehad 37 graden / op middagh / wy hebben ghe-
seple 12 mylen Zuyt zuyt oost / wel soo oostelijck aen / de windt was
meest oost Nooydt oost / sachter middaeghs West zuyt West / ende zuyt
West.

Den 26 dito / nae mijn gissinghe ghesepelt 30 mylen oost Nooydt oost /
wel soo oostelijck aen / de windt was meest West / ende Snachts zuyt
West ten zuyden / ende zuyt zuyt West / met dichte koelte / smiddaeghs
was de windt Suyt Suyt oost / ende Suyt oost ten Suyden met mooy
weder.

Den 27 dito 13 mylen na mijn gissinghe geseple / N. oost ten oosten aen /
de windt was meest zuydt oost ten zuyden / ende zuydt oost / wepnigh
koelte.

Den 28 dito / na mijn gissinghe geseple 13 mylen oost ten Nooyden aen /
de wint was meest zuyt ten westen / ende zuyt ten oosten : onse Compas-
sen nooyt oosteren een graet stijf / by oosten het nooyden / de voormiddagh
meest in stilte gedreven.

Caep das Agoclas gepasseert.

Den 29 dito / smiddaeghs hoogte ghenomen 36 graden 15 minuten /
wy hebben geseple 15 mylen oost ten nooyden / de wint was nooyt West
ten Westen / ende W. nooydt West / smorgens kregghen wy dichte koelte /
snachts wast stillekens gheweest / de windt was West ten nooyden ghe-
weest : ende snachts sen wy Caep das Agoclas gepasseert.

Den laetsten dito / na mijn gissinghe geseple 12 mylen tusschen het oost
ten nooyden / ende oost nooyt oost in 2 etmael hebben wy't geseple / de wint
was Westelijck / te weten / zuyt West / ende West Nooyt West / met tame-
lijke koelte / waren op de hoogte van 35 graden 20 minuten.

Lant gesien.

Den selfden dito sabonts het lant gesien / hadden de diepte van 80 va-
dem sant gront / wy waren tusschen Sambras ende Bay Formoso.

De Maent van February, Anno 1607.

Den eersten dito / smiddaeghs hoogte genomen 34 graden 30 minu-
ten / wy hebben geseple 25 mylen / oost Nooydt oost / wel so Oostelijck de
wint was Westelijck / snachts te vooren was het stillekens / de Bay Fer-
mosa lagh van ons ontrent Nooyden / wy sagghen het lant / dan geen be-
schept / maer na mijn gissinghe / meende dat de swarte roockte / ende ick sag
daer by een groote inwijck.

Lant gesien.

Den 2 dito / smorgens in stilte gedreven / tot smiddaeghs toe / doe kreg-
gen.

Journael Beschrijvinge door

24
gen op de wint upt den 3. oosten/ tegen den avont hebben wy't gewent na landt/ wy hebben ghesepit 10 mijlen oost ten Noorden aen/ de Bay Fermosa lagh outrent Noort west ten Noorden van ons in't eerste quartier in't 5 glas kregen wy stilte/ met regen.

Den 3 dito/ smiddaegs/ kregen wy weder koelte upt den zuyt oost ten oosten/ so dat wy t gewent hebben van lant/ wy hebben gesept zuyt zuyt west aen 3 mijlen smorgens 2 mijlen oost aen/ de wint was meest stillekens/ snachts te vooren regen met blixem gehad.

Den 4 dito/ tegen den avont weder gewent/ ende liepen oost ten zuyden aen/ hebben gesept 20 mijlen zuyt west aen/ de wint was meest zuyt oost ten zuyden/ gelijk sabonts.

Den 5 dito/ nae mijn gissinghe ghesepit 14 mijlen oost ten zuyden/ de wint was zuyt ten westen/ en Z. Z. west met tamelike koelte/ de stroom liep seer stijf zuyt west aen.

Den 6 dito/ smiddaeghs hooghte genomen 36 graden 9 minuten: wy hebben ghesepit 5 mijlen zuyt ten oosten aen: 12 mijlen oost ten Zuyden/ snachts te vooren was de wint zuyt zuyt oost/ nu oost Nooydt oost/ ende oost ten Noorden/ ende hebben ghevent recht nae de Doekost/ liepen zuydt oost ten zuyden aen/ ten naesten by/ hadden tamelycke koelte.

Den 7 dito/ smorghens recht nae de Doekost/ kregghen wy de windt west/ ende zuydt West/ met dichte koelte/ snachts te vooren was de wint O. N. O. ende N. O. wy hebben ghesepit Zuydt Oost ten Zuyden aen/ acht mijlen/ noch 7 mijlen Zuydt Oost aen/ nae mijn gissinge waren wy op de hooghte van 37 graden/ de windt was Zuydt West/ onse courz Nooydt Oost aen/ noch 6 mijlen Nooydt Oost ten Oosten aen ghesepit de windt was Zuydt West: hebben Snachts in stilte ghedreven.

Den 8 dito/ voer de middach in stilte gedreven/ ende recht voer de middach koelte upt den N. oosten gekregen/ smorgens de Sonnen opganck gesept 26 graden by zuyden het oost/ snachts in't 2 quartier hooghte genomen 36 graden 20 minuten.

Den 9 dito/ gesept 10 mijlen Oost N. Oost aen/ de wint was Nooydt oost/ ende W. Nooydt West/ ende N. West/ met weynigh koelte/ dan als wy't hem quaet hadden/ soo koeldet dicht/ ende als hy goet was/ wast stillekens.

Den 10 dito/ smorgens met den dage/ hooghte genomen/ en oock smiddaegs had 35 graden 15 minuten/ gesept 20 mijlen n.o. en n.o. ten noorden/ tusschen bepden de wint was meest nooyt west ende W nooyt west/ met tamelycke koelte/ ende hebben de gheheele voer middach in stilte ghedreven.

Den 12 dito/ met den dage hooghte ghenomen 36 graden 40 minuten/ wy hebben gesept 28 mijlen 3. oost/ ende 3. o. ten zuyden tusschen bepden/ de wint was N. Oost ten Noorden/ met stijbe lucht/ smorgens een weynigh regen/ met tamelycke koelte.

Den

Den 14 dito/smoorgens hooghte genomen 39 graden/35 minuten/wp hebben gesept 30 mylen oost wel so nooydelijck aen de wint was meest nooyden/wepnigh koelte/doncker mistigh weder.

Den 16 dito/smoorgens licht vooz dage hooghte genomen/36 graden 33 minuten/wp hebben ghesep 34 mylen oost aen/ ofte daer ontrent/de wint was meest nooyden moitigh weder / met donckere lucht/ende digte koelte.

Den 17 dito /smoorgens in't aenbangen van 't dagh quartier/ kregen wp den wint zupden / wp hebben gesept 15 mylen oost ten zupden aen/ de wint was nooyt ten westen/met regen ende tamelijck koelte/de regen duurde de geheele nacht hadden oock weerlicht in't eerste quartier/ende smiddaeghs de wint zupden/met tamelijcke koelte.

Den 18 dito/hoogte genomen 35 graden wp hebben gesept 26 mylen nooyden ten oosten aen/de wint was zupden/nachts was de wint west ten zupden/met dichte koelte/ onse Compas nooyt westeren 13 graden/ bp westen het nooyden/de wint was n. West.

Den 20 dito/smoorgens in't dagh quartier hoogte genomen 31 graden 43 minuten/wp hebben gesept 53 mylen n. nooyt oost aen/de wint was meest nooyt West ten westen/altmet nooyt West/ende west nooyt West/hadden den 19 dito sabonts de wint west / onse cours nooyt nooyt West/de windt was nu ter tijdt West ten zupden / ende West zupt West / met tamelijcke koelte/smoorghens de Son ghepept in zyn opganck / 27 graden.

Den 21 dito/na mijn giffinge gesept 23 mylen n.n. West aen/de wint was meest zupt oost met tamelijcke koelte/somtijts regen kacken.

Den 22 dito/smoorgens ontrent een ure vooz dagh hooghte ghenomen 29 graden/wp hebben gesept 22 mylen n. West aen/de wint was meest o.n. oost/smoorgens nooyt nooyt oost ende nooyt oost ten nooyden de geheele dagh in stilte ghedreben/ ende sabonts koelten/upt den zupt zupt oosten gheregen.

Den 24 dito/smoorgens in't dagh quartier/ hooghte genomen 27 graden 30 minuten/wp hebben gesept 22 mylen nooyden/en nooydt ten westen/tusschen beyden den windt was zupt zupt oost/daer na oost 3. oost/dito smoorgens oost met tamelijcke koelte / ende altmet wepnigh regen: ick bevont dat wp de stroom teghen hadden / want wp konden soo veel hooghte niet hebben na de wint die wp gehad hebben.

Den 26 dito/smoorghens met den dage / hooghte genomen 24 graden min 6 minuten/wp hebben gesept 55 mylen n. ten oosten/wel so oostelijck aen/de wint was vanden oost ten zupden/ende oost zupt oost/met dichte koelte/ende somtijds een wepnigh regen / smoorgens was de wint meest zupt oost met dichte koelte/ende mooyt weder/noch gesept 6 myl nooydt nooyt West aen/smiddaegs hoogte genomen 23 graden 40 minuten/ onse cours gegaen west ten nooyden:de wint meest o.3. oost ende zupt oost/met tamelijcke koelte.

Den 27 dito /smoorghens ontrent 9 ure vooz de middagh het Landt

lant gezien.
Met de vloot
te Ancker ge-
komen.

Gesien: wy waren op de hoogte van 23 graden 30 min. onse cours geno-
men / langens het lant / hier streckt de kust nooyt ten oosten / ende zuyt ten
westen / sabonts ten Ancker gekomen op 7 radem schaers sant gront / de
hooghte was hier ontrent 22 graden / 50 minuten / hier was wepnigh in-
wijck.

Den laetsten dito / smorgens vroegh zijn alle de Schuyten na lant ge-
baren / om te besien waer wy water halen souden / maer sy konden niet
aen lant komen / so hardt barnde het aen strant: ja daer is een Manber-
droneken die uyt de boot ghesmeten worde / ende noch 2 andere / maer die
zijn geberght / ende de Schuyten zijn weder aen hoort gekomen / ende aen
hoort zijnde / isser geresolveert datmen terstont soude seyl gaen na Mon-
sambique, so dat wy onse Anckers gelicht hebben / ende zijn t' seyl gegaen
sonder yet uyt te rechten / ende doen zijn de Swarten op strant gekomen /
doen wy t' seyl gingen recht voor de middagh / hier is quaet leggen / want
het water dynt / ende en held geen verschut / de wint was 3.3. oost / ende 3.

De Maent van Martius Anno 1607.

Den eersten dito / na mijn gissinge gesept 25 mijlen N. O. ten Noorden
aen / de wint was oost zuyt oost / altemet regen / ende tamelycke koelte / di-
to snachts is ons groot Marseyl aen stucken gewaeyt met dichte koelte
ende regen.

Den 2 dito / smorghens een ander Marseyl aen gheslaghen / de windt
was Oost zuyt oost / ende zuyt zuyt oost / smorghens zuyt west / de gheheele
nacht regen / wy hebben na gissinge gesept 18 mijlen n. o. aen met lustige
koelte / veel regen / ende onghestadigh weder / smorghens doen wy de windt
Z. West hadden / hebben wy oock regen gehad.

Den 3 dito / nae mijn gissinge gesept 25 mijlen nooyt oost / wel so nooyt
delijck noch gesept 6 mijlen nooyt oost ten oosten / de wint was meest n.
West / smorghens in t dagh quartier was de wint wat nooydelijcker / smid-
daeghs was de windt noorden / moop weder / snachts te vozen veel weer
light ende wepnigh regen.

Den 4 dito smorghens hooghte genomen in t dagh quartier 19 graden
20 minuten / wy hebben gesept 23 mijlen oost ten zuyden aen / den wint
was n. n. oost / moop weder / sabonts gewent om de nooyt.

Den 5 dito / na mijn gissinge gesept 20 mijlen west nooyt west aen / de
wint was n. n. oost / met tamelycke koelte / ende moop weder / liepen ober
ende weder om in t baer water te blijven.

Den 6 dito / smorghens in t dagh quartier hooghte genomen 18 graden
10 minuten / wy hebben gesept 9 mijlen n. West aen: de wint was n. o. en
n. n. oost / smorghens noorden met dichte koelte / noch gesept 10 mijlen n.
W. aen / de wint was n. oost ten oosten / ende nooyt oost / in t 2 quartier ge-
went om de oost / met dichte koelte

Den 7 dito smorghens hooghte genomen op 18 graden / wy hebben ge-
sept 7 mijlen oost ten zuyden aen: de wint was noorden / ende nooyt nooyt
oost /

oost/ende nooyt oost/smiddaeghs was de wint nooyt nooyt oost/met dichte koelte.

Den 8 dito/Smorghens in't dagh quartier hooghte ghenomen op 19 graden/wp hebben gesept 8 mylen zuyt oost/wel so zuydelijck/de wint was oost nooyt oost/een wepnigh was de wint oost/dito was het stilleheng/sachtermiddaghs kregen wp de wint upt den zuyt oost ten oosten/met wepnigh koelte.

Den 9 dito/de geheele dag in stille gedzeven/tegen den abont wepnich koelte gekregen upt den zuyt westen.

Den 10 dito/smorghens hooghte ghenomen op 17 graden 45 minuten/wp hebben gesept nael 20 mylen n.n.oost aen:de wint was smorghens/o.3.oost/met wepnigh koelte: het was smorghens/ende hadden heet weder/gingen onse cours nooyt nooyt oost aen.

Den 11 dito/smorghens int dagh quartier hooghte genomen op 17 graden 10 minuten/wp hebben gesept 10 mylen n.n.o.aen/wel so oostelijck/de wint was meest oost zuyt oost/wepnigh koelte/smorghens het lant gesien/ende de geheele nacht meest in still gedzeven/smorghens grooten regen/de wint wepnigh upt de lande/met laeuw weder/snachts in't dagh quartier gewent van lant/met de landelijcke wint.

Den 12 dito/smiddaegs hooghte genomen op 17 graden vooz de middag in stille gedzeven/smorghens het lant gesien/ende eenige barninghe wel een myl bupten lande het was/sachtermiddaegs kregen wp de wint vande 3. oosten/hebbent na lant gewent:maer de stroom was ons so seer tegen/dat wp niet met wepnigh koelte konde met slaghe boogen winnen: ick konde dan niet bemercken/dan de stroom liep zuyt west aen/snachts in't 2 quartier gewent van lant/ende liepen zuyden aen/de wint was O. 3. oost met tamelijcke koelte.

Den 13 dito/smorghens in't dagh quartier/na lant ghevent/de windt was zuyt oost/met tamelijcke koelte/smiddaeghs in stille gedzeven/smorghens wepnigh koelte upt het lant/dan en sagen geen lant.

Den 14 dito/smiddaegs hooghte genomen 18 graden 30 minuten/wp konden de stroom niet doot seplen/so dat wp geweldig ober stuer dzeven/de winden waren variabel altemet stille/en altemet koelte:dito sabondts van lant gewent/hadden 21 badem sant gront/de windt was oost/in't 2 quartier liep de wint nooyt nooyt oost.

Den 15 dito/smiddaeghs hooghte genomen 20 graden 6 minuten/so dat wp seer hart ober stuer dzeven/also liepen de stroomen dat wyse niet doot seplen konden/met gemene koelte.

Den 16 dito/gesept 10 mylen oost nooyt oost aen/den wint zuyden/en 3.3.oost met regen haecken ende dichte koelte/onse cours genomen oost nooyt oost/nooyt oost behouden.

Den 17 dito/smiddaegs hooghte genomen 19 graden/wp hebben gesept 24 mylen nooyt oost/wel so oostelijck/de wint was meest zuyt oost/met tamelijcke koelte/sonitjds regen ende weer licht.

Den 18 dito/was onse cours oost nooyt oost/wel soo Oostelijck/de wint

wint was meest zuyt oost ten zuyden/ snachts veel regen/doncker weer/
donder ende weer licht/meest stillekens/wepnigh koelte.

Den 19 dito/na mijn gissinge/waren wy op de hooghte van 17 gra-
den/50 minuten/wy hebben gesept in 2 etmael 26 mylen/noort oost wel
so oostelijck de wint was variabel met wepnig koelte/ veel regen dzeben
als nu in stilte.

Den 20 dito/veel in stilte ghedzeben/ den windt was variabel/hadden
veel regen/ende dzeben oock saachts meest in stilte.

Een Turck
Scheepken
bespjoeken.

Den 21 dito/sinorghens in 't dagh quartier hooghte genomen 16 gra-
den 45 minuten / wy hebben gesept 20 mylen noort oost wel so noorde-
lyck de wint was zuyt ten Westen/ende zuyt west/ sinorghens een sepl-
gen gesien/ende hebben gekregen/ende als hy get siteert was/hebben
hem sabonts laten baren: in dit Scheepjen waren 150 zielen so mannen/
vrouwen als kinderen/ quamen van Lamo, een plaats gelegen op de kust
van Melinde, by zuyden de linie Aequinoctiael, wilde na't Eylant Mada-
gascar, anders genaemt St. Laurens.

Las Primeras
gesien.

Den 22 dito/sinorghens het lant gesien/so dat wy verbielen op de E-
landen die men noemt Las Primeras, het noordelijckste lach van ons W.
noort west/onse cours gegaen N. ten oosten na het vaste lant de Eylan-
dekens waren klepne Eylandekens en black met hoogh geboomte: van
hier na Monfambique was het vaste lant wijt van sandt/alsmen daer te-
gen aen sagh dito sabonts van lant gewent/ende in 't eerste quartier kre-
gen wy een donder kaeck/onse groote Marssepl waeyde aen stucken het
donderde ende weerlichte/ reghende met seer stercken wint/de wint was
West/daer na stillekens.

Den 23 dito/waren wy op de hooghte van 16 graden / 30 minuten/ de
stroom was ons teghen/ so dat wy te rugghe dzeben/ meer als 7 mylen/
daeghs te vozen waren wy op de hooghte minder als 16 graden/ so dat
hier seer stercken stroom guick: ghelijck onder Engellant: want met een
dichte koelte/konden wy de stroom niet doot seplen.

Den 24 dito/de wint supdelijck/snachts veel regen: onse cours oost ten
noorden/ende oost noort oost aen ghegaen/ de wint was seer variabel/de
stroom was ons tegen/ dat wy die met een dichte koelte niet doot seplen
konden hadden de wint goet/ noch dzeben wy hant ober hant te rugghe.

Lant gesien.

Den 25 dito/de wint supdelijck ghehad/ met regen/tamelijcke koelte/
onse cours gegaen noort oost ten oosten/ ende oost noort oost verhopende
nu te winnen/ 't welck wy aen onse hooghte verloozen hadden/ hebben
snachts weder regen/donder ende Blixem gehad/ den wint al supdelijck/
met tamelijcke koelte.

Den 26 dito/sinorghens lant gesien/ hadden dichte koelte/so dat wy de
stroom ter nauwer noot doot seplen/ de wint supdelijck/ met digte koelte
ende snachts in 't 2 quartier wepnigh koelte.

Den 27 dito/sinorghens mett in dage/de wint 3. W. gekregen/ met dig-
te koelte konden niet anmeren wat wy gesept hadden/ want de stroom
liep stijver als vooz wijlen onder Engellant/so datmen qualijck gissinghe
maeken konde.

Den

Den 28 dito / smiddaeghs hooghte genomen 15 graden 6 minuten / wp hebben gesept noot oost aen / smorghens begonnen wp onse cours noot den aen te setten / smiddaegs gingen wp te naesten by na lant / want wp hadden de hooghte van Monsambique, de wint was zuyt W. ten zuyden / smachts Zuyt west / met tamelijcke koelte ende veel reghen / donder ende Blixem / so geweldelyk als ick mijn leven beleest hebbe in een mael.

Den 29 dito / smiddaegs dragent gehouden na lant / ende zyn sabonts vooz Mosambique ten Ancker ghekomen / onder de 2 Eplandekens / die vooz het Casteel leggen / te weten St. Iorge, ende St. Ago.

Voort Mon-
sambique ghe-
komen.

Den 30 dito / 'morgens zyn daer 3 van onse Schepen onder sepl ghegaen / om binnen by het Casteel van Monsambique te lopen / dan also sp de stroom teghen ende inde wint hadden / en konden sp daer niet komen / so dat sp gedwongen waren weder te setten / dan een bande 3 voorszschreven Schepen / te weten der Veer is te laegh ghedzeven so dat hy niet mede konde / so is het Schip Zurichse in zyn plaetse gegaen / met de andere twee / te weten / Cylon ende Parania, voorts zyn dese voorszschreven drie Schepen met den Bloot weder t' sepl gegaen / ende zyn binnen gekomen / ende binnen zijnde / heeft het Schip Cylon teghen ghedaen / ende wp / die met de zeplen ontslaghen laeghen / ende de Anckers op ende neder stonde / zyn wp weder t' sepl gegaen / ende zyn mede binnen gheloopt / ende hebben drie Schepen onder het Casteel van daen ghehaelt / doch der Veer heeft niet konnen volghen / dewyl hy te laegh ghedzeven was.

3 Schepen bin-
nen gelopen.
Een Schip te
laeg ghedzeven.

Den 31 dito / 'morgens zyn twee van onse Schepen onder het Casteel gekomen / om met schieten wat te bedzyven / ende hebben onse boots ende Schuyten klaer ghemaect / om na lant te varen / ende zyn na den Admirael geroeyt / ende also t' regende ist dien dagh naer gelaten / ende sachter smiddaeghs is het Schip der Veer binnen gekomen ende voort t' Casteel is hy doort stulte aende gront geraecht / so dat wp met boots ende Schuyten na hem geroeyt zyn / en hebben binnen so sterck gheroept als wp konden / en die van t' Casteel hebben seer geschoten / ende oock uyt het Schip voorts dien dagh niet uyt gherecht / dan altemet gheschooten / hebben niet een Man verlooren ; in t' in seplen / men sal verstaen / dat wannneermen bande twee Eplandekens t' zepl gaet / om binnen het Casteel te loopen / salmen Noort West aen lopen / nae t' Casteel tot Nostre Singera de Bolwarte, ende als dan sult ghy draghent houden / om voorts het Casteel te passeeren ; ende het Casteel voort by zijnde / soo loopt West Noort West aen / om buyten schots van t' Casteel te legghen want de kraecken legghen onder het Casteel / ende is diep ghenoech / om sonder sorghe in te loopen / dan de Noort Kust is seer schoor / ende loopt een drooghte of ende van Bolwarte, oock een kleyn risken ofte drooghte / loopt al op 13 14 / vadem waters / tusschen het Casteel / ende het vaste landt / daer wp met de Schepen laeghen / is de diepte alderhandts 10 / 11 / 12 / 13 / 14 / en 15 vadem / en die onder de voorsz Eplandekens setten wil / en niet binloopen / die sette op 7 ende 8 vadem / hoe naeder het Casteel / hoe schoon-

2 Schepen on-
der het Casteel
gehoort.

der gront / so dat men maer effen buypen schoot : van 't Casteel en be-
hoeft te setten / want hoe naeder de 2 boort Eplandekens / hoe buyl
der gront / ende somen Linnen loopt/laetmen die 2 Eplanden aen back-
boort leggen/te weten/ St. Iorge ende St. Ago. die hier begeert te visschen/
loope niet de Boort ofte Schuyten / buypen de Eplandekens in zee/ sal
niet groote menigthe bekomen : Dit sal genoegh zijn tot onderrichtinge
van alle die na Monsambique willen loopen ofte zeplen.

De Maent van April. Anno 1607.

Tot Monsam-
bique aen landt
getrocken.

Den 1 April, smorgens een weynigh na de 12. heeft den Ad-
mirael een schoot geschooten tot teken / dat wy met boorts ende Schuy-
ten ons klaer souden maecken / om met onse volck na landt te trecken/ge-
lyck wy oock terstont gedaen hebben/ende zijn ontrent met 700 man he-
nen gebaren / ende aen Landt komende/ hebben geen wederstant gehad/
van pemant / want de Portugees vluchten terstont op de Fortresse ende
wy hebben de swarten in 't out Casteel gebracht by malkanderen/ man-
nen/vrouwen ende kinderen / ende die selve wel doen bewaren : Voort
het leger inde groote kerck voort 't Casteel neder geslagen / vonden een
Portugees, die terstont in de Vice Admirael gebracht wort/ oock wel 200
Turcken, die wy in de Schepen setten / die wy genomen hadden/ ende
hebben nachts een loop graft beginnen te maecken / voort in 't aen
Landt komen / schoot den vyant 3 schooten nae de boorts ende Schuy-
ten.

Een Battary
gemaecht.

Den 2. Dito/ hebben wy 4 Metale stucken aen Landt gekregen.
Den 3. Dito/ niet sonders uptgerecht / dan hebben een Battary be-
ginnen te maecken / om de stucken daer in te stellen / ende 3 nachts
noch voort gegraven.

Het eerstemael
om 't Casteel ge-
ooten.

Den 4. Dito/ 3 stucken inde voort Battary gebracht/ deden dien dagh
18 schooten op onse vyant.

Den 5. Dito/packen gedragen om onse Battary schoot by te maken/
den vyant dede dese dagh 2 schooten nae 't werck.

Den 6. Dito/ driemael gheschooten/ onse vyant 6. nachts een stuck
in 't kerckje gebracht / genaemt St. Francisco.

Een Battary
gemaecht.

Den 7. Dito/ mosten wy de gasteen sacken naepen van kleetjes / die
wy daer vonden : om noch een Battary te maecken/ want de sacken vul-
den wy met aerde / ende maecten so ons werck / den vyant deden desen
dagh 2 schooten / ende 3 na de Schuyten / nachts brachten wy 2 stuc-
ken in St. Gabriel, een aen de zyt/ ende een binnen/ alwaer wy een kleyn
Battary by maecten.

Een Battary
gemaecht.

Den 8. Dito/ geschooten op den vyant/ende zy 3 ende schooten 2 man
doot / ende 5 gequest / so dat 7 van onse scha-loos waren / nachts noch
een Battary te maecken / ende groeven noch al voort.

Den 9 dito / twee-en-twintigh-mael geschooten / de vyant 7. brach-
ten / noch 2 stucken aen landt.

Den

en be-
e bupl
back-
schen/
ee/ sal
htinge

n Ad-
chup-
en/ge-
an he-
ehad/
e ende
man-
oort-
en een
el 200
/ende
t aen
chup-

regen.
ry be-
acht-
dagh

naken/

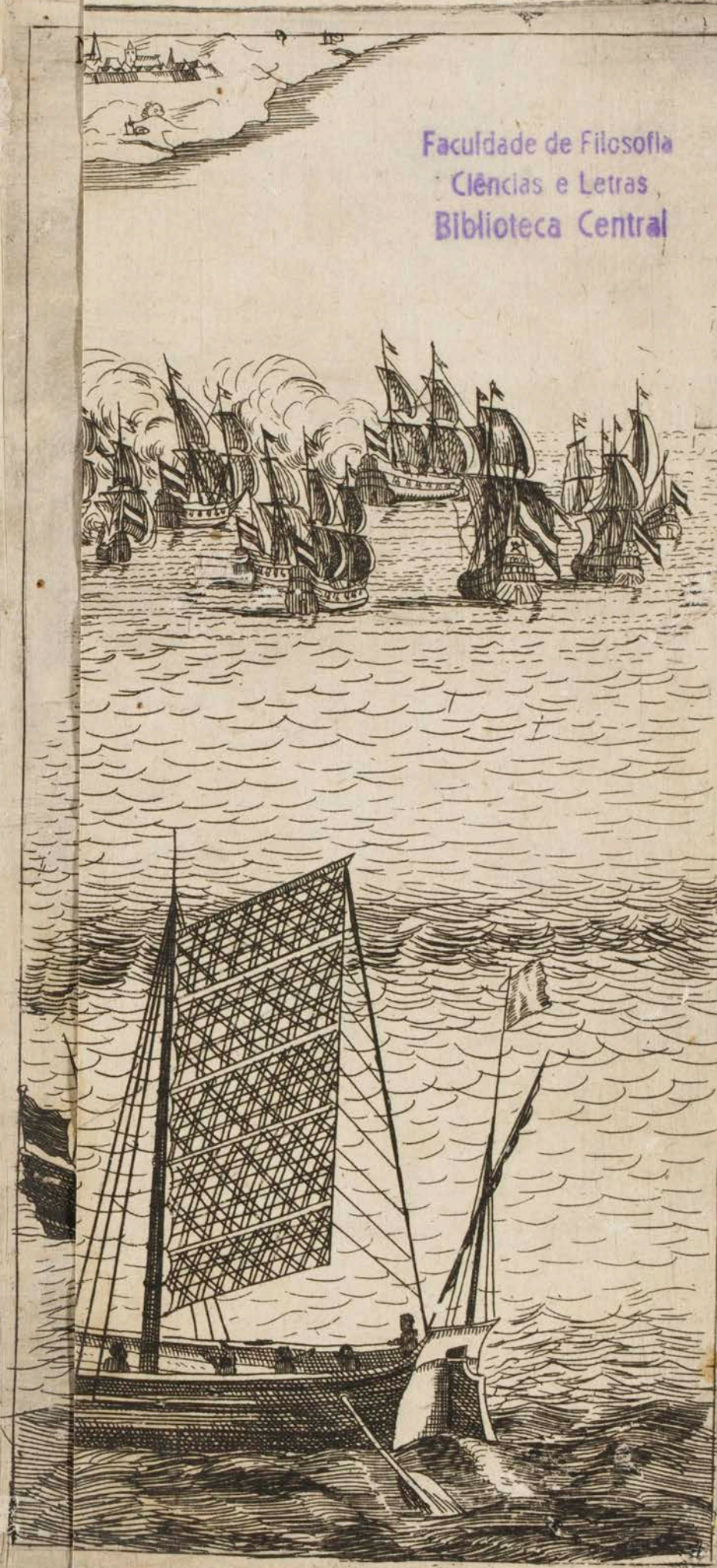
stuck

s / die
n vui-
desen
z stuc-
klepn

z man
s noch

broch-

Den

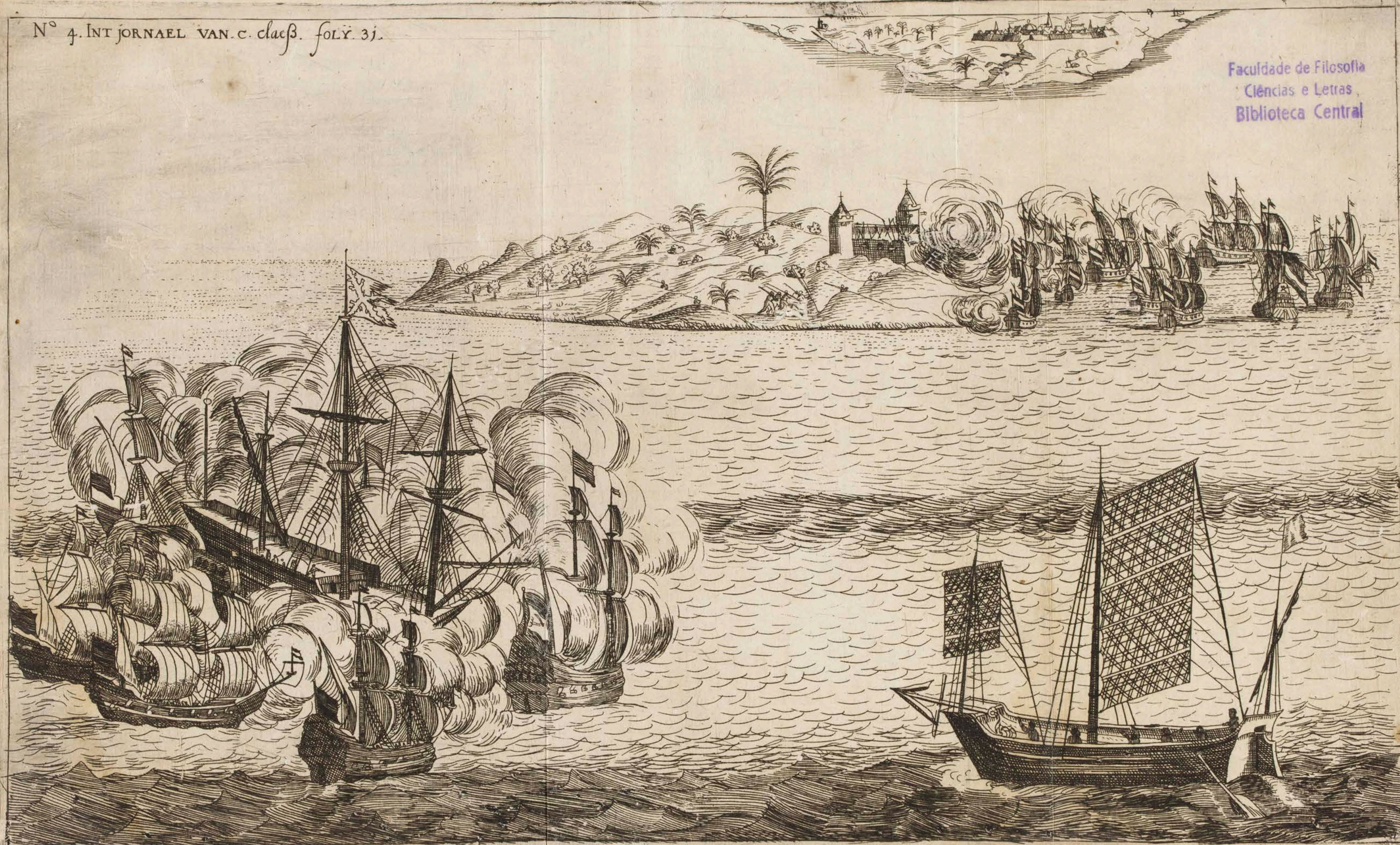
Faculdade de Filosofia
Ciências e Letras
Biblioteca Central

al.

be-

17 F

18 F

Tot
bique
getrou

Gen
gema

Het ee
on't
oot

Gen
gema

Gen
gema

een
dae
min
ba
tie
2
der
by
Or
Ka
dit
by
en
86
up
18
ba
ga
12
tig
w
en
na
ge
de
de
bi
de
m
ha
20

Den 10. Dito / 36-mael geschooten / den byant 7. ende schooten ons een man doot : kregen een Tanoo met swari. / dan worden niet misdaen.

Den 11. Dito / 30-mael geschooten / den byant 8 ende onse Vice Admirael, is met een deel volcks aen het vaste lant gebaren / nade Coninck van de Kaffers / ende begeerde op hem dat hy de Portugesen geen Assistentie doen en soude.

Den 12. dito / 34-mael geschooten / den byant 3. snachts hebben wy 2 stucken in de nieuwe Battary gebracht / genaemt van Kaerden, de andere Battary Orangie / de 3 Nassouw.

Den 13. dito / 34-mael geschooten / upt Nassouw / ende Orangie / den byant vijf.

Den 14. Dito / 16-mael geschooten / upt de Battary Nassouw, end Orangie 12. den byant 10. dito snachts noch 2 stucken in de Battary van Kaerden gebracht.

Den 15. dito / 45-mael geschooten / den byant 8. men sal verstaen dat dit den 16 dito was / dan den 15 hebben wy geschooten 12 schooten den byant 3. wy deden een gebed in 't leger / en songen den 3 Psalm Davids.

Den 17. dito 26-mael geschooten / upt Nassouw / upt Orangie 18. ende upt van Kaerden 42. is 't samen van onse zijde upt de 3 Battaryen, Een upt-bal. 86 schooten / ende den byant 2. snachts een Allarm / waren met 12 man upt het Casteel / ende quetsten den werck-meester van onse zijde.

Den 18. dito / schooten wy 14 schooten upt Nassouw, 10 upt Orangie 18 upt van Kaerden, ende den byant 4. snachts een loop graft gegraven / van den groote Kerck tot aen Nassouw / om by nae de Battarye te gaen.

Den 19. dito / schooten 14-mael upt Nassouw, 14 upt van Kaerden, 12 upt Orangie, snachts hebben wy een kadt beginnen te maken / der Eén kadt ghewichtigh treden van 't Casteel / om den byandt te meer te benouwen. maect, wen.

Den 20. dito / schooten wy 21-mael upt Nassouw, 13 upt Orangie, ende 13. upt van Kaerden, wochten snachts aen de kadt / hadden des nachts een Allarm / ende daer word een man doot geschooten / ende 3. gequest.

Den 21. dito / 19-mael geschooten upt Nassouw, 17. upt Orangie, den byant 6. en snachts upt de 2 Battaryen elck een.

Den 23. dito / 11-mael geschooten upt Nassouw, 10 upt van Kaerden, een upt Orangie, de byant 5. onse Timmer-luyden maecten ghebinden / om een Galderpe te maecten wochten desen selfden dagh een deel sacken inde kadt om te hoogen.

Den 24. dito / smorgens een ure voor den dagh heeft onse byandt 6 mael geschooten : wy upt Nassouw 7 Orangie 6. ende de byant hooghden haren wal / tegen ons op / met sacken ende packen / de Sacken al vol merde.

Den 25. dito / 11-mael geschooten upt Nassouw, den byandt 6 des nachts

nachts de gebinten inde kadt gebrocht: oock worden 50 man met haer
 byde wil gecommandeert om voort te graben tot aen het Casteel / 10
 voeten diep / daer de gebinten in staen souden / om by aen tot de muere
 van 't Casteel te komen / om daer in te mynen / de Schuyten die op de
 wacht lagen / hebben snachts 2 Kanons met 36 swarten gekregen / die
 na 't Casteel wilden / ende zijn altemael dood-geflagen.

36 doot geslagen

Den 26. Dito niet sonders uptgerecht / dan snachts voort gegraben /
 waren 4 vande grabers inde beenen gequetst.

Den 27. Dito eenmael geschooten upt Nassouw, de byant oock een:
 de Timmer-luyden moesten andere gebinde maecten / want de eerste ge-
 binden niet bequaem en waren (in onse oberie) het volck groef
 als vozen.

uptbal.

36 Bequest en 2
 absent.

Den 29. Dito 8-mael geschooten upt Nassouw upt Orangie 5. ende
 upt van Kaerden 4. den byant 5. dito de ghebirden aen de muere ghe-
 bracht / ende daer was grote remoe in 't Casteel / dan en quamen niet
 upt / snachts dede den byant uptbal / met onfrent 80 man / het was
 regenachtigh weder / so dat wy qualijck met Musquetten schieten kon-
 den / de byant schoot met flitsen / soo dat daer een groot Alarm was /
 ende daer worden van 't volck 36 man gequest / ende een doot / ende 2
 Soldaten die absent bleven / d'welcke wy niet en wisten / of sy leefden
 van of zy dood waren / so schooten wy een schoot upt Nassouw, ende 2
 upt Orangie, ende den byant 3. hadden den 28 dito upt Nassouw 8-mael
 gheschooten / ende den byant 2. ende anders niet sonders upt-ghe-
 richt.

2 Man dood.
 Een Galderpe
 verbyant.

Uitimo dito / 2-mael upt Nassouw geschooten / ende den byant 4 dien
 dagh ware. 2 man inde kadt doot geschooten / ende den byant worp
 sterck met vier potten / ende andere werck ober de muer / soo dat sy de
 Galderpe aen byant kregen / t'welck ons seer verstant / want wy veel
 sieck volck hadden ende kregen.

De Maent van Mayus Anno 1607.

Teoer begin-
 te by k.

Den 1 Mayus, een deel / Varnassen aen Lant gekregen / om ons volck
 te beschutten / voort de flitsen / het werck is blijven stecken / ende heb-
 ben snachts 2 schooten upt Orangie gedaen / ende 2 stucken afghעהالت /
 om aen voort te brengen.

Een man doot
 geschoot.

Den 2 Dito heeft de byant 6-mael geschooten / na de Schuyten / de
 af ende aen voeren om 't goet te halen / ende wy vonden een swart / die
 3 4 potten by hem hadde met noch een deel ander krypt / sy worden by
 den Admirael gebrocht / ende wy deden 8 schooten / ende daer worden een
 inde kadt doot geschooten / ende snachts schooten wy noch 4 schooten /
 ende den byant 2. ende wy haelden 3 Stucken upt de Batriary van Kaer-
 den.

Den 3 Dito / 9 mael geschooten / den byant 5 haelden snachts 2 stuc-
 ken / upt Nassouw.

Den

Den 4 dito hebben wy voende gheweest in het gheschut t' Scheep te Egen halve kar-
 brenghen/ ende onse Vice Admiraels boot is nachts met een stuck wegh tou verlozen.
 ghedreven/ te weten met halve kartouwe t' vaste landt/ endede
 swarten hebben het stuck begraven na dat sy de boot stucken geslaghen
 hadden.

Den 5 dito/ isser een Man inde reghen back verdroncken/ ende daer is Een Man ver-
 van elck Schip 3 man op 't Jacht ghecommandeert / dat wy onder het droncken.
 Casteel van daen gehaelt hadden.

Den 6 dito heeft den vyant 6 mael geschoten/ ende heeft
 de Schepen doen versien met water/ ende dat wy krijgen konden.

Den 7 dito heeft den vyant 5 mael geschoten/ ende den Admirael heeft Een 2. lief aen
 een swart na 't Casteel gesonden met een brief/ en die van 't Casteel sprac t Casteel ghe-
 ken met den onder Opman vanden Admirael, ende snachts staken wy sonden.
 ten Fregat in byant.

Den 8 dito/ hebben wy Stokes Boomen in ghelouwen en het bleck De stad begin-
 verbyant/want sy wilden geen byand-schep geuen/den selfden dito/ nent te verd-
 zyn wy met 7 boots aen 't vaste landt/ ende de Canoas aen stuc- strueeren.
 ken te houwen/om dat sy aen 't Casteel geen goet byenghen souden/ende
 den Byant heeft 7 mael geschooten.

Den 9 dito heeft den vyant 6 mael geschooten.

Den 10 11 en 12 dito/ hebben wy niet sonderlinckx upt gerecht/da-
 byant gesticht/ende boomen om ghelouwen/ende de Stadt verdistrueert/
 ende van elcke 4 boomen die een man om hien/kreegh een Dutsien wijn/
 den vyant heeft in dese 3 dagen 18 mael geschoten.

Den 13 dito/savonts een ure inde nacht / zyn wy met ons leger van aen boort geba-
 Casteel ghetrocken/ende zyn na boort ghebaren/stekende alles in ren.
 byant datter was/ende in 't varen heeft den vyant eens geschoten:op dito
 Casteel zyn 82 halve vaten krupts hadden wepnigh min ofte
 meer dan 651 schoten geschoten den vyant in retour 160 schoten.

Den 14 dito/ is den krijgs-raet vergaert geweest/ ende hebben gere- 2 Schepen ver-
 solveert/dat wy de Schepen souden verbyanden/ gelijk ghedaen is/ ende byant
 het kleynste tot ons jacht gehouden.

Den 16 dito/sinorghens een ure voor dage / zyn wy van binnen t'zepl Een Schip
 gegaen/ende het Casteel heeft sterck gheschoten/ende het Schip Zirckre verloozen.
 is in 't gat aen de grondt geraecht/ende den vyant deden op dien dagh op
 dit voorfs Schip 200 schooten/ende wy hebben het gelt daer upt gelicht.

Den 17 dito/ hebben wy het goet upt het Schip ghehaelt / want wy
 geen moet en hadden hem daer van te krijgen/ende den vyant deden dien
 dagh 25 schooten/ende hebben snachts zyn geschut uptgehaelt.

Den 18 dito/noch niet lossen besig/den vyant heeft 6 mael geschooten.

Den 19/20/21 22 dito/noch al geloft/ende het goet upt het Schip ge-
 haelt/ende den vyant heeft 20 mael geschoten.

Den 23 dito/de masten van 't Schip over boort ghelouwen.

Den 24 dito/sinorghens het Schip aen byant gesteecken/ ende het volck
 op de Schepen verdeelt/ende kregen op ons Schip 17 Man, en hadden
 noch

noch 21 Turcken/die wy va ide pyse gekregen hadden/ wy hebben ver-
lozen 5 man/ 3 gheschooten en ghestorven/er gebeeten van een vis die
men Hapen noemt dat hy 1. oost/ ende daer waren ontrent dertigh Man
van onse Vloot doodt gheschooten/ behalven die haer eygen doot gestor-
ven waren.

Weder t'zepl
gegaen.

Den 25/26/27/28. dito/niet sonderlinckr uyt gerecht.

Den 29 dito/ des smorghens zyn wy weder t'zepl ghegaen van Mon-
sambique na de eylanden van Komora, om aldaer te ververschen/ t was
stillekens/ vreen onse cours O. N. oost aen.

Den 30 dito/ ende 31 dito/noch meest in stilte ghedreven/ des nachts
een weynigh koelte gehad/ maer variabele winden/ ende waren weder op
de hoogte van 16 graden 20 minuten gedreven.

De Maent van Iuny, Anno 1607.

Den koopman
t'zepl

Den eersten dito/heeft het schip Patania een schoot geschooten/en een
blagghe het onderste boven laten wapen/ tot teeken dat zyn Coopman
doot was/ghenaemt Claes Rievertsz, den selfden dito kregen wy de wint
3.3. oost/ende deden onse cours oost nooydt oost/ met moope koelte/ des

Landt gezien.

wonts sagen wy het Eplant Sint Ian de Noue.
Den 2 dito/smorghens in't dagh quartier/ hebben wy onse halsen op
gehaelt want wy hadden de wint zuyt 3. W. deden onse cours n. o. aen/
hadden de hoogte van 16 graden 15 minuten/ dito/heeft het Schip Enck-
huyzen 3 mael geschooten: tot teken dat hy den overleden Coopman over-
boort setten des nachts heeft onse Vice Admirael 3 mael geschoten ende
2 vieren op ghesteecken/ tot teeken dat hy gront hadde gheworpen/ wy
worpen 20 vadem/ waren op de hoogte van Madagascay.

Gront gewor-
pen.

Den 3 dito/ de wint Zuyt Oost gehad/ deden onse cours N. O. aen/
met moope koelte.

Den 4 dito/noch met de voorgaende wint gesept/ en deden onse cours
N. O. ten nooyden/ met moope koelte naer middagh heeft onse Admirael
een mael geschooten/ende een Copstaender laten wapen/ tot teken van de
Stuur-luyden aen boort te komen om resolutie van haer te nemen.

Den 5 dito/noch met een zuyt oosten wint gesept/ en deden onse cours
n. n. oost aen/ hadden de hoogte van 14 graden.

Landt gezien

Den 6 dito/ nachts de windt 3.3. oost gehad/ ende deden onse cours n. o.
ten nooyden aen/ met moope koelte/ des daeghs hebben wy de windt veel
oostelycker gehad als nachts/ dito sagen wy het lant/ ende hebben een
schoot geschoten/ tot een teken van waerschouwinge vande vloete/ nachts
hielden wy by/ ende was stillekens.

Den 7 dito/ smorghens zyn wy weder langens de wal gesept/ om een
ree te soeken/ ende lieten het Eplant aen Backboort leggen/ ende tegen
den avont heeft onsen Admirael een schoot geschoten/ende een Copstan-
der laten wapen/ tot teken vande Stuur-luyden aen boort te komen/ lie-
pen nachts met kleyn zepl langens de wal/ en ons jacht liep voor om te
waerschouwen/ ofte hem enige drooghte mocteden.

Den 8 dito hebben wy het Riff ghestien / de leyt wel een myl bupten Te Mayotten
de wal / is heel droog / klip / en men loopt l. Riff ten eynden / eermen het ten Ancker ge-
gadt in loopt / ende loopt 3. 8. ten westen aen de Rie / ende is diep 28 home n.
badem / kregen de selfde dit een kanoo aen boort.

De Maent van Iulius Anno 1607

Men sal verstaen dat desen Coninck van Mayotten genoot is Sol- Weder t'zepl
tan Manalo Matolo: is oock bescherm Heer van't Eplant Amswan, ende gegaen.
doot vpant vande Portugesen, so dat wy hier goede 1. onse
bloot gehad hebben / ende niet alle vrientchap van alle bekomen.

Den 17 dit ontrent den middag zijn wy weder t'zepl gegaen vande
Mayotten; dit Eplant leyt ontrent op de hoogte van 13 graden schaers / by
zupden de luyt / wy hebben hier goede verberfinge gehad / van ossen hoe-
pen / ende Boeken / Hoenderen / Orange Appel / Limoenen / Banannes /
fige de konge / wy lagen ten Ancker aen de n. West zijde van't Eplant
op 34 badem wasige sant gront / hier la van ons 3 Eplanden /
het westelycke was het grootste / dit Eplant contom met drooghte /
so dat wy hier nergens aen't grootste Eplant ten Ancker komen en kon-
den / dan zuyt West van bupten in te zeplen / wel so zuydelijck / ende noort
oost / wel so noortelijck weder uyt / dit gadt is diep 21 badem van bupten
in te seplen hebben wy het gesont / hadden noyt minder dan 28 badem en-
de 30 / t is hier diep achtigh / wy lagen hier 39 dagen met onse blote van
7 Schepen / ende een jacht dat wy vande Portugesen genomen hadden tot
Monsambique, snachts was het stillekens / so dat wy wepnig vertierden.

Den 18 dito / den wint zuydelijck gehad / met wepnigh koelte / so
wy wepnigh voort ghegaen zijn / door stille ende moop 1. snachts
meest in stille ghedreben / ende in't dagh quartier wepnigh koelte uyt den
zupden gel.

Den 19 dito / hebben wy't ghewent / de Schepen en konden niet boben
het Eplant Amswan lopen / daer hebben wy't gewent / de wint was zuy-
delijck met moop weder / snachts in't aen vangen van't 2 quartier gewent
na Amswan, ende in't dag quartier weder gewent / want wy daer niet bo-
ven en mochten / de wint was zuydelijck het Eplant van Mayotten, ende
het Eplant van Amswan leggen van malkanderen noort West / ende zuyt
oost / ontrent 10 mylen ende Molelle leyt van het zuyt eynd van Amswan
West ten noorden.

Den 22 dito / sijn wy dragent gelopen beneden het Eplant Ian de Ka-
stro, leggende op de hoogte van 11 graden 34 minuten by zupden de li-
nie / dit Eplant Ian de Kastro ende Amswan leggen van malkanderen n. Dragent ghe-
houden.
Men 3. 0. 12 mylen / na mijn peylinge; Molelle leyd van Ian de Kastro,
5. ten oosten / en n. te westen / ontrent 10 mylen / dese Eplanden leggen inde
kaerte / die ick mede gehad hebbe; smiddags hoogte genomen / wy moesten
tegen ons danck beneden de Eplanden om want het was niet mogelijk
om daer boben te labeeren: dese Eplanden zijn seer hoogh: Ian de Kastro
is wel het hoogste van de vier / die wy gesien hebben.

Een droogte.

2 Schepen sijn
malkander op
t lijf gesept.

Den 24 dito/smiddaegs hoogte genomen 11 12 graden 20 minuten/
wp hebben gesept 28 mijlen. W.Z. West/wel 1 zuidelijck de wint was
3.3.0. ende zuyden/hier op o. se hoogte vander wp een droogte van 7/8/en
9 vadem diep/ steenige gront/wp wenden daer van af/ende o.3.0.aen/de
wint was zuyden/reyn weder voor de middagh weynigh/snachts in 't 2
quartier / so drae 5 glazen upt waren/ hebben de Schepen gewent / so is
den Admirael ende het Schip Parania malkanderen op 't lijf ghesep't/ het
Schip Enckhuyzen sijn Galjoen ende Boepspruit ontfucken/ ende de
blinde L. A. (mirael) sijn groote mast gekraecht/ Fortupninghe wat
gebroken/ en sijn groot zepl aen stucken/ wp lietent drijven sonder Sepl/
de wint 3.00st/ met mope koelte ende weder.

Den 25 dito/sonder zepl ghedreven ende den Admirael ende het Schip
Parania worden weder g'repareert het best sy konden/ om onse Voyagie
te verhojderen.

Lant gesien.

Den 26 dito/smiddaeghs hoogte genomen 11 graden 36 minuten so
veel sijn wp te rugge ghet 1 sonder sepl/de wint was zuyt oost/ met
moop weder ende klare lucht/ende tegen den avont weder zepl gemaect/
ende sijn ten naesten by geloopt na lant / in 't 2 quartier het lant gesien/
doe daer 5 glazen upt waren de diepte was 16 vadem waters.

Een Varch ge-
nomen.

Den 27 dito/smorghens weder na lant ghewent weynigh daer na een
zepl te dicht onder de wal gesien/ende sijn der na toe gelopen/ ende gekre-
gen/ was gheladen met Lijns ende Willo quam van 't Eplant quirimba/
ende wilde na Monsambique, seide dat daer 3 kraecken laegen/so dat wp
het goet gelost hebben/ende de Portugesen daer upt genomen en de Kraf-
ten laten varen.

De Maent van Augustus, ANNO 1607.

Tot Monsam-
bique gekomen.Weder t'zepl
ghegaen

Den 4 dito/sijn wp tot Monsambique gekomen/ ontrent middagh ten
Ancker/ende hebbent gheset onder de 2 Eplanden/ St. Iorge ende Joaga,
ende bleven daer leggen/ende hebben niet upt gerecht/vonden 3 kraecken/
gelijck de Portugees gesept hadde dan doersten haer niet bevroken.

Den 26 dito/smorghens met den dagh sijn wp weder t'zepl gegaen/
namen onse cours n.o.ten noorden na lan de Kastro, de wint was zuyde-
lijck met digte koelte/ende donckere lucht/daer na hebben wp onse cours
genomen langhens het lant n.ten westen/ende noorden aen: God verleen
ons sijn segeninge/Amen.

Den 27 dito/smiddaegs noch al lant gesien/gingen noorden/ende N.
ten Westen aen: de wint was zuydelijck/ met tamelijcke koelte en moop
weder.

Den 28 dito/smiddaegs hoogte genomen 12 graden 40 minuten/wp
hebben gesept 32 mijlen noorden/ofte daer ontrent langhens de kust/de
wint was zuydelijck/ met dichte koelte/hadden de stroom tegen/wp sou-
den anders meer mijlen gesept hebben.

Den 29 dito/smiddaegs hoogte genomen 11 graden 33 minuten/wp

hebben gesept 17 mijlen noorden aen/de wint was zuyden/ende 3.3 oost/
met dichte koelte/hadden de stromen tegen so dat weynig om de Noort
winnen.

Den 30 dito / smiddaeghs hooghte genomen 10 graden 17 minuten/wp
hebben gesept 19 mijlen n.ten oosten aen/de wint was 3.3.oost/met dig-
te koelte dito smiddaeghs begonnen wp by te houden om de 3 kraecken
waer te nemen / die in Monsambique laghen / want sp nae Goa wilden/
want laghen onder het Casteel so dat het niet raetsaem en was om haer
daer te bestoken sonder verlies van Schepen van onse . . .

Op gheleden.

Den laetsten dito / smiddaeghs hooghte genomen 10 graden 7 minuten/
wp hebben gesept 15 mijlen noort o.ten oosten / met tamelijcke koelte/de
wint was zuyt oost ende zuyt oost ten oosten / smiddaeghs stillekens / wep-
nigh koelte.

De Maent van September, Anno 1607.

Den 1 dito / smiddaeghs hooghte genomen 9 graden 10 minuten/wp
hebben gesept 13 mijlen n.oost aen/de wint was 3.o.ten oosten weynig
koelte/onse Compassen noort Westeren 13 graden de windt was scharp
om tot ons boort nemmen / van na lan de Koftra te komen ofte na Alas Co-
mora.

Den 2 dito / smiddaeghs hooghte genomen 8 graden 40 minuten/wp
hebben gesept 11 mijlen noort oost aen / de wint was zuyt oost / weynig
koelte/met moop weder / wp saghen een sterre met een staert in 't oosten / Comect
laeg by het water / smorgens in 't dagh quartier wast dat wp hem sa- . . . gen.
zijnde ontrent een ure boven den Horizont.

Den 3 dito / smiddaeghs hooghte genomen 7 graden 34 minuten/wp
hebben gesept 17 mijlen n.n.o.aen / de wint was oost/ende o.ten zuyden/
smorgens gewent/ende liepen 3.ten W.aen / de wint was 3.o.ten oosten/
met tamelijcke koelte/onse Compas n. Westeren 14 graden/ende hebben
het sabonts weder gewent.

Den 4 dito / smiddaeghs hooghte genomen 7 graden 4 minuten/wp
hebben gesept 4. mijlen 3.3. West aen/wel so Zuydelijck noch ghesepit
14. mijlen noort noort oost/wel so noozdelijck / na mijn gissinge de windt
3.o.ten oosten : inachts was de wint meest oost ten zuyden / wp konden
niet hooger stebenien/dan N.O.ten noorden/ende n. oost/wp hadden ta-
melijcke koelte.

Den 5 dito / smiddaeghs hooghte genomen 6 graden 3 minuten/wp heb-
ben ghesepit 20 mijlen n.o. en n.o.ten noorden/tusschen beyden; de windt Dragent ghe-
was 3.o.ten oosten/en 3.oost:dito geresolbeert om nae de kust van Indie houden.
te lopen/onnen cours ghenomen n.o.aen / tot de hooghte van 4 graden by
zuyden de linie/ende dan te gaen n.o.ten oosten na Goa.

Den 6 dito smiddaeghs hooghte ghenomen 4 graden/4 minuten/wp
hebben gesept 25 mijlen n.oost/wel so noozdelijck aen/de windt was Z.
oost/met tamelijcke koelte.

Den 7. Dito nae mijn gissinge gezept 26 mijlen N. O. ten Noorden aen / de wint was Z. Z. oost / ende Z. O. ten zupden / met dichte koelte / en wepnigh re.

Den 8. Dito / smiddaeghs hooghte genomen 2 graden 10 min. wp hebben ghezept 24. mijlen N. O. ende N. O. ten oosten / tusschen beyden / de wint was meest Z. Z. oost / nachts moepe koelte ende daeghs wepnigh met moop weder.

Den 9. Dito / smiddaeghs hooghte genomen 50 minuten / by Zupden de hebben gezept 34 mijlen N. O. ten oosten / wel soo Noordelyck / de wint was Z. O. ten zupden / ende Z. Z. Oost met dichte koelte / en moop weder.

De Linie Equinoctiael gepasseert.

Den 10. Dito / smiddaeghs hooghte genomen 20 minuten by Noorden de Linie / soo dat den Equinoctiael gepasseert waren / wp hebben gezept 34 mijlen N. O. ten oosten aen / de wint was Z. Z. oost / met dichte koelte en moop weder.

Den 12. Dito / smiddaeghs hooghte genomen / meen geen hooghte dan hebben gesept in etmael 35 mijlen N. O. ten oosten aen / nae mijn gissinge / de wint was Z. Z. oost ende zupden / altemet moepe koelte en altemet stillekens / tusschen 11 ende 12 nachts in 't uptgaen van het 2 quartier / hooghte genomen een graet 45 minuten gisten als nu te wesen op 2 graden 20 minuten.

Den 14 Dito smorgens in 't dagh quartier hooghte genomen 3 graden 20 minuten / wp hebben gezept in ander half etmael 35 mijlen N. O. ten oosten / ende oost N. oost tusschen beyden / de wint was meest zupden / ende zupden ten Westen / wepnigh koelte / klaer weder / nae mijn gissinge / wp de stroom tegen / want wonden wepnigh hooghte / als wp wel te vozen gedaen hadden.

De hoogte N. Westering.

Den 16. Dito / ende den 15 dito tusschen 2 in 't quartier hooghte genomen 5 graden 20 minuten / wp hebben gezept 58 mijlen in 't 2 etmael N. O. ten oosten / wel so oostelyck : de wint zupden ende Z. Z. W. niet tamelycke koelte / ende moop weder : smiddaeghs stillekens / onse Compassen N. westeren 20 graden 45 minuten by westen het Noorden / ende was noch wassende noord westering.

Den 18. Dito / in 't middel quartier hooghte genomen 7 graden 45. minuten / wp hebben ghezept in 2 etmael 62 mijlen N. O. ten oosten / noch gezept 13 mijlen nae gissinge N. O. ten oosten / de wint was meest Z. W. ten westen / ende W. Z. West / met tamelycke koelte / ende moop weder.

Den 20. Dito / smiddaeghs hooghte genomen 10 graden 8 minuten / wp hebben gezept in 2 etmael 55 mijlen N. O. ten oosten aen / dan wel soo Noordelyck / de wint was W. zuyt West / smiddaeghs was de wint west ten zupden / met tamelycke koelte / ende moop weder / onsen Compassen noord Westeren 19 graden schaers / af-gaende noordt Westering.

Den 22. Dito / smiddaeghs hooghte ghenomen 12 graden 10 min.

wp h
delic
ten w
na m
hoog
hadd
geze
mijle
N. O.
nigh
koelt
qua
O. t
mijn
nach
der.
O. t
licht
grom
mijle
hoog
met
17 g
met
zijn
wed
mee
in 6
min
gen
mel
den
laes
end
wa

Wp hebben gezept in 2 el nael 47 mijlen N. O. ten oosten / wel so noozdelijck / de wint was mee west / nu was de wint N. west / ende N. W. ten westen / met tamelijcke koelte ende moop weder / wepnigh regen / na mijn gissinge hadden wp de stroom teghen / want wonnen wepnigh hooghte op / na de mijlen die wp zeplden / ende de cours die wp gegaen hadden : tegen den avondt het Schip Banda zijn groote Ree aen stucken gezept / met wepnigh wints.

Een groote Ree aen stucken gezept.

Den 24. Dito / hooghte genomen 17 graden / wp hebben gezept 34 mijlen N. O. ten oosten wel soo oostelijck / de wint was N. W. ende W. N. W. altemet wepnigh koelte / ende altemet dichte koelte / met wepnigh regen / so ntijds klepne kaecken / N. W. was het eene tamelijcke koelte / moop weder / na mijn gissinge hadden wp de stroom tegen / ende quamen upt de noozd.

Den 26. Dito / na mijn gissinge gezept 50 mijlen noozd oost ende n. O. ten oosten tusschen beyden / waren ov de hooghte van 15 graden na mijn gissinge / want konden gheen hooghte krijgen / by dage noch by nachte / de windt was noozd west met dichte koelte / en doncker weder.

Den 28. Dito / na mijn gissinge ghezept in 2 etmael 50 mijlen / n. O. ten oosten ende O. noozd oost tusschen beyden / veel donder ende weerlicht / met veel regen / stijbe koelte / de wint noozd west.

Den 29. Dito / smorghens gront geworpen 53 badem grautwe Sant-gront / tegen den avondt 46 badem steecgront / wp hebben ghezept 25 mijlen N. O. ten oosten / ende O. N. oost tusschen beyden / konden geen hooghte krijgen / hadden veel regen en weerlicht / de wind was N. W. met heel ongestadigh weder.

Gront geworpen.

Den 30. Dito / smorghens het lant gesien / ontrent op de hooghte van 17 graden /aten diepte 21 badem steec-gront / wp hebben snachts met klepn Sepl by gehouden ofte gezept : om het Schip Cina, t welck zijn Focke Ree aen stucken hadde ghezept / sachttermiddaeghs was hp weder ghemaect de geheele dagh meest in stilte gedreven / de wint was meest upt het lant veel regen / konden geen hooghte krijgen / wp hebben in 6 etmael geen hooghte gehad.

De Maent van October. Anno 1607.

Den 1. October. Smiddaeghs hooghte ghenomen 17 graden 40. minuten / wp dzeven in stilte / altemet wepnigh koelte / met wepnigh regen / de wint oost ende N. oost / alle nachte weerlicht / ende donckere hemel / de wint meest variabel.

Den 2 dito / zijn wp weder by de Schepen geraecht / want waren den 30 snachts van malkanderen gedreven oft geraecht / te weren / den laesten September / den Admirael, Vice Admirael, het Schip Cplor. / ende hadden wepnigh regen / tamelijcke koelte / ende wendent van de wal / de diepte was 9 badem Sant-gront / wp sagen een Itanoo seplen /

Ten Ancker ge-
komen.

ende veel meer om te visschen / wy dochten dat op om de noort gedreuen
waren/ dito tegen den abont ten Ancker gheset/ en op 12 vadem steeck-
gront/om de Guseratten aen lant te setten/ want de wint/ende de stroom
was ons tegen/wy dreeben seer om de noort/ de stroom liep so stijf dat ons
Boep pas waken konde.

De Guseratten
aen lant geset.

Den 3 dito/hebben wy alle de Guseratten aen lant gesonden ofte ghe-
set/upt alle de Schepen/ ontrent de hoogte van 18 graden/by noorden de
linie/de wint was hande zuydelijcker handt/ met veel regen/gemenelijck
alle dachten de stroom soo seer teghen ghehadt/ dat wy niet
winnen konden/saecht hadden wy Sonder/ Weerlight/ende weynigh
koelte.

Den 5 dito/ is onse Sloep van 't Schip Cylon, met noch 3 andere
Schuyten na lant gesonden om eenige verbarsinge te ruplen/ende sijn te-
gen den abont weder aen noort gekomen/met eenighe fruyt/maer gheen
rijst/het waren schoone fruyten van Appelen ende Lamoenen,seer upt ge-
nomen schoon/de wint was zuydelijck/met mooy weder.

Den 6 dito/sinorgens weder t'zepl gegaen/met de landelije-
ke wint 3.0. ten oosten/ weynigh koelte: ontrent 2 ure daer na/ weder
ten Ancker gelopen op 13 vadem steeckgront/wy dreeben te rugge/want
de stroom was ons teghen/ ende liepen om de noort/ recht voor middigh
vast stillekens mooy weder/dito sabonts ten Ancker gekomen/op 8 va-
dem steeckgront/hier hebben wy water gehaelt/ende verbarsinge gekre-
gen/van Appelen/Lamoenen/Boenderen/ende waren op de hoogte van
18 graden stijf/twas goet volck.

Den 7 dito/ende den 8 dito/ hebben wy water voort ghelheele Plote
ghelaten/ was goet water/het was stillekens/ de wint begon weder te
keeren na het noorden.

t' Zepl gegaen

Den 9 dito/sinorgens ontrent 4 uren voor dage t'zepl na Goa,
met een noordelijcke wint/ weynigh koelte/de stroom begon na de Zuyt
te lopen/want keerde met de wint/want als de winden noordelijck waen-
pen/lopen de stroomen na de zuyden/ ende met de zuydelijcke winden lo-
pen de stroomen nae den noorden toe/ de vloot komt van by zuyden/ende
de Ebben van by noorden/ dese kust is seer bepl ende suyer/ men mach
hem looden op 6.7/8 vadem steeckgront/ 8 vadem is men noch wel een
mijl bukten lant/het is seer black.

kraeck ge-
nomen.

Den 10 dito/siniddeags hoogte gedomen 26 graden 10 minuten/wy
waren ontrent 10 mijlen by noorden Goa/ende sagghen de Eylanden/die
by noorden Goa leggen/ weynigh daer na saken wy een kraeck die van
Portugael quam/ hy was te loebert van ons/maer wy deden onse beste
om by hem te komen in 't eerste quartier sijn wy by hem ghekomen/ wy
begonnen eerst te schieten/ in 't 2 quartier/ heeft hy het aende gront aen
strant geseyt/ende gaf het op/ sy seiden datse 8 maenden onder weghen
verweest hebben/ende niet verberscht.

Den 11 dito/sinorgens begonnen wy de kraeck te lossen van't gene hy
in hadde/in dese kraeck is de brant gheraecht/ door een vande Admiraels

Gasten/ghenaemt Claes Leyndricksz, die de ont in een vat krupts stach/ niet wetende dat het krupt was/so dat daer el volck seer deerlijck ver- De kraeck ver-
brant
byanden aen't lijf/dat het jammer om sien was/2 van onse Schepen volck oock gequest vande byant.

Den 14 dito / ontrent middagh hebben wy den byandt inde kraeck ghesteecken / want de kraeck vol water stont / want was te barsten geset-
ten de wint was N. West moop weder.

Den 15 dito / smorghens ontrent een uure voord zijn wy weder Weder t'zepl
ghegaen
t'zepl ghegaen nae Goa / met de landelijke windt weynigh koelte / soo haest als dagh was / saeghen wy twee Fregatten / die nae Goa toe sepiden / niet wetende of het Turcken ofte Portugesers waren / want sy roeyden dicht by de Wal laanghens / vooz den middagh weynigh reghen / teghen den avondt ten Ancker ghekomen / in twintigh vadem steeck-grondt / de gheheele dagh meest in stilte ghedreven.

Den 16. Dito / smorghens nae de Droekhof / zijn wy weder t'zepl ghegaen / met weynigh koelte / de windt was Zuydt Oost / ende daer nae Zuyden / Smiddaeghs Zuydt West / met weynigh koelte / wy hebben ghewent ende liepen Zuyt Zuyt Oost aen / het was moop weder.

Den 17 dito / sabondts zijn wy ten Ancker ghekomen / vooz de Revier Vooz Goa ge-
komen.
van Goa daer bonden wy 3 Schepen legghen / die uyt Portugael gekomen waren / maer sy lagen binnen de vastigheyt / so dat wy daer niet by komen konden / daer waeren veel Fregatten / Galepen ende Fusten / wy lagen op 11 vadem steeckgront / recht vooz de Reviere / want sy sepiden dat sy van 4 plaetsen de Schepen bevyen konden / die daer op de Re laechen / op de hoeck van de Bardes staet een hooghe Toren / de hoeck van Bardes is aen Backboort als men 't gat in wil / om binnen te zeplen / aen Stuerboort leyt een vlooster op een hooghte van een Ey-
lant.

Den 20 dito / smorghens metten dage t'zepl ghegaen / de windt was t'zepl ge-
gaen
zuydelijck / weynigh koelte / teghen den avondt weder ten Ancker ghe-
men / op 15 vadem steeckgront / het was stillekens / geen koelte / de windt die was daer Noordelijck / want wy wilden weder om den Noordt we-
sen.

Den 21 dito / smorghens recht na het gebedt / zijn wy t'zepl gegaen / en hebben onse cours genomen W. N. West aen / om wat van lande te ko-
men / de wint was zuydelijck / met tamelijke koelte / smorghens mistigh / daer na klaer weder.

Den 25 dito / smiddaegs een zepl gesien dat van Ormus quam / ende Een zepl ver-
spoken.
wilde na Gallehoere / wy zijn t'zepl gegaen ende zijn by hem ghekomen / maer niet besgadicht / Sabonts zijn wy ten Ancker gekomen op 29 va-
dem / steeck-gront / dit Schip hoorde t'huys tot Italkueten / de wint was N. W. ten westen / ende W. N. West weynigh koelte.

Den 26. Dito / smorgens seylde den Malabaer weder daer hy wilde
zyn / ende wy zyn oock t'zepl gegaen / om wat nader de Eplanden te
komen / die genaemt zyn de verbrande Eylanden / sy leggen ontrent 9
mylen by Noorden Goa / savonds zyn wy daer by gekomen / ende setten
het in 23 badem steekgront / om aldaer eenige kraecken te verwachten
ofte pets anders wat God geven wilde / de wint was nu N.W. ten W.
tamelijke koelte.

Fusten by ons
gekomen.

Vlrimo Dito / smorgens recht na de Broekost / zyn der 2 Fregatten / en-
de een kuyper / fustien van Goa gekomen / om met ons te spreken / den
byden Raet werde vergaert / maer en wisten niet wat zy begeerden / te-
gen den abont zyn wy weder na Goa gezept / met haer 3 den Admirael
heeft driemaal geschooten / ende de Fregatte 2 tot eerschooten.

De Maent van November. Anno 1607.

t'zepl gegaen.

Den 1 November. Recht na de middag zyn wy weder t'zepl gegaen /
by de Eplanden van daen / die by Noorden Goa leggen / ontrent 9 my-
len / de wint was upt der zee / wepnigh koelte / veel stilten alle daghen /
snachts wepnigh koelte upt het lant.

Voort Goa ge-
komen.

Een Fre. at na
ghezept.

Den 2. Dito / smorgens ten Ancker gekomen voort Goa / in 19 ba-
dem steek-gront / met een tamelijke windt / wepnigh koelte.

Den 3. Dito / smorgens recht na de Broekost zyn wy t'zepl gegaen
met alle de Schepen na t'Fregat / maer wy konden hem niet krijgen /
in de eerste quartier zyn wy weder ten Ancker ghekomen voort
Goa.

Weder t'zepl
gegaen.

Den 4. Dito / recht na de middaegh zyn wy wat nader na landt ge-
zept / met zeelike wint / wy zyn ten Ancker gekomen op 10 Badem
steek-gront.

Den 5. Dito / smorgens ontrent de broekost zyn wy weder t'zepl ge-
gaen / met de landelijke wint / ons cours genomen Z. ten Westen : ende
Z.Z. west / om wat van lande te komen / daer na maecte wy onse cours
langens het landt Supdelijk aen / snachts meest in stilte gedreven / in
dese thdt heeft men gemeenelick wint / snachts upt de lande / ende over-
dagh upt der zee / wepnigh koelte.

Den 9 Dito / smiddaeghs hooghte genomen 13 graden 14 minuten
by Noorden / wy hebben gezept 34 mylen Z. ten oosten / wel soo ooste-
lijke / de windt was nu ter thdt Noordelick / met tamelijke koelte /
maer die voortgaende dagen meest voort de middagh stillekens / en snachts
de mylen die wy gezept hebben / is in 4 etmaal gezept.

Den 12. Dito / hooghte ghenomen 11 graden 23 minuten / de windt
was gemeenelick sachttermiddaeghs upt der zee / met wepnigh koelte /
de landelijke windt is wepnigh / savonds donder / weerlicht en
regen.

Den

Den 13. Dito / middaeghs hooghte ghenomen 11 graden 15 minuten / wy hebb' ghezept in 4 etmael 30 mylen / Zuyt ten Westen / wel soo goet / in dese tijdt hebben wy veel stilten gehad / mooy weder ende seete dagen / sabonds ten Ancker ghekomen vooz Kalekoeten / daer hebben wy niet langhe ghelegghen / het seggen was dat daer ober 8 dagen een Schip geweest was / ende dat het na de Koningh gezept was 9 mylen bet om het Zuyden / daer was de Koninck met zyn leger.

Ten Ancker
gekomen.

Den 14. Dito / ontrent middagh zyn wy t' zepl gegaen / om t' Schip te bezeplen / sy seydten dat het maer 9 macuten upt Hollandt gezept was / snachts in t' 2 quartier weder ten Ancker gekomen op 15 Vadem steeck gront / de wint liep Z. Z. Oost.

Weder t' zepl
gegaen.

Den 15. Dito / smorgens weder t' zepl gegaen na Lant / daer hoorde den wy schieten / soo dat wy meenden dat het Schip daer lach / soo zyn de Inwoonders ons aen boort ghekomen / ende seydten dat het Schip daer vooz 4 oft 5 daghen was voozby gezept / wy hebben ons Ancker terstont gelicht / ende zyn t' zepl gegaen om t' Schip te bezeplen : Dese plaets is genaemt Pename , de wint was West hoorde West / snachts veel verlet / sabonds zyn wy weder ten Ancker gekomen op 8 Vadem daer hebben wy ghelegen 2 daghen : Van daer zyn wy ontrent een halve myl bet om de Zuyt gezept / ende hebben aldaer weder gheanker t op 7 Vadem steeck-gront / wy hebben veel regen ghelacht / in 2 daghen vanden 15 totten 17 dito / hebben ons volck hier niet de Ambassadeurs vanden Coninck gesproken / ende waren aen den Admirael , ende zyn sabonds na lant gevaren / ende alle de Schepen schooten 3 schooten ter eer van des Konincks Gesanten.

Ten Ancker
gekomen.

Ambassadeurs
vanden Heer

Den 20 dito / smorgens zyn der 10 Portugesen Fregatten op ons ghekomen langens het lant / so dat sy ons beletten dat den Heer Admirael en zynen Raet den Heer niet en konden komen te spreken recht na de middagh zyn 2 van onse Schepen onder zepl gegaen / ende hebben de Fregatten daer van daen ghedreven / maer sy waren een wepnigh zuydelijcker weder ten Ancker gekomen / ende bleven daer leggen dat wy t' sagen.

10 Fregatten by
ons gekomen.

Den 22. Dito / tegen den avont zyn wy weder zepl gegaen / van de plaets daer wy met des Conincks Ambassadeurs gesproken hadden / dese plaets is gelegen op de hooghte van 10 graden 24 minuten / by noorden de Linie : in t' eerste quartier sabonds weder ten Ancker ghekomen / van stilte in t' eerste quartier veel donder / regen / ende een harde blaegh wints gehad / ende heeft desen nacht vooz stil geweest / den Admirael heeft den Coninck drie stucken geschoncken.

Weder t' zepl
gegaen.

Den 23. Dito / middaeghs hooghte genomen 10 graden 17 minuten / nu zyn wy weder onder zepl gegaen / maer het was stillekens / het Schip was niet bevert.

Den 24. Dito / was onse cours langens het lant gheset / snachts veel regen ende weerlicht gehad.

2 Joncken ber-
spiocken.

Den 25. Dito/smiddaeghs hooghte genomen 19 graden 17 minuten/
nu lagen wy en dzeben in stilte / ende sagen 2 veeemde zeplen / maer ick
wiste niet waer sy van daen quamen / de Sloep van Cylon was by den
eenen / de wint variabel / tegen den abont te. Ancker gekomen op 9 va-
dem steek-gront / ende hebben de 2 Turcksche Scheepjes / by ons doen
ten Ancker gekomen / ende vraghde van waer zy gekomen zijn / zy se-
den van Masselaparan, ende hebben Rijs geladen om te varen na Kor-
sien, den eenen ende den anderen na Kalaque, ende hebben se sabonts la-
ten koken / daer het hun beliefde / ende den anderen is by ons gheble-
ven.

Den 26. Dito/smorgens begonnen wy Rijs te halen / mits dat selve
betalende / ende nae dat wy ons genoeggen hadden / is hy ende wy sach-
termiddaeghs t' Sepl gegaen / onse cours genomen langens de kust /
om de zuyt: de windt was N. West ende snachts meest in stilte ghedze-
ven.

Den 27. Dito / smorgens met den dage / de wint upt de lande gekre-
gen: onse cours genomen Zuyden ende Z. ten oosten.

Den 28. Dito/smiddaeghs hooghte genomen 8 graden 30 minuten
benoorden / wy waren niet verre bukten lant / de diepte was ontrent
45 Wadem / wy hebben meest in stilte gedzeven / weynigh koelte upt de
lande / ende altemet upter zee.

Ten Ancker ge-
komē aen Caep
de Cammarin-
ge.

Den 29. Dito / sabonts in't eerste quartier / zijn wy weder ten Anc-
ker gekomen op 21 Wadem saltgront / ontrent 4 mylen by noorden de
Caep/de Cammoringe, leyt op de hooghte van 8 graden / oft daer on-
trent.

Dito / smorgens zijn wy 2 Sepls gewaer geworden / wy
zijnder met 2 Sloepen ende een Schip na toe geloopt / ende wy sagen
dattet het Schip Patania met ons Nacht was / end' zijn wy gen den a-
bont by ons ten Ancker gekomen.

De Maent van December, Anno 1607.

Weder t' sepl
gegaen.

Den 1. December. Sachtermiddaegs zijn wy weder t' sepl gegaen
met de zeelijcke wint / want konden hier gheen water bekomen / voort
hebben wy hier veel stilten gehadt / ende zijn na het Eplant Cylon geloo-
pen.

Van hand een
Schip -- 100-
ren.

Den 2. Dito/smorgens met den daghe was den Admirael met zijn
Schip dicht by een Klip, die maer recht boven water lagh, ende wy wa-
ren daer ontrent een Musquet schoot van, ende lieren onsen Ancker vallen,
dese klip was kleyn, ende rontom diep genoegh, waer gelijk een rug van
een Walvisch, ende in't midden geklooft, smiddaeghs geset van wegen
stilte / een weynigh daer na weder t' sepl gegaen met de zeelijcke windt /
onse cours Z.O. ten zuyden aen ghegaen / om wat van Lande te ho-
men / in't eerste quartier kregen wy een dicke koelte upt den N.O. ten

Doort

Hoorden/ende N. N. oost en / onse cours gegaen Oost/ende O. ten Z. en
de Caep de Kommaringe gepasseert.

Den 3. Dito / smorghens onse Focke- Mast aen stucken gezeplt / soo ^{een Fock-mast}
dat wy hem vangen moesten/ende sloegen een nieuwe Fock aen/ de wint aen stucken ge-
was Hoorden ten Oosten / met dichte koelte/ snachts veel donder/ weer- ^{bzoken.}
licht / ende regen gehad met dichte koelte / de wint was meest N. N.
Oost ende N. O. ten Hoorden in 't eerste quartier was de wint ontrent
2 glazen N. W. ende N. O.

Den 4. Dito / snachts in 't 2 quartier hoogte genomen op 7 graden
smorghens maeckte ick giffinghe dat wy noch gezeplt hebben ontrent 3
mijlen/ want wy hebben gezeplt 30 mijlen in 2 etmael Z. O. ten Oosten
aen: de wint was Hoorden / ende N. O. altemet oost/ende oost N. oost/
wy dochte dat wy de stroom te lovert hadden / want dreeben seer neer /
smorghens hadden wy reghen / sachter-middaeghs wepnigh koel-
te.

Den 5. Dito / noch gezeplt 8 mijlen / O ten Zuyden aen / de windt ^{Want gesien.}
liep Hoorden/ sachtermiddaeghs het Eylant Cylon gesien de wint was
Hoorden / snachts uyt de lande.

Den 6. Dito / smorghens metten dage waren wy dicht by lant / onse
cours gegaen langens het lant / smiddaeghs in stilte gedreven / sachter-
middaeghs wepnigh koelte uyt de zee gekregen / wy zijn te lande geko- ^{Ten Ancker ge-}
men een wepnigh by zuyden Kalomba , ick meende dat ick het Casteel ^{konen.}
sagh / teghen den avondt ten Ancker ghekomen op 35 vadem on-effen
grondt.

Den 7. Dito / smorghens de Jacht ende de 2 Sloepen zijn een Sepst-
jen na gelooopen / dicht by strande / ende hebben een gekregen / het no-
wasser uyt geblucht / want waren verbaest / vonden een d.
daer in / souden het aen boort gebracht hebben / maer het ontfonck de
Maets / moer syn weder aen boort gekomen.

Den 8. Dito / des smorghens weder t'zepl ghegaen met wep-
nigh koelte / ende stof reghen / de windt Westelijck / onse cours
ghegaen langhens het Landt : nae Ponte del Galjo , sabondts ten
Ancker ghekomen op 40 vadem / neffens Ponte del Galjo , de
grondt was niet al te schoon / laghen een groot stuck bupten
Landt.

Den 10. Dito / smorghens weder t'zepl ghegaen / de windt ^{Weder . . .}
was Oostelijck / wepnigh koelte / hadden snachts reghenachtigh gegaen.
weder.

Den 11 dito / smiddaeghs hoogte genomen/na giffinge 5 graden wy
hebben gezeplt 11 mijlen Zuyt ten oosten aen/ de wint was O. Z. oost /
ende Oost / somtijts Z. O. ten Oosten / altemet tamelijcke koelte / ende
altemet stillekens/ sachtermiddaeghs waren de Stuer-luyden aenboort
van den Admiraal, om te Resolueeren / watmen doen soude / om nae de
straet van Malacken te komen / ofte tot Arken, want de wint wilde or-
daer toe niet wel dienen.

Den 12 dito/ snachts in 't 2 quartier hoogte genomen 4 graden/wp hebben gesept 17 mijlen 3.0 ten oosten aen/noch ghesep 14 mijlen O.Z. O.aen/de wint was N.O. ten noorden/en N.Oost/ met tamelijcke koelte/hadden snachts veel regen gehad: in 't dagh-quartier was de wint N. West/ met regen ende stillekens.

Den 13 dito/ hadden wp de windt variabel/ dan stillekens/ ende altemet koelte/wp ginghen O. ten noorden ende Oost Nooyt Oost aen/desen dito veel regen gehad/ altemet koelte/ ende stilte ongestadigh weder/noch gesept 6 mijlen O. ten zupden aen/ de wint was N. N. West/ maer het duurde niet lange.

Den 14 dito/ smiddaegs hoogte genomen 2 graden 4 minuten/wp hebben gesept Oost/ ende zuyt oost ten oosten/ tusschen beyden 28 mijlen/ de wint was N. N. Oost/ met tamelijcke koelte/ onse cours ghegaen nae Bantam/ snachts hoogte genomen 1 graet 10 minuten/ wp hebben ghesep 28 mijlen zuyt oost aen.

Den 15 dito/ smiddaeghs hoogte genomen een graet 35 minuten/ wp hebben ghesep 26 mijlen Z. oost aen/de windt was N. N. oost/ ende N. O. ten noorden/ met tamelijcke koelte/ onse groot Marsept is in 't eerste quartier stucken gewaeyt/ hadden oock regen.

Den 16 dito/ de geheele achtermiddagh in stilte gedreven/ tegen den avont wepnigh koelte gekregen.

De linie Equi-
noctiael gepas-
seert.

Den 17 dito/ smiddaegs hoogte genomen 8 minuten/ by zupden de linie/so dat wp de Equinoctiael gepasseert waren/ wp hebben ghesep 28 mijlen zuyt O ten zupden/ ende Zuyt Zuyt oost tusschen beyden/ altemet tamelijcke koelte/ altemet stillekens nu was de wint N. West/ met wepnigh onse Compassen N. Westeren/ 12 graden/ ende 30 minuten/ af gaende Westeringh/ de geheele achter middagh in stilte ghedreven/ ende snachts oock.

Den 18 dito/ smorgens wepnigh koelte gekregen/ upte 32. westelijcker hant/ het Schip was qualijck beniert/ recht na de middagh koelte gekregen upt den W. N. Westen/ in 't 2 quartier googte genomen een graet 10 minuten/ by zupden de linie.

Den 19 dito/ smorgens regen met stilte gehad/ wepnigh daer na weder koelten upt den 3.3. Westen ende 3. W. ten zupden gekregen met tamelijcke koelte/ smiddaegs hoogte genomen 1 graet 30 minuten/ wp hebben gesept 30 mijlen 3.00st/ wel so oostelijck.

Den 21 dito/ smiddaegs hoogte genomen 2 graden 8 minuten/ wp hebben gesept 12 mijlen 3.0 aen/ de wint was meest 3. west/ maer wepnigh koelte/ veel in stilte gedreven/ onse Compassen N. Westeren 12 graden 30 minuten/ by westen het noorden.

Den 23 dito/ smiddaeghs hoogte ghenomen 3 graden 15 minuten/ by zupden de linie/wp hebben gesept 24 mijlen zuyt oost/ wel so oostelijck/ de wint was West nooyt west/ met tamelijcke koelte.

Den 24 dito/ smiddaeghs hoogte genomen 4 graden 5 minuten/wp hebben gesept 22 mijlen 3.00st/ ende 3.0. ten oosten/ tusschen beyden/ de wint

wind
wed
ben g
wept
wint
en w
minu
meest
ende
twee
stillek
nuten
nooyt
hebb
3.3. d
20 m
was
7 gra
in stil
varia

ben g
mooy
ben g
stelijc
ende
delijc
kaeck
op de
cours

windt was Z.W. ten Westen/ende Z.West/met tamelijcke koelte/mooy weder.

Den 25 dito/ snachts hoogte genomen 4 graden 20 minuten/wp hebben gesept 10 mijl zuyt o. ten oosten aen/ de wint was meest W. N. West/ wepnigh koelte.

Den 26 dito/ na mijn gissinghe ghesep 8 mijlen 3. o. ten oosten aen/ de wint was N. west/ wepnigh koelte/maer veel stilte/ snachts veel reghen en wint met donder en weerlicht.

Den 27 dito/ na mijn gissinghe op de hoogte geweest van 5 graden 5 minuten/wp hebben ghesep 16 mijlen oost zuyt oost aen/ de windt was meest westelijck/ende altemet noordelijck/ met veel regen/en doncker weer ende tamelijcke koelte/ snachts veel regen met donder ende weerlicht in't tweede quartier stercken wint/maer het duurde niet langh/ ofte het wort stilleken.

Den 28 dito/ snachts in't 2 quartier hoogte genomen 5 graden 10 minuten/ de wint was variabel/ te weten 3. O. ende zuyt West/ ende West nooyt west.

Den 29 dito/ smiddaeghs hoogte genomen 5 graden 15 minuten/wp hebben gesept 15 mijlen O. ten zuyden aen/ de wint was 3. ten oosten/en 3.3. west wepnigh koelte/ veel stilten gehad.

Den 30 dito/ smorgens in't dagh quartier hoogte genomen 5 graden 20 minuten/ wp hebben gesept 10 mijlen Oost ten Zuyden aen/ de wint was zuydelijck/ wepnigh koelte/ veel stilte/ onse Compassen N. Western 7 graden 30 minuten/ afgaende nooyt westeringh.

Den 31 dito/ smorgens hoogte genomen 5 graden 30 min. ten meest in stilte gedreven/ wepnigh koelte gehad/ niet veel booyt gegaen/ de wint variabel meest stilte.

De Maent van Ianuary. Anno 1608.

Den 1 dito/ smorgens hoogte genomen 5 graden 45 minuten/wp hebben gesept 10 mijlen oost/ wel so zuydelijck/ de wint was westelijck/ met mooye koelte.

Den 2 dito/ snachts hoogte genomen 5 graden 45 minuten/wp hebben gesept 15 mijlen oost/ wel so zuydelijck aen/ de wint was meest Westelijck west/ ende W. N. West/ ende W. ten zuyden/ met tamelijcke koelte ende mooy weder.

Den 3 dito/ na gissinghe gesept 20 mijlen oost aen/ de wint was noordelijck/ N. N. West/ ende N. ten westen/ met tamelijcke koelte/ ende regen haechen.

Den 4 dito/ smorgens recht voor de middagh het lant gesien/ onrent op de hoogte van 5 graden/ het Eplant Jlo de Inpano: Sabonts on cours geset oost aen/ na de laegen hoeck.

Den 5 dito/ smiddaeghs zijn wp daer by ghekomen/ onse cours gheset van

van daer na Kraecketauw / ende van daer nae Bantam / de windt was noozdelijck / altemet regen.

Tot Bantam
gekomen.

Den 6 dito / tegen den avont zijn wy tot Bantam op de Reede gheko-
men ten Ancker by 't Hollandts Kerckhof / hadden reghen gehad / desen
dito / de wint was meest N. West / wy bonden den Admirael Madelief, by
lagh ende nam zijn last in verstonen van haer bande flagh van Malacca
ende hare belegeringe / hadden de ober hant behouden vande Portuge-
sche maile.

T'zepl gegaen

Den 10 dito / Smorghens met de landelijcke windt / zijn wy van Ban-
tam t'zepl gegaen na de straet van Malacca / recht vooz de middagh we-
der ten Ancker gekomen van stilte.

Den 11 dito / Smorghens in 't dagh-quartier / weder t'zepl ghegaen /
met de landelijcke windt / savonds weder ten Ancker ghekomen op 21
vadem steech-gront / de wint was Noozdt West / nachts stercken wint /
uyt den Noozdt West ten Noorden / ende Noozdt Noozdt West / met re-
gen / donder ende weerlicht / so dat de windt ons teghen was / dat wy niet
voort konden geraecken.

Een zepl ver-
spoken.

Den 13 dito / smorghens t'zepl gegaen / om onse reyse te verbozderen na
Malacken, een weynigh daer na sagen wy een Schip / genaemt Erasmus,
het quam van Joor / seide het niet moghelijck te zijn om inde straet te ko-
men / dooz wint en strooming halve savonds zijn wy weder ten Ancker op
24 vadem by 't Eplant genaemt het Werckens Eplant / daer hebben wy
ghehaelt brandt hout / ende onse boot is weder na Bantam gebaren / on-
trent een ure vooz den dagh met den Admirael.

Den 14 dito / recht vooz de middagh is onse boot weder van Bantam
gekomen / de wint was meest N. West / ende N. W. ten Westen / so dat
onse Reys verandert is na de Molukes.

Den 16 dito / smorghens in 't dagh-quartier brack ons t'vande aen stuc-
ken / so dat wy den selfden dito / tegen den avont / ons Ancker weder kre-
gen / de wint was meest N. West / ende N. W. ten Westen by dit E-
plant en ist niet schoon ghy moet Anckeren in steechgront / ofte ghy sout u
Ancker verliesen.

T'zepl gegaen.

Den 17 dito / smorghens zijn wy na de versche Revier gesept / maer zijn
ouderwegen ten Ancker gekomen / op 13 vadem schaers steechgront / wy
kregen de wint oostelijck / met regen laegen dicht by een Eplandeken / en
't wasser goet leggen.

Den 18 dito / smorghens zijn wy weder t'zepl gegaen na de versche Re-
viere / die ontrent 3 mylen stijf by westen Jahanra leyt / ende ontrent den
middagh / zijn wy daer ghekomen ten Ancker / op 12 vadem steechgront /
den selfden dito vooz middagh veel regen gehad / de wint was westelijck /
hielde wy onse water.

Den 19 dito / noch water ende brandt hout ghehaelt / ende meenden als
na de Molukes te zeplen na 't Eplandt Ternaten / ende voort daer't
god beliest / ontrent middagh is inde Revier een Man verboncken van
ons volck.

Den 21. dito / voo^r de middagh zijn wy weder van de versche Rie- t' Sepi gegaen
vier t' zepl gegaen/en zeplde van hier nooyd oost ten oosten / ende nooyd
oost aen/om in het water te raechen / de diepte was 10/11 2/Badem
waters / want als men wat van de Eplanden of komt / dan heeft men
dieper water / daer na ginghen wy oost nooyd oost aen / smorghens veel
regen gehad/met donder ende weerlicht / de wint nooyd west/en n.n.w.
smorghens landelijcke wint / met tamelijcke koelten.

Den 23. dito / savonts hooghte genomen / in't eerste quartier 4 gra-
den 20 minuten / wy hebben gesept in 2 etmael / 50 mijlen oost ooyd
oost aen/wel so oostelijck / de wint was meest nooyd W. ten nooyden/ en
nooyd West / Itemet nooyd nooyd W. dichte koelte / met weynig regen.

Den 24. dito/smorghens hooghte genomen 4 graden 15 minuten/wy
hebben gesept 24 mijlen oost N. oost / wel soo oostelijck / de wint was
meest N.W. ten Nooyden/ende N.W. met tamelijcke koelte/ onse Com-
passen nooyd Westeren een graet 20 min. by Westen het nooyden / dit is
afgaende nooyd Westering.

Den 25. dito/smiddaeghs hooghte genomen 5 gra. 5 min. wy hebben
gesept 8 mijlen O. N. oost aen/ noch ghezept 6 mijlen oost ten Z. aen /
smorghens onse cours gegaen O. aen/ende o. ten n. daer mede hebben wy
het Riff aengeloopen / dat by W. Bengermasse leyt / op de hooghte van 4
g. min 10 m. de diepte was 9 Badem/daer onder liep 5 en 6 badem/hier
ist onessen zand-gront/hadden 9/10/11/ en 12 Badem waters / de wint
was Westelijck/ met tamelijcke koelte/ de stromen liepen oost en oost ten
Z.aen/want byten het Riff is 't steek-gront/ghy meugt het loden/in't
eerste quartier het Riff gepasseert/wy hebben de gehele nacht gesept oost
ten Z.aen/ niet oostelijcker/de wint was Westelijck met tamelijcke koelte.

Den 26. dito/ smorghens met den dage het lant gesien / de zuydelijcke
hoeck van de lant leggende op de hoogte van 4 graden 10 minuten/by lant gesien.
zuyden de lant / de diepte was 12 Badem steek-gront / de hoeck lagh
smorghens N.W. van ons/ desen hoeck word genoeint de Joncken hoeck
van hier streckt de kust O. N. O. flack water/ niet dieper dan 10 Badem
steek-gront/ onse cours gegaen oost ten nooyden aen / nae de Eplanden
daer wy by henen moesten : dese Eplanden ende de Joncken hoeck /
legghen van malkanderen Oost ende West / met Joncken hoeck / on-
trent 16 mijlen verscheyden / hier ist diep in't vaer water / 12/13/14/15
ende 16/ Badem waters / Rusefieren is het middelste en hooghte / maer
daer legghen noch drie Eplandekens by hem / die legghen zyn / ende
klepnder in't eerste quartier zijn wy by een Eplandeken ten Ricker ge-
komen / op 22 Badem steek-gront / dit Eplandeken ende Rusefieren gekomen.
leggen van malkanderen W. ten Z. ende o. ten N. ontrent 5 mijlen stijf/
dit Eplant leyt aen backboort Z.Z. oost/ van dit Eplant leggen noch 2
Eplandekens/ die wy aen Stuer-boort lieten leggen.

Den 27. dito/ smorghens metten dage weder t' zepl gegaen/ onse cour- Zepl gegaen
was N.O. daer na n.n.o. smiddaeghs moeten wy d' Eplandekens
naemt de Boers/ de 3 Boers/ en t' Eplandeken/ dat wy aen backboort
lieten

lieten leggen/van malkanderen N.o.en Z.W. ontrent 12 mijle/dit rupge Eplandeken is in de middel eng van Boomen / aen de o. zijde witte sant strant/hier leggen noch meer Eplandekens/maer wp lieten die aen backboort leggen/upt genomen Disjure/ende 2 Eplandekens/die Z.Z. oost/ met het rupghe Eplandeken ober een komen / dese lieten wp aen Stuerboort leggen/ de wint was westelijck/ teghen den avont kregghen wp de wint noozdelijck/wp waren wepnigh vande 3 Boers/ sp lagen N.oost ten oosten van ons/ofte daer ontrent.

Den 29 dito/smorgens quamen wp by een uytstekende hoeck/en lagh smorgens ontrent west van ons/op 2 graden 30 minuten hier lagen veel drooghte en steen-rotten die wp sagghen / niet wetende wat'er noch onder water lagh/want ons Nacht was daer teghen een aen gesept te landewaert van ons/dese drooghte duerde wel een halve graet/want wp liepen dicht by een banck henen aen Stuerboort ende een aen Backboort/ want t'Zeewaert sagen wp 4 leggen/en na lant wel 3/ hier streckt de kust ontrent N.het scheen gebroken lant te zyn hier zyn oneffen gronden van 15 badem tot 20 toe/so hebben wp't meest gehad/daer onder liep 24/27/ en 28 badem heel oneffen/tegen den avondt ten Ancker gekomen van stilte/de wint was niet goet/hier wast diep 22 badem santgront/want wp lagen ontrent 2 graden by zupden de linie/ hier was een groote inwijck/en hooge bergen die in't lant leggen.

Den 30 dito/smorgens metten daghe/zijn weder t'zepl ghegaen/onse cours gegaen na lant/om de noozdelijcke wints wille/ wepnigh daer na/weder gewent/ende liepen N. O. ten noozden aen/ daer na O. N.oost/de wint was noozdelijck/wepnigh koelte/hier was het diep 15/16:17 en 18 badem santgront/maer met so oneffen als daeghs te vozen was/die binnen de drooghte dooz wil/die moet wel toe sien/want sp leggen seer boos/an men machse niet wel sien/ofte loden/dooz haer step.te/ onse Compassen N.Westeren/hier wepnigh ofte niet/sachtermiddaegs weder om de noozt gewent/de wint liep oostelijck: in't eerste quartier ten Ancker ghekomen/op 25 badem sant gront/wepnigh daer na kregen wp veel regen en wint/doncker en weerlicht.

Den 31 dito/smorgens weder t'zepl gegaen / de wint was zupdelijck/wepnigh koelte / een wepnigh daer na de wint oostelijck / doncker weer/wepnigh regen/ sachter middaegs weder ten Ancker gekomen van stilte/op 28 badem een wepnigh daer na koelten gekregen/upt de noozdelijcker hant/wp waren geresolbeert/om wat nader na de wal te loopen/de stromen waren ons tegen.

De Maent van February. Anno 1608.

Den 1 dito/smorgens weder t'zepl gegaen/met de landelijcke wint N.West/en N.noort West/ontrent middagh gewent na lant/ de wint was noozdelijck/noort ten oosten/ende noort noort oost/ wepnigh koelte moop weder/ich schryf hier geen mijlen/want wp wonnen wepnigh/ en woude hier

hier niet wel boort/sabonds ten Ancker ghekomen op 35 badem steekgront/de wint was oostelijck met wepnigh koelten.

Den 2 dito / ten Ancker gelegen meest van stiltten / smiddaegs de wint n.n. West/daer na weder stillekens gewest/smorggens regen/met een variabele wint/met wepnigh koelte.

Den 3 dito/smorggens t'zepl gegaen de wint was Westelijck/wepnigh daer na n. West/ende noorden met wepnigh koelte/smiddaegs oostelijck met regen/ende wendent om de nooydt/de diepte was doe wp't wenden 30 badem stijf steekgront/de wint oostelijck/met regen/tegen de oont ten Ancker ghekomen op 31 badem steekgront/het was stil / hier waren wp veel met silte gequelt.

Den 5 dito/smorggens t'zepl gegaen / de wint was n. ten Westen/ende n.n. West/wepnigh koelte/wp waren op de hoogte van een graet 25 minuten/de stroom was ons tegen de wint hiel hem veel noordelijck / sachttermiddaegs weder ten Ancker ghekomen op 37 badem steekgront/het was stille/de stroom was ons tegen.

Den 7 dito/smiddaegs t'zepl gegaen de windt was n. n. West/smiddaegs de windt noorden/onse cours ghenomen/ten naesten by ober nae't Eplant Celebus, om te sien hoe de winden ons daer boeghen wilde/want de stroom ende de wint ons hier tegen was / wp lagen op de hoogte van een graet 25 minuten / by zupden de linie/onse cours ghenomen ober na Celebus.

Ober gesit na Celebus.

Den 8 dito/smorggens het Eplant Celebus gesien/de wint was meest n. ten oosten/sabonds wenden wp't van lant/ende dzeven snachts meest in stilte/ende hebben in't 2 quartier Vonder/Weerlicht en regen gehad/ende de wint variabel.

Den 9 dito/smorggens wepnigh koelte upt den lande/daer na stillekens/smiddaegs koelte gekregen upt de Westelijcke hant/onse cours genomen naen/wp waren ontrent op de hoogte van 2 graden na gissinghe/hier was hoog lant/maer geen Ancker gront/wp konden geen hoogte krijgen:Sabonds kregen wp de wint upt de lande/te weten oost/met tamelijcke koelte/wepnigh regen en weerlicht:in't 2 quartier in stilte gedzeven/hadden wepnigh koelte.

Den 10 dito/smorggens in't dagh-quartier/hoogte genomen een graet 30 minuten by zupden / wp kregghen de windt upt de lande Zupt oost ten zupden/ende Zupt zupt Oost/met tamelijcke koelte:Smorgghens weder stillekens/de voormiddagh in stilte gedzeven/Sachttermiddaegs wepnigh koelte gekregen upt den noorden/wp wendent na lant/Sabonds wenden wp't weder van lant/ in't 2 ende 3 quartier / de windt variabel/met Vonder ende Weerlicht: in't 2 quartier weder na Landt ghewent / de windt was n. oostelijck / wepnigh daer nae Oostelijck / ende oostelijck.

Den 11 dito/smorggens metten dage/de wint Oostelijck/altemet wepnigh koelte / altemet tamelijcke koelte / recht nae de Droekost in't 2 quartier windt noordelijck / met tamelijcke koelte / Smiddaeghs ghewent nae lant:

lant: onse cours O. ten noorden/ en O. n. oost ten naesten by/ de wint was noorden ende n. ten oosten met tamelycke koelte: in 't uytgaen van 't eerste quartier van lant ghewent de windt was noorden / dzeven de geheele nacht in stilte/ donder en weerlicht gehadt.

Den 12 dito/ Smorghens koelten ghekreghen upt den noorden / met reghen / onse cours ghegaen West nooyt West aen / ten naesten by van landt / wy saghen het Landt smorghens noch van Celebus, Sabonts wonden wy 't weder van landt / in 't eerste quartier veel reghen ghehad / de windt was variabel / wepnigh koelte / Donder ende Weerlicht.

Den 13 dito / smorghens ghewent nae landt/ de windt was noorden/ met veel reghen / de windt waepden bzeet / 'vy konden niet wel voozt raccken / de winden waepden om / ende wederom / want sy houden gheen bestant/ dan meest nooydelijck / Snachts veel reghen ghehad / met Donder en Weerlicht / de windt Oostelijck / ende Zuydelijck 2 quartier gheduerende/ met veel reghen / in 't dagh-quartier in stilte ghedzeven/ de windt variabel / niet doncker weder / onse cours Noorden aen ghegaen.

Den 14 dito/ smiddaegs hoogte genomen 37 minuten/ by zuyden de linie/ de gehele voormiddagh in stilte ghedzeven/ so dat het Schip onbeniert was/ Sachtermiddaegs de wint n. n. West/ met tamelycke koelten/ Sabonts ghewent van lant.

Den 15 dito/ Smorghens ghewent van lant/ de wint was nooyt nooyt Oost ende nooyden / met tamelycke koelte in mooyt weder / Sabonts weder van landt ghewent / de windt was noorden / met tamelycke koelte.

Den 16 dito/ smorghens in 't dagh-quartier ghewent na landt/ de windt was noorden/ met tamelycke koelte/ in 't 2 quartier wepnigh reghen wy waren op de hoogte ontrent van 36 minuten by zuyden/ de wint was n. n. oost/ met tamelycke koelte.

Den 17 dito/ Smorghens in 't dagh-quartier ghewent na landt/ onse cours genomen O. ten noorden aen/ de windt was N. ten oosten/ met tamelycke koelte/ recht vooz de middagh wepnigh regen gehadt/ smiddaegs was de windt N. n. oost/ ende n. o. ten noorden/ snachts in 't eerste quartier ghewent van landt/ onse cours gegaen W. n. West/ daer na West ten nooyden/ ende West/ de wint nooyden/ ende nooyt nooyt West/ in 't digte koelte/ wepnigh regen.

Den 18 dito/ smorghens in 't dagh-quartier ghewent nae landt/ de windt was n. n. oost/ met wepnigh regen/ onse cours gegaen oost/ wel so zuydelijck / ende oost met donckere lucht/ recht vooz de middagh ghewent van lant/ de wint was n. n. oost/ wepnigh koelte/ sabont 1 van lant ghewent/ onse cours gegaen W. n. West aen ten naesten by/ de wint was nooyden/ met tamelycke koelte.

Den 19 dito/ smorghens in 't dagh-quartier nae landt ghewent / onse cours gegaen o. ten nooyden/ ten naesten by/ de windt was nooyt ten ooyden/

sten/ende noorden/met tamelijcke koelte/smiddaeghs stillekens:in't eerste quartier van landt ghewent / de windt was noozdelijck/ met tamelijcke koelte.

Den 20 dito/smorgheus in't dagh-quartier nae lant gewent / de wint was noozt noozt West/ met wepnigh koelte/recht na de Broekost regen/ de wint variabel/stillekens/ wepnigh koelte van den 3. oosten: Sachtermiddaegs ende het eerste quartier in stilte gedzeben: in't 2 quartier wepnigh koelte upt den noorden gekregen.

Den 21 dito/smorgheus in't dagh-quartier ghewent na lant/de wint was noorden/met tamelijcke koelte / recht vooz de middagh kregen wp de wint upt d' Westelijcker handt/ met stijve windt/ende reghen/ donder ende Weerlicht / maer het duerde niet langhe / recht na de middagh liep de wint zupden/wepnigh koelten/ en stillekens/het Schip was qualijck beniert/ende waren snachts veel ober stuer gedzeben/ en snachts 2 quartier in stilte gedzeben.

Den 22 dito / in't dagh-quartier / kregen wp de windt Zupdt oost met wepnigh koelte upt de lande / wp waren op de hooghte van 16 minuten bp zupden / het scheen dat wp de stroomen teghen hadden / want wp konden niet veel om de noozdt winnen Savonts in't eerste quartier nae landt ghewent / de windt was noorden ten Oosten/ende noozdt noozdt oost.

Den 23 dito / Smorgheus in't dagh-quartier / van landt ghewent/ onse cours ghegaen ten naesten bp/ noozdt West ten Westen/ende noozdt West / met vooz de middagh na landt ghewent/ de windt was noorden/ met tamelijcke koelte/onse cours ghegaen oost noozt oost / ten naesten bp/ savonts van lant gewent/de wint was noozt ten oosten ende noozt noozt oost/met tamelijcke koelte.

Den 24 dito/smorgheus het lant gesien/ wp seplden n. W. ten W/en n. West aen ten naesten bp/met tamelijcke koelte de windt was meest n.n. oost ende n.ten oosten sachtermiddaegs hebben wp onse resolutie ghenomen/om bp 't zupden Celebus om te lopen want de wint wilde ons niet dienen om bp noorden om te lopen/onse cours genomen zupt o. ten zupden aen/wel so oostelijck na't zupt eynt van Celebus,de wint was n.oost/wp waren op de hooghte van 30 minuten bp zupden de linie.

Den 29 dito/Smiddaeghs waren wp ontrent op de hooghte van een graet 20 minuten/ wp hebben gesepit ontrent 16 mylen zupt oost/ wel so Zupdelijck de wint was nu N.N.oost met tamelijcke koelte/onse cours ghegaen Zupden aen ende Zupt ten Westen/langgeng Celebus,ende sagen het lant.

Den 26 dito/ na mijn giffinge getweest op de hooghte van 3 graden 35 minuten/de wint was noozdelijck/ sachtermiddaegs in stilte gedzeben/de wint was westelijck.

Den 27 dito/heel regen met een noozdelijcke wint ghesadt/tamelijcke koelte/savonts sagen wy eenige E.landen/3 W.ten W/en 3 W. van ons seggen/wp hebben hebben gesepit 3.ten westen/wel so westelijck/savonts lieten wy't drijven sonder zepl.

Den 28. dito / smorghens in 't dagh quartier hooghte ghenomen 5 graden / ende maecten metten daghe weder zepl / onse cours ghegaen Z. O. ende Z. O. ten Oosten / de wint was N. W. ende N. W. ten Noorden / met tamelijcke koelte / wy saghen 4 Eplanden aen Stuer-boort van ons / niet verre van malkanderen / leggen op de hooghte van 5 graden stijf / Smiddaeghs de hooghte gehad 5 graden 25 minuten / onse cours gegaen Z. O. ten Oosten / ende O. Z. oost / nae het Zuydteynt van Celebus, snachts sonder zepl ghedreven / om dat wy snachts niet door de Bogerenes en doofte loopen.

Ultimo dito / smorghens niet den dage hooghte genomen 5 graden 50 minuten / ende maecten weder zepl / de wint liep O. N. oost / meest de geheele boozmiddag in stilte gedreven / sacht smiddaeghs de wint westelijck / savonds onse zeplen in ghenomen van stilte / de geheele nacht oock.

De Maent van Martins, ANNO 1608.

De Bogerenes
gepasteert.

Den 1. Martins. Smorghens zepl gemaect / ende liepen na Celebus, ten naesten by de windt was oostelijck met wepnigh koelten: wy sagen de Bogerenen O. Z. oost van ons / konden niet wel voort komen / na de Mullucken, sachttermiddaeghs kregen wy de wint westelijck / snachts in 't 2 quartier inde 4 glase vasseerde wy de Bogerenes, met eenen westelijcke wint / wy lieten een Eplant aen Stuer-boort / ende een aen Bac-boort leggen / dit zijn 2 kleynne Eplandekens / maer daer leyt noch een groot Eplant aen Stuer-boort / dat ghenaemt is de Bogeron, dit groot Eplandt is hooghachtigh / ende de andere laechachtigh / ende is een goet gat om door te zeplen / wy zinder by nacht door gegaen / sonder perijckel / onse cours was meest O. ten noorden / de hoeck van Celebus, ende het groot Epland legghen van malkanderen ontrent N. ten Westen / ende Zuyt ten Oosten / maer het Eplant dat naest aen Celebus leyt / dat leyt wel Z. west van de hoeck van Celebus, ende t'issert niet te wijt.

2 Joncken ge-
sien.

Den 2. dito / smorghens metten daghe 2 Joncken gesien / setten de halsen toe / ende liepen na haer / ende zijn een wepnigh hier na draghent gheloopen / liepen Oost ende oost wel soo zuydelijck / om de stroom wil / hadden in dagh quartier veel regen / met donder ende weerlicht / smiddaeghs de wint westelijck met wepnigh koelte.

Kanbooyne ge-
sien.

Den 3. dito / smorghens by Kanboynen gekomen / ende is een hoogh Eplandt / ende leydt ontrent 8 mijlen van Boton. de cours was O. Z. van 't een tot het ander / leyt van Bogerenes, wel 30 mijlen / de cours was meest O. ten Zuyden / ende Oost Zuydt oost / om wat buyten anderte loopen / want als men nae Eybooyne wil / so moetmen hier by he-
O. N. Oost ende noord O. ten oosten aen / om de wints halve / want als men beneden de Kaydiepen om loopt / so sout ghy wel behoeven noort Oost

oost aen te zeplen / om hoogh ghenoech te komen na boven / de winden
wapen hier breekt westelijck / ende noordelijck altemet reghen / sabonds
is het Schip Parania ende Erasmus, by ons gekomen / met een Sloep
van Gelderland, ende Parania, hadt Rijs geladen / voer de blote / in 't
Eylant Celebus ende Erasmus, quam van Bantam, om in Amvoyne te
laden.

² Schepen by
ons gekomen.

Den 4. dito / smorghens was de windt noord noord west / onse
cours gegaen noord O. ten O. ende O. noord oost / smiddaeghs was
de wint meest noord Oost wepnigh koelte / wy waren tusschen Borton,
ende de Kaeydiepen, Borton aen Back-voert ende de Kaeydiepen aen
Stuer-voert / ende dit ist rechte vaer-water / door de Bogerenes, en also
voert na de Mollucken.

Den 5. dito / smorghens wepnigh koelte / upt den noord noord westen /
ende dreeven sacht middaeghs in stilte / ende in 't eerste quartier was de
wint Oost Zuyt Oost / wepnigh koelte / in 't tweede quartier kregghen
wy de wint noord ten westen / tamelijcke koelten / met regen / onse cours
gegaen O. noordt Oost / ende N.O. ten Oosten / daer nae / Noordt
Oost.

Den 6. dito / smorghens maecte wy onse cours noord Oost / wel so
Noordelijck / de windt was meest West Zuyt West / met tamelijcke
koelte / snachts gezept noord Oost aen / wel soo oostelijcke / met digh-
te koelte, de wint meest W.Z.W. ende West.

Den 7. dito / smorghens was de wint W. noord West / met dichte koel-
te / onse cours gegaen noord Oost / wel soo oostelijck / sabonts wepnigh
stilte gehadt / ende sagen 't Eylant Boene / O.N.O. van ons / ende
is een hoogh Eylant / sabonts onse cours gegaen O. ten Z. aen O. Z.
Z. Oost / met tamelijcke koelte / de wint westelijck.

Aant gesien.

Den 8. dito / smorghens gingen wy langens het Eylant Boene / Oost
ten zuyden aen / de wint was westelijck / met dichte koelte / tegen den
avondt waren wy by het Eylant datmen noemt Blauw / ende is mede
een hoogh Eylant.

Een Eylant
gesien.

Den 9. dito / sabonts by Amboyne ghekomen / wy hebben onse zeplen
in genomen / ende hebben het laten dypven sonder zepl / de wint was we-
stelijck / met stilte wepnigh koelte.

Den 10. dito / smorghens in 't dagh quartier zepl gemaecht / en
de liepen nae het Eylant Amboyne, ende teghen den avondt zijn wy gekomen.
voer 't Casteel ten Ancker ghekomen / ende gheset 35 Vadem Sant-
grondt / ende vertupde voer 2 Anckers / ende laghen dicht by Lande /
ende iser seer seker / hebter gheen grond / dan voert Casteel / ende heel
dicht by Lande.

Een Amboyne.

Den 20. dito / sabonts zijn wy van Amboyne, t'zepl ghegaen / te
weten / het Schip l'er Veer en Cylon, waer op ick overgegaen
de soude onse last in Banda in nemen / gingen Z. O. ten oosten / en oost
Z. oost aen / de wint was westelijck / altemet tamelijcke koelte / ende al
met stillekens.

Schip van
Amboyne
gegaen.

Den

Tot Banda
gh gekomen.

Den 25 dito / smorgens zijn wy tot Banda gekomen / ende hebben
voor Pero op de Reede geset / met ons 2 voorsz Schepen / onse cours
voor Amboine, tot Banda, oost ten Zuyden / ende oost zuydt oost / on-
trent 20 mylen / voor Banda leggen 3 Eplandekens / behalve de Gon-
ninapyo, Poele Way is het westelykste / ende Poeleron is het naes-
te na Lant / ende Poele Swangi, het noordelykste / ende sult Poeleron.
ende Poele way, aen Stuer-boort laten: Als ghy tot Banda wilt zijn /
ende de Gonninapes aen Back-boort / ende loopt dicht by de Gonninapes
in / want daer leyt een dyoogte aen Stuer-boort / daer moet ghy u wel
voor wachten.

De Maent van April, Anno 1608.

Den 1. April. Kregen wy de oostelycke Moeson / met tamelycke koel-
te/hier stil gelegen.

Den 9. dito / hebben onse Vice-miraal te laden / ende de eerste last
aen boort hebbende schoot 3 schotten.

Den 19. dito / hebben des warten de Losie op Orratten aen stucken
willen smyten / soo dat smachts ons / ende der Veers volck de Losie be-
waert hebben met geweer.

Den 20. dito / zijn de gassen smorgens weder aen Boort ghekomen /
met haer geweer / ende zijn weder verdragen met malkanderen / hadden
dese dito veel regen.

De Maent van Mayus Anno 1608.

Hebben de deurgaende Moeson ghekregen: in dese Maent van
Mayo.

De Maent van Augusty. Anno 1608.

Den 10. dito/tegen den abont / zijn van Banda t'zepl gegaen / na het
Eplandt Amboyne, ende dzeven de gehele nacht in stilte / ende smachts
storf onse Onder-Coopman / ghenaemt Gerrit de Haen.

Den 11. dito / smorgens noch dicht by Poele Swangi gheweest / on-
se cours ghegaen West noord West / nae Amboyne, de windt
was oost noord oost / ende Zuydt oost ten oosten / met tamelycke
windt.

Den 12. dito/smorgens het Eplant Amboyne sien / ende het was
stillekens.

Den 13. dito/recht nae de middagh zijn wy by 't Casteel ten Ancker
gekomen on 19 Vadem Sant-gront / de wint was Z. oost / ende Zuyt
oost

O. ten oosten/ wepnigh koelte/ Banda ende Amboyne legghen van mal-
kanderen Oost ten zuyden/ ende Oost zuyt oost tusschen beyden/ daer op ^{amboyne} gekomen.
machmen wel aen zeplen/ ontrent 26 mijlen na dat wy 't ge- ^{en} en/
met een eenparige cours.

Den 15 dito/ smorghens van Amboyne t' zepl gegaen na Tera Alta/ ^{t' zepl gegaen.}
onse cours gegaen 3. West aen/ ende van daer na ^{de} de wint was
3. oost/ met tamelijcke koelte.

Den 16 dito/ smiddaegs hoogte genomen/ hadden veel regen/ de wint
was 3. oost/ altemet stillekens/ altemet dichte koelte.

Den 17 dito/ gheen hoogte/ hadden voer de middagh reghen sach-
termiddaegs heter koelte gekregen/ onse cours gegaen zuyt west/ wel so
zuydelijck.

Den 18 dito/ smiddaegs hoogte genomen 6 graden 30 minuten/ sach-
termiddaegs wepnigh koelte gehadt/ en snachts in stilte gedreven.

Den 19 dito/ smorghens ontrent 2 ure voer dage koelte gekregen/ ^{lant gesien.}
daeghs hoogte genomen 7 graden/ ende wepnigh daer na sagen wy het
lant dat genaemt wert Tera Alta/ ende is een hoogen Berch/ wy hebben
geseyt van Amboyne 3. west/ wel zuydelijck/ ontrent 60 mijlen na gis-
singe/ en de hoogte die wy genomen hebben.

Den 20 dito/ meest in stilte gedreven by het Eplandt Botetera, ende is
gelegen op de hoogte van 7 graden 45 minuten/ by Tera Alta/ ende leyt
van Amboyne 82 mijlen 3. west/ ende 3. oost/ met sulcken cours hebben
wy 't geseyt: ende in 't vaer water niet gesien/ de wint was meest 3. oost/
ende 3. o. ten oosten/ met tamelijcke koelte/ ende hadden snachts de windt
uyt de lande/ onse cours gegaen langens het lant/ w. ten zuyden/ en w. 3.
west/ na Cabo Flores.

Den 21 dito/ smorghens zijn wy by de Cabo gekomen/ en dreeven meest
de gehele dagh in stilte: hadden wepnigh koelte uiter zee gehad/ so dat het
lant beniert was/ van Batotera is de cours 3. w. ten westen/ en
w. 3. w. 9 mijlen.

Den 22 dito/ de gehele dag in stilte gedreven/ en niet voort gegaen/ wy
waren noch by Cabo Flores, de stromen waren ons tegen/ in 't eerste quar-
tier wepnigh koelte uiter lande/ de wint was 3. O. ten zuyden/ en 3. 3
oost met wepnigh koelte.

Den 23. Dito/ smorghens weder in stilte ghekegghen/ ende saghen
het Eplandt Rosalagetten: hier dreeven wy in stilte/ ende het Eplandt
lagh van ons west/ wel soo zuydelijck/ ende hebben veel stilte ghehadt op
deze kuste.

Den 24 dito/ smiddaeghs by Lusarije geweest/ met tamelijcke koelte/
onse cours West ten Noorden/ langens het lant/ tot Cabo de Tera/ ende
Lusarien leggen van malkanderen 12 mijlen/ ontrent W. ten noorden/ en
O. ten zuyden.

Den 25 dito/ smorghens by Cabo Tera ghekomen/ ende van daer onse
cours ghegaen na Gomminappo/ de wint was daeghs oostelijck/ end
snachts lantelijck/ met tamelijcke koelte.

De Gannina-
pros gepasseert

Den 26 dito / smiddaeghs by de Gonninappos ghekomen: de Cabo Tera/ende de Gonninappos leggen van malkanderen 27 mijlen/W.ten noorden/om: O. ten zuyden: de Gonninappos staet a'tijdt en brant/ghelijck wy gesien hebben / ende heeft punten boven met een kloof / van hier na de Bergh van Aram zijn 12 mijlen: de cours is W.ten noorden ende O.ten zuyden/om na te na aen het landt te komen: de wint was oostelijck/ende klare lucht.

Den 27 dito/smorgens by Aram gekomen / met de landelijcke windt: desen Bergh is hoogh 4 mijlen/van hier leggen noch 2 Eplandekens W. van daer: ghy menght de Eplanden wel ghenaecken op een mijl/so wel van binnen als van buyten vooz de middach in stilte gedreven by Aram/een weynigh daer na kregen wy weder koelte/ onse cours gegaen na de Eplanden/ende van daer na de Caep de Bombro.

Den 28 dito weynigh koelte gehadt/snachts in stilte ghedreven in het ghesicht van Bombre, ende den bergh Aram legghen oost ende west van malkanderen ontrent 13 mijlen/ende zijn beyde hooge bergen.

Den 29 dito/smorgens in stilte gedreven by Bombre tot smiddaeghs/doen kregen wy de windt 3. west/ met tamelijcke koelte/ onse cours gegaen ten naesten by na Baly, ende hebben hier veel stilten ghedadt.

Den 30 dito/smorgens Baly ghesien/ dreeven vooz de middach in stilten/wy hebben gheseylt 15 mijlen van Alombro nae Baly, West Nooydt West aen/ met tamelijcke koelte / ende saghen Savondts de Bergh van Oapros/ontrent 5 mijlen van ons/West Zuyt West het West eynde van Baly lagh van ons Zuyt West ten Zuyden 4 mijlen/Savondts kregen wy koelten / ende setten onsen cours Nooydt West / om by Madura te loopen ende also voozt onse Reys verborderen nae Gysseck ende Bantam.

Beel Eplande
ghesien.

Ultimo dito/smorgens ontrent 2 ure vooz daghe/sagen de Eplanden daer wy by heenen mosten/daer leggen 2 Eplandekens / het eenen was leggher als het ander / het laeghste ist Oostelijckste / ende het ander is het hooghste / ende lietent aen Stuerboort / ende een kleyn Eplandeken aen Backboort / hier wast diep 20 badem / ende 21 badem steeck-grondt/dit gat streckt Zuyt ten oosten/ ende Nooyt ten Westen/ende is wijs 12 mijlen het Nooydt Oost eyndt van Madura/ ende het kleyn Eplandt/ende het groot Eplandt datmen laet legghen aen Stuerboort / als men komt van Ambone / legghen van malkanderen 22 mijlen / Nooydt West ten Westen/ende Zuyt Oost ten Oosten:snachts laeghen wy tusschen Madura/ende het groot Eplandt ten Anker in 20 badem steeckgront.

Ten Anker
gekomen.

De Maent van September, Anno 1608.

Zepl gegeen

Den 1 September,smorgens daer dooz gheseylt / n hebben onse cours genomen van daer na Madura/P.W.ten Noordea/ende P.West:sachsmiddaegs gingen wy W.P.West/ om langhens Madura te zeplen/hier

Hier was het diep 10 badem steekgrondt/de wint was ghemeenelijck
vonts upt de lande/ende daegs so was de wint oostelijck/wepnigh hoe-
te/ende smiddaegs wast diep 15 badem steekgrondt.

Den 2 dito sabonts ten Ancker gekomen in 18 badem steekgrondt/bp
het W. epnt van Madura/de wint was oostelijck.

Ten Ancker
gekomen.

Den 3 dito/recht vooz de middag zijn wy weder ten Ancker gekomen
bp 't kleyn Eplandeken/dat men moet aen Back voert laten/als men nae
Griffseck wilt zeplen/ende vonden hier onse Vice Admirael leggen/want
was 8 dagen vooz ons van Banda gesept.

t'zepl gegaen.
Ten Schip ge-
vonden/ende
vooz Griffseck
gekomen.

Den 4 dito/smorgens zijn wy weder upt waert gesept/want konden
vooz de Sta niet komen/so dat wy 't buyten gheset hebben / in 4 ba-
dem steek-grondt / voo de Banck van Griffseck/de windt was upt de
lande.

Den 17. Dito / zijn wy weder Sabonts met ons twee-en t'zepl
ghegaen nae Bantam / onse cours ghegaen Noordt West/ gheduerende
het eerste quartier / daer nae gingen wy West Noordt West / ende
West ten Noorden aen / de wint was Noord Oost / met tamelijcke
koelte.

t'zepl gegaen.

Den 18 dito/smiddaegs bp de bergh van Cuban gekomen/onse cours
gegaen W. N. west aen/het was stillekens/en wepnigh koelte.

Ten berg van
Cuban gesien.

Den 19 dito/smorgens de hoeck van Mandalique gepasseert/snacht
meest in stilte gedreven.

Den 20 dito/smorgens wepnigh koelte ghekreghen / de windt was
variabel/ende sagen Iruminjaua noch dicht/de diepte was 29 badem
steekgrondt.

Iru minjaua
ghesien.

Den 21 dito/hebben wy variabelen wint gehadt/so dat wy wepnigh
voort gingen.

Den 22 dito heel stilte gehadt/ende smorgens ten Ancker gekomen/in
10 badem/dan gingen terfont weder t'zepl/ende vertierde wepnigh/ende
dreiben snachts meest in stilte.

Den 23 dito/smorgens bp Poele-Raket gekomen/want Poele-Ra-
ket / ende den Bergh Serebom legghen van malkanderen zuyden ende
noorden/wel so oostelijck ende westelijck/als noorden/ontrent 4 groote
mijlen buyten lant/de diepte is hier 22 badem steekgrondt/ende in 't rech-
te Daer-water 12 en 13 badem / so machmen niet mis doen / als ghy de
slaghy van 't vaste lant neemt/sachtermiddaegs de wint Z oost/ende 3. O.
ten zuyden gekregen/met tamelijcke koelte/vooz de middagh reghen ge-
had niet donder ende weerlicht.

De bedrieghe-
lijck ge-
ert.

Den 24 dito/sabonts de bedriegelijcke hoeck gepasseert/ende hebben
onsen cours ghenomen nae de versche Rivier om ons water/ende brand-
hout te halen/en quamen sabonts ten Ancker op 19 badem steekgrondt/
het was stillekens / de stromen liepen W. aen/met tamelijcke t'zepl

in de rivier
komen.

Den 25 dito/sabonts ten Ancker gekomen vooz de versche Rivier van
Jacke Cra/in 10 badem steekgrondt/al hier hebben wy ons water/
brand-hout genomen.

Den 26 dito / smorghens / ontrent 2 ure vooz dage / is de Boot vander
Veer n. Jackatra ghebaren / ende onse Koopluyden waren mede om A-
rack te kien.

Item die wil van Banda nae Ambon / die sal zijn cours ne-
men / tusschen het W. en Noorden / ende West Noort West / ontrent 27
mijlen: voozt na Tera Alta moet ghy uwen cours nemen zypt west aen
dan sult ghy verballen in 't gesichte van Batotera / het is een rondt Ep-
lant / en leyt op 7 graden 45 minuten / by zuyden de Linie / met dese cours
hebben wy 't geseyt / ende geen lant gesien in 't vaer-water: van Batotera
is de cours na Cabo Flores W. Z. West 9 mijlen / ende van Cabo Flores
na Rosalagetten is de cours W. ten zuyden / ent 2 W. 3. west tusschen bep-
den 10 mijlen / ende Rosalagetten moet ghy aen Stuerboort laten / want
als ghy een 7 mijlen beneden het Epland loopt / daer zijn veel dzooghten /
ende ondiepten onder water / ende dit Epland leyt op de hooghte van 8
graden / ende meught de kust sien op 7 / graet van Rosalagetten tot Lu-
laria 6 mijlen W. Z. West / en als ghy tusschen bepden zyt / gaet niet nae-
der na lant / want daer zijn eenighe dzooghte onder water / oock klippen /
van Rosalagetten tot het eynde vande Boninapios is de cours west /
wel so noordelijck 36 mijlen / ghy meughter wel by langens seplen van
de Boninapios west / wel soo noordelijck 12 mijlen tot den bergh van
Aram 4 mijlen van Aram leyt een effen black Epland wat laeghachtich
ende meughter wel op een myl by heenen seplen / so wel van binnen als
van buyten vande Boninapios tot den Bergh van Aram / is de cours
west wel so noordelijck 12 mijlen van Aram tot Cabo de Bombro / is de
cours west / wel so noordelijck 13 mijlen / ende van daer sult ghy uwen
cours nemen west ten noorden / ende west N. west / ontrent 16 mijlen / dan
sult ghy het west eynde van Baly sien 3. ten oosten van u ontrent 7 mijlen /
ende het oost eynde van Jaua Major N. W. van u / na de Eplanden die
by Oosten Madura leggen / ende het gat streckt 3. ten oosten / ende N. ten
westen / ende ghy sulter veel Eplandekens vinden / ende ghy sult se aen
Stuerboort laten / de oostelijckste zijn de laeghste / ende het westelijckste
het hoogstere / ende sult het aen Stuerboort laten / ende lopen tusschen den /
ende sult u wachten vooz Madura / daer zijn noch 4 Eplandekens / ende
eenige klippen diemen niet sien kan / dan alleenlijck eenighe die byanden /
met 't spelen vander Zee / gelijk ick gesien hebbe / sult aen 't N. oost eynt /
van Madura / een kleyn Eplandeken sien / ende sult het aen Backboort
laten leggen / ende hier is het wijt 12 mijlen / de diepte is 20 vadem / teech-
gront / ende het Eplandeken ghepasseert zijnde / meught ghy uwen cours
setten so diep / ofte ondiep alst u belieft nae Maduren / op 10 / 11 / ende 12
vadem teergront / het Epland Madura is lanc 20 mijlen / de cours is W.
te noorden / die nae de Stad Griffek seplen wil / die moet dat Eplandeken
dat buyten leyt aen Backboort laten / dit is een kleyn Epland met 3 of 4
hoeren / ende sult daer van blijven tot op een halve Cartous schoot: van
daer sult ghy uwen cours nemen zuyden / ende 3. ten oosten na Madura /

ontre
laten
na C
eynd
wate
lika /
na de
daer
Bac
ende
16 v
hier i
bult
geke

T
sche
van
T
vond
Soc
T
van

T
om
geta
daeg
grou
T
ker
ofte
veer
T
Sp
een
T
so m
lag

ontrent 2 mijlen / en sult daer weder een ander Eplant aen Stuerbord
laten en in't nauwe komende / so sal't recht op den hogen berch aen loopen
na Grisseck: nu weder vande kust van Java Major te weten na't oost
epnde is de cours na Krimmen Java W. N. W. 40 mijlen / en in't vaer-
water te blijven is de cours wel so westlyck / vande hoek van Manda-
lika / is de cours West / ontrent Poele-Rakit 37 mijlen: van Poele-Rakit
na de bedriegelijcke hoeck is de cours 22 mijlen W. ten noorden: en van
daer na de versche Rivier is de cours naer't voorste Eplant dat men aen
Backboort laet leggen W. ten zuiden ende van daer Z. W. ten westen /
ende Z. west: hier is geen perijckel nae de Rivier te lopen / de diepte is 15
16 vadem / ende vooz de Rivier ist diep 10 ende 11 vadem steekgront: al-
hier ist goet water halen / want men met de boot in de Rivier loopt / ende
vult de leggers / zijn hier als vooz sept is / den 25. September ten Ancker
gekomen / Anno 1608.

Faculdade de Filosofia

De Maent van October, ANNO 1608.

Ciências e Letras

Biblioteca Central

Den 1 October, smiddaegs zijn wy weder t'zepl gegaen / vande ver- t'zepl gegaen
sche Rivier na Bantam / ende zijn sabondts by westen de Eplandekens
van Jachatra ten Ancker gekomen in 16 vadem steekgront.

Den 2 dito smorgens weder t'zepl gegaen na Bantam / tegen den a- Tot Bantam
vont ten Ancker gekomen by het Hollants Kerck-hof: vonden de groote gekomen.
Son / en 't Schip Erasmus.

Den 5. Dito smiddaeghs is het Schip de Eendracht, van de kust
van Karmandel tot Bantam gekomen.

De Maent van November. Anno 1608.

Den 15. dito / smorgens met ten dage / t'zepl gegaen van Bantam, t'zepl gegaen
om onse Vopagie nae Holland te verborjderen / zijnde 5 Schepen in't
getal / 3 van onse vloote / ende 2 van Matelief zijn Vloot ende zijn smid-
daeghs ten Ancker gekomen by Poele Pangam, op 8 vadem steek-
gront.

Den 17. Dito / smorgens t'zepl gegaen / ende zijn sabondts ten An- Ten Ancker ge-
cker gekomen / in't nau van de straet van Sonda by't dwarse Eplandt komen / ende ee-
ste vooz Anger, versproochen een Jacht dat vande nieuwe vloot / afge- Jacht verpro-
veerdicht was. ken.

Den 18. Dito / recht vooz de middagh t'zepl gegaen / ende zijn onder Onder Sy by
Sy by Sy gelooopen / ende aldaer geset / want het Schip Bantam, most Sy gelooopen.
een wangh houwen / want de groote Mast aen stucken was.

Den 19. Dito 's den byden raet vergaert geweest om te raden / wat
sy met de Son doet souden / want sy seer lech was / soo sy sen' in / en
lagen ten Ancker in 15 vadem steek-gront.

De Maent van Desember. Anno 1608.

Den 9 d. recht voor de middagh/zijn wy weder t'zepl ghegaen/nae kraecke-touw/sonder ten Ancker ghekomen op twintigh baden/steekgront/aen de oost-zijde/ende het is goet legghen voor een Westelijcke wint.

t' Sepl gegaen

Den 11 dito/smorgens ontrent een quartier voor dage/zijn wy t'zepl gegaen van kraecke touw/om de straet upt te raeken/onse cours zupden/daer na zupt West/ende West ten zupden/met een Nooydelijcke windt/ende tamelijcke koelte/den gheheelen dagh meest in stilte ghedreven/om ende wederom/tusschen kraecke-touw ende de Prince Eplanden/ende legghen van malkanderen zupt ten westen/ende zupt zupt west/ontrent 8 mylen.

Den 12 dito/smiddaegs in stilte gedreven/west vande Prince Eplanden/ontrent 3 myle wy waren geseylt van kraecke-touw af/ontrent 12 mylen/3.W.aen/de wint was Nooydelijck/na de middag weder koelten gekregghen upten 3. Westen/tegen den avont de wint 3.ten westen/met tamelijcke koelte/wendent ende liepen West ten zupden aen/snacht giejep de windt Z.Z.Oost/onse cours was Z.W.aen/hadden in dese tijdt veel regen.

Den 13 dito/de wint N.o.gekregen/met tamelijcke koelte/onse cours 3.west/wy hebben gheseylt 11 mylen 3.W. ten westen aen voor de middagh seplde wy noch 3 mylen 3.west/want wy waren op de hoogte van 7 graden 20 minuten na gissinghe/hadden smorgens wepnigh regen en stilte/wy kregen de wint N.oost/met wepnig koelte/onse cours 3.W.aen/om inde rupmte te raeken/smiddaeghs stillekens en hebben veel in stilte gedreven/met variabelen winden.

Den 14 dito/meest in stilte gedreven/de wint variabel/veel regghen/en niet vertiert.

Den 15 dito/smorgens in't dagh quartier veel regen gehadt/de windt was westelijck/de regen duerde tot smiddags met tamelijcke koelte:wy hebben in dese 3 ofte 4 dagen niet veel voort gegaen/dreven meest in stilte de wint was W.N.west.

Den 16 dito/smiddaegs hoogte genomen 8 graden 43 minuten/wy hebben geseylt 20 mylen 3.ten westen en 3.3.W.tusschen beyden/de wint was meest west/met digte koelte/ende altemet digte regen kaecken/ende het Schip Erasmus heeft zijn Focke-Dee in stucken geseylt/met een kack/recht voor de middagh.

Den 17 dito/savonts in't upt gaen van't eerste quartier/hoogte genomen 20 minuten wy hebben geseylt 2 mylen 1 Z.aen noch gheseylt 3 mylen 3.west aen inden avont/ende in't eerste quartier noch gheseylt 3 mylen/de wint was variabel/met veel regen tegen den avont de windt zupt west/met tamelijcke koelte/over dagh veel stilte met regen reb

Den

Den 19 dito / Lecht nae de middagh sagen wy een Enl' ... / dan wisten niet hoe't genaemt was.

Een Fork-Dee
gebroken.

Den 22 dito sabonts in't eerste quartier hoogte ghenomen 11 graden 30 minuten/wp hebben gesept 14. wilen zuyt West. en wesen/de windt was Noorde noorde West / altemet stillekens / ende sijde koelte met regen.

Den 25. Dito / meest in stilte ghedreven / wy hebben gheseylt drie
mijlen Zuydt Oost aen / dreeven voort in stilte / hadden snachts weynigh
regen.

Den 27 dito/na giffinge gesept 8 mijlen 3. W. ten westen/wel so westelijck/met wepnigh koelte/de wint was meest N.W. ten noozden/ende N. N. West.

Gen Z. Post
wint gekregen

Den 30 dito/smiddaegs gesept 24 mijlen W. ten zupden / en w. zupt west tusschen beyden de wint was meest 3. oost / met dichte koelte.

Ultimo dito / smid naeghs hoogte genomen 13 graden 20 min. ten W.
hebben gesept 20 m. ten W. ten zuden / en W. zuyt west / tusschen beyden /
met dichte koelte / up den 3. ④ ten zuder.

De Maent van Ianuary Anno 1609.

Den 2. Smiddaeghs hooghte genomen 14. graden 20 minuten/wp hebben gez. It in 2 etmael 50 mylen W. ten zuyden / ende West zuyt west / tusschen beyden / de wint was meest zuyt Oost / met dichte koelte ende eenparige wint.

Den 4. Dito / smiddaeghs hooghte genomen 16 graden 2 minuten / min/wp hebben gezept in 2 etmael 56 mylen west Zuydt west / wel soo Zuydelijck / de windt was meest Z. O. ende Z. O. ten Oosten / met dichte koelte.

Den 6. dito / snachts hooghte genomen 18 graden 30 minuten / wp hebben in 2 etmael gezept 52 mylen west Zuyt west / wel soo westelijck de windt was Zuyt oost / ende Zuyt Oost ten Oosten / met tamelijcke koelte.

Den 7. dito / na gissinge gesep 52 mylen / meen 25. mylen / W. Zuyt West / waren na myn gissinge op de hooghte van 18 graden min 10 minuten / de wint was altemet Oost / met regen / sabonts was de wint weder Zuydt Oost ten Oosten / met dighte koelte / ende klaer weder.

Den 8. Dito / smiddaeghs hooghte genomen 18 graden 45 minuten wp hebben gezept 31 mylen Zuyt West ten Westen / ende West Zuyt West / tusschen beyden / met dichte koelte upt den Oost Zuyt Oosten en Zuydt O. ten Oosten / ende klaer weder : onse Compassen Noordt Westeren 14 graden by Westen het Noordten.

Den 9. dito / snachts hooghte genomen 20 graden / wp hebben ghesep 47. mylen West Zuydt West / ende Zuyt West ten Westen / tusschen beyden / de wint was Zuyt Oost ten Zuyden / ende Zuyt Oost / met dichte koelte / ende moop weder.

Den 10. dito / snachts in 't 2 quartier hooghte genomen 20 graden 40 minuten / de wint Zuyt Oost ende Zuyt Oost ten Zuyden / met tamelijcke koelte.

Den 11. dito / nae gissinghe was ick op de hooghte van 21 graden / wp hebben gezept 40. mylen west Zuyt west aen : onse Compassen Noordt Westeren 15 graden by Westen het Noordten.

Den 12. dito / snachts in 't 2 quartier hooghte genomen 22 graden 20 minuten / de wint Zuyt Oost ende Oost Zuyt Oost / ende recht voor de middagh was de wint O. N. O. met weynigh regen / ende hadden smiddaghs de Sonne boven 't hooft.

Den 13. dito / na gissinge gesep 60 mylen west Z. west ende Zuydt West / tusschen beyden / in 2 etmael met dichte koelte / giste de hooghte te zijn 22 graden 47. minuten.

Den 14. dito / recht na de middagh den Tropen Capricori gepasseert / wint was meest O. Z. O. met redelijcke koelte.

Een Tropen
gepasseert.

D

Den 15 dito/ smiddaegs hoogte genomen 24 graden 23 minuten/ hebben gheseylt 56 mijlen/west zuyt west/wel so zuydelijck/de windt was meest oost nooydt oost/ende altemet oostelijck/met redelijcke koelte/ onse Compassen nooydt westeren 20 graden 30 minuten/ by westen het nooyden/ smachts was't stillekens.

Den 16 dito/ in't 2 quartier hoogte genomen 25 graden 25 minuten/ de windt was meest oost nooyt oost/met tamelijcke koelte.

Den 17 dito/ smiddaeghs hoogte ghenomen 26 graden min recht minuten/ wy hebben gheseylt 53 mijlen West zuydt west, wel soo zuydelijck/mael/ de windt was meest oost nooydt oost/ met redelijcke koelte.

Den 19 dito/smiddaegs hoogte genomen 27 graden 24 minuten/ wy hebben gesept in 2 etmael 63 mijlen W.3. West/de windt was meest O. N.oost/met tamelijcke koelte/en moop weder.

Den 21 dito/ smiddaeghs hoogte genomen 28 graden 4 minuten/wy hebben gheseylt 40 mijlen W.Z. West/wel so westelijck/ de windt was meest O. N.oost/ende N.oost/ smiddaeghs was de windt N. N.oost/met tamelijcke koelte.

Den 22 dito/na gissinghe gheseylt 27 mijlen W.3. West/de windt was N. Oost/ende Nooyt Oost ten nooyden/met dichte koelte/ende donckere lucht.

Den 23 dito/na gissinghe gheseylt 37 mijlen W.Z. West aen de windt was meest Nooydt Oost ten nooyden/ sachttermiddaeghs was de windt Nooydt ten Oosten/met regen soo stijf/ dat wy gheen Marsseyls voeren konden.

Den 24 dito/ smiddaegs hoogte genomen 30 graden 36 minuten/wy hebben gesept 30 mijlen W.Z. W.aen/ de windt was meest n. ten oosten/ koelte donckere lucht/onse Compassen n. Westeren 23 graden 15 minuten/by westen het nooyden.

Den 25 dito/na gissinghe gesept 21 mijlen W.Z. W.aen/de windt was meest 3. ten Oosten/met regen/smorgens was de windt 3.3. Oost/met regen/en seijbe koelte.

Den 26 dito smiddaeghs hoogte genomen 31 graden 8 minuten/ wy hebben gesept 13 mijlen west/wel so zuydelijck/ de windt was 3 ten westen/en 3.3. West/met digte koelte/smorgens heeft het Schip Erasmus, een Hol doeckr upt de Mars laten wapen/ hy was seer leck/ ende de Steven wilde voort upt zijn Boeg; ende den Raet heeft goet gebonden/dat hy na't Eplant Mauritius soude lopen.

Den 27 dito/tegen den avont/ontrent 4 uren/hebben wy onse afschept van hem ghenomen/ ende zijn onse cours ghegaen nae de Caep de Bona Esperance, ende waren op de hoogte van 31 graden 30 minuten/ Compassen nooydt westeren 23 graden 30 minuten/by westen het nooyden/de windt was sacht in't eerste quartier Oost/ met tamelijcke koelte.

Den 29 dito/ savonds hoogte genomen 32 graden 30 minuten/wy hebben

Een Schip
noot gekregen

Den 1sten gezept 39 mijlen west Zuyt west / de wint was meest zuyt oost / den 2den / snachts was de windt oost / stillekens / onse Compassen N. W. 33 graden 15 minuten by westen het Noorden.

Ultimo d. hooghte ghenomen 33 graden 6 minuten / wy hebben gezept 21 mijlen west Zuyt West aen / de windt was Oostelijck / met wepnigh koelte / veel stillekens.

De Maent van February. Anno 1609.

Den 2 dito / smiddaeghs hooghte ghenomen 34 graden / wy hebben gezept 40 mijlen West Zuyt West / de wint was den primo dito / Oostelijck / ende nu Nooydt ten Oosten / ende Nooydt ten Westen / met tamelijcke koelte.

Den 3 dito / smiddaeghs hooghte ghenomen 34 graden 47 minuten / wy hebben ghezept 22 mijlen zuyt west ten Westen / de windt was meest N. N. West / ende N. W. met sichte koelte / smorgens wepnigh regen.

Den 4 dito / smiddaeghs hooghte ghenomen 35 graden 34 minuten / wy hebben gezept 17 mijlen zuyt West aen / de wint was West Nooydt West / ende Nooydt West / smorghens was de wint west / smiddaeghs weder N. west ten Noorden / ende N. N. west / wepnigh koelte / ende veel mistigh weder.

Den 5 dito / ghezept 17 mijlen nae gissinge / west zuyt west / de wint was meest N. N. west / ende N. west ten Noorden / met moop weder / snachts hooghte ghenomen 36 graden / ende hadden wepnigh regen.

Den 6 dito / geen hooghte ghenomen / wy hebben ghezept 14 mijlen west aen / de windt was meest N. N. west : smorghens liep de wint zuyt zuyt oost ende zuyt Oost / met veel regen / sachttermiddaeghs stillekens gheweest : de windt was Zuyt Oost / met wepnigh koelte.

Den 7 dito / geen hooghte gehad / wy hebben ghezept 12 mijlen nae gissinge / west ten zuyden aen / de wint was Oost zuyt oost / ende Oost : smiddaeghs was de wint Noorden / Savondts was de windt N. N. west / met stijbe koelte / snachts in 't eerste quartier / moesten wy onse schoover-zeplen setten / van wint ende regen upt den Nooyd westen / ende west nooydt west : wy waeren op de hooghte van 36 graden stijf.

Den 8 dito / smorgens gewent / ende namen onse Fock in / ende liet ont dyner / de wint was Z. west : wy hebben ghezept 6 mijlen Z. Z. west aen / na gissinge.

Den 9 dito / smiddaeghs hooghte ghenomen 36 gr. wy hebben gezept 11 gedreven N. N. west aen / 8 mijlen / de wint was Z. W. ende Z. Z. west / smorghens hogen wy stilte / ende dreven den geheelen dag in stilte.

Den 10. dito / noch in stilte gedzeben / met wepnigh voortgangh
Compassen nooyd westeren 17 graden 15 minuten / by westeren
nooyden.

Den 11 dito / de wint nooyden gehadt / met dichte koelte / hebben
gezeplt 30 mijlen : Savonts was de wint N. N. westeren / de cours w.
zupt west.

Den 12. Dito / smorgens ontrent een ure booydage liep de wint zupdt
west ende zupt west ten westeren met regen / waren by de hooghte van 36
graden 45 minuten na giffinge / smorgens ghevent N. west aen / met
schone regen / de wint zupt west / ende zupt west ten zupden / savonts
de hooghte 37 graden 37 minuten / wy hebben ghezeplt 14 mijlen west /
wel soo nooydelijck / de wint was meest zupt zupdt west / altemet zupdt
ten westeren / ende zupt west ten zupden.

Den 14 dito / smorgens was de wint nooyd west / savonts in 't eerste
quartier liep de windt west zupdt west : In 't tweede quartier zupden /
ende zupt oost / met regen ende tamelijcke koelte / wy hebben ghezeplt
17 mijlen zupdt zupdt west / nae giffinge 37 graden 45 mi-
nuten.

Den 15. dito / smorghens was de wint Oost zupt oost / met dichte
koelte / ende regen / onse hoers gegaen west nooyd west / ende nooyd west
ten nooyden / gezeplt 20 mijlen / regen den about in stilte gedzeben / sa-
vonts liep de windt west / wy liepen om de nooyd.

Den 16. Dito / smorghens liep de wint zupdt west / ende zupt west
ten zupden met dichte koelte / recht na de broekost regen / onse Compassen
nooyd westeren 15 graden schaers / onse Schepen waren van ons ghe-
raecht / soo dat wy te Loevert naer een Scheepjen saghen / de
windt was zupdt west / ende zupdt west ten zupden.

Den 17. dito / smorgens met ten dage hooghte genomen 37 graden /
wy hebben gezeplt 11 mijlen nooyd west / wel soo nooydelijck / noch 12
mijlen west ten zupden aen / de wint was zupden / ende zupt zupt oost /
smorgens sagen wy alle de schepen weder / om de zupt van ons / wy lie-
pen na haer toe / noch ghezeplt west zupt west 5 mijlen / de wint was
oost.

Den 18. Dito / nae giffinge gezeplt 12 mijlen / West nooyd west / en-
de nooyd west ten westeren / tusschen beyden / met tamelijcke koelte /
upt den nooyd Oosten / ende nooyd nooyd Oost : savonts was de wind
nooyden ten Oosten.

Den 19. dito / smiddaeghs hooghte genomen 36 graden 20 minuten
wy hebben gezeplt 12 mijlen West nooyd west aen wel soo oostelijck / de
wint was nooydelijck / met wepnigh koelte / nachts was de wint vari-
abel met regen / onse Compassen nooyd westeren 13 graden 30 minuten
by westeren het nooyden.

Den 20. dito / smorgens kregen wy de wint 30. ten zupden / met dig-
te koelte.

Den 21. Dito / smiddaeghs hooghte genomen 35 gra. 30 minuten / wy hebben ghezept 30 mijlen west nooydt west aen / de windt was in last op 't zuydt Oost ende Oost / met dichte koelte / onse Compassen nooydt westeren 11 graden 45 minuten / by westen het nooyden.

Den 22. Dito / na gissinge gezept 25 mijlen west ten nooyden / ende west tusschen beyden / nae de hooghte / die wy snachts te voren gehad hebben / de wint was meest nooyd Oost / ende nooyd oost ten nooyden / met dichte koelte / waren op de hooghte van 35 graden 20 minuten / snachts veel donder / weerlicht / ende regen ghehad / met stilte ende variabele wint.

Den 23 dito / meest in stilte ghedreven / teghen den avont koelten upt den n.n. oosten gekregen / konden niet veel hooghten krijgen by dage of te by nachte.

Den 24. Dito / na gissinge gezept 26 mijlen west / wel soo nooydelijck / wy waren op de hooghte van 35 graden 15 minuten / de windt was nooyd ten oost / met stijve koelte : sabonts in 't eerste quartier liep de windt zuyden / ende zuyt ten westen / met dichte koelte / ende weerlicht.

Den 25. Dito / na gissinge gezept 20 mijlen West ten nooyden aen / de windt was zuyden / ende zuydt ten oosten / met tamelijcke koelten.

Den 26. Dito / smiddaeghs hooghte genomen 34 graden 15 minuten / wy hebben gezept 21 mijlen West ten nooyden / ende west nooyd west / tusschen beyden / met dichte koelte / smorgens wepnigh reghen / de windt zuyd zuyd oost / ende zuyt oost ten zuyden.

Den 27. Dito / na gissinge waren wy op de hooghte van 34 graden 40 minuten / wy hebben gezept 25 mijlen West zuydt west / ende west ten zuyden tusschen beyden / de wint was zuyt ten oosten / ende zuyd zuydt oost met tamelijcke koelte : onse Compassen nooydt west 4 graden 20 minuten by westen het nooyden / smiddaeghs wepnigh regen.

Den 28. Dito / smiddaeghs hooghte genomen 35 graden : wy hebben gezept 25 mijlen West ten zuyden aen / de wint was meest zuyden / ende zuyt ten westen / met tamelijcke koelte / worpen sachttermiddaegs gront in 67 badem sandt-grondt : onse Compassen nooyd westeren 3 graden / by westen het nooyden.

De Maent van Marty, Anno 1609.

Den 1. Marty, smorgens in 't dagh quartier hooghte ghemen 35 graden 10 minuten / wy hebben gezept 16 mijlen / dreven meest in stilte / Sabonts kregen wy de windt west / ende west ten nooyden / met dichte koelte / smorgens sagen wy het Lant ontrent Aguac'o Sambros, ende de Bay Formoso.

Den 2. Dito / smorgens grondt-geworpen / ontrent 100 badem / in 't

Lant gesien

Wt gaen van 't eerste quartier/namen wy onse Fock in/ende lietent d' h-
 den met een zepl / sabonts wedergront geworpen in 140 badem Sant-
 gront / de wint meest west / ende west ten noorden / ende west ten sup-
 den / met stijve koelte. sant geworpe

Den 2 dito nae giffinge gezepl / ende gedreven 16 mijlen zuyt zuydt
 Oost aen / de wint westelijck / waren op de hooghte van 26 graden / wy
 dzeven sonder zepl / met de Steven om de zuyt / noch geseylt ende ghe-
 dzeven 10 mijlen zuyden aen / want my dochte dat de stroom om de zuyt
 westen liep.

Den 4 dito / smorghens maecten wy weder zepl / ende liepen westelijck
 aen: te weten / zuyt West / ontrent 5 mijlen / de wint was smorghens
 noorden / daer na noord west / tegen den about ghewent ende liepen om
 de noord na landt / waren op de hooghte van 36 graden 45 minuten / de
 wint was noord west ten westen / ende West noord west / met tame-
 lijcke koelte.

Den 5. dito / Smorghens van land gewent / de wint was noord west
 ten westen / ende west noord west / met dichte koelte / ende namen sabonts
 de seplen in / ende lietent d' yben / haoven weynigh reghen teghen den a-
 vont.

Den 6. dito / smiddaeghs hooghte genomen 38 graden 10 minuten /
 soo dat ons de stroom daer gedreven had / want de stroomen liepen sterck
 om de zuyt west aen / na myn geboelen / dzeven in stilte / de wint was
 snachts W. Z. W.

Den 7. dito / smorghens de wint Z. W. ten Westen / met regen / sacht-
 termiddaeghs de wint N. W. ende snachts N. W. ten noorden ende n.
 Noordt West met dichte koelte / onse cours ghenomen nae landt ten nae-
 sten by.

Den 8 dito / smorghens liep de wint W. 3. West / met regen ende dichte
 koelte / onse cours gegaen ten naesten by / om de noordt / konden gheen
 hooghte krijgen.

Den 9 dito / teghen den about gront gheworpen in 100 badem steek-
 gront / de wint teghen westelijcke gront / tamelijcke koelte / snachts in 't 2
 quartier de hooghte gehadt van 35 graden 23 minuten.

Den 10 dito smorghens het landt ghesien / hadden gront in 70 badem
 steekgront / wy hebben geseylt in 4 etnael 52 mijlen n. n. w. aen / de wint
 was westelijck : onse Compassen N. westeren 2 graden by Westen het
 noorden sabonts dicht onder de wal geweest / op 23 badem grauwsant-
 gront / ende hebben het ghewent van landt / snachts was de windt uyt het
 landt.

Den 11 dito / smorghens in stilte gedreven / ontrent 5 mijlen bukten lant /
 de diepte was 60 badem Sant-gront: sabonts peplde ick de Caep des
 Agolges van ons N. noorden / onse Compassen Noordt westeren 17 min-
 ten / by Westen het noorden : onse cours ghegaen nae de Caep de Bora
 Esperance, de wind was Oost Zuydt Oost / met weynigh koelte.

Gront gewor-
pen.

Den 12 dito/ smorgens het loot geworpen 87 badem steeckgront/ van
westen het Rif van Agocles, tot de Caep de Falco, hebt ghy over
het loot: ende dat na de Caep de Bona Esperance, want als ghy van
by Oosten wt / ende bebindt steeckgront / zyt dan verleeckert dat ghy
by westen ghy zyt van Agoellos, want by oosten ist harde Sandt-
t / Sabonors saghen wp de Cabo Salce, ende de Caep de Bona
Esperance.

Den 13 dito/ tegen den avont / zyt wp by de Bay Saldange ten Ancker
gekomen door stilte die wp onder het landt hadden / de windt was zuyt
oost.

Inde Bay van
Saldan geko-

Den 14 dito/ smorghens zyt wp t'zepl gegaen/ ende zyt inde Bay van
Saldinge ten Ancker gekomen in 5 badem santgront/ dicht onder de Ca-
fel/ hier ist goet leggen met alle winden.

t' Sep-
tember

Den 30 dito/ smorghens t'zepl gegaen/ upt de Bay van Saldinge, nae het
Eplant Santa Helena, de windt was 3.3. oost/ met tamelijcke koelte / wp
lieten het Eplant dat inde Bay lept aen Backboort leggen/ om de meeste
koelte wille.

Ultimo dito/ snachts in't upt gaen van't 2 quartier hooghte genomen
31 graden / wp hebben ghesepit 56 mijlen noort West / wel soo Weste-
lijck / de windt was Zuydt oost ten zuyden / met dichte koelte.

De Maent van April, Anno 1609.

Den 3 dito/ smiddaegs hooghte ghenomen 27 graden schaers/wp heb-
ben gesept 65 mijlen N. West aen na gissinge/ de windt was 3. oost/ met
tamelijcke koelte/ ende donckere lucht/ konden geen hooghte krijghen/ dan
al na gissinge.

den Tropi-
cus gepasseert.

Den 5 dito/ smorghens in't aenbangen van't dagh-quartier hooghte ge-
nommen 24 graden 30 minuten wp hebben gesept 50 mijlen N. W. aen/
de windt was zuydt oost / wel soo oostelijck / met tamelijcke koelte / en
donckere lucht/ konden qualijck hooghte krijghen/ Smiddaeghs was de
hooghte 24 graden 8 minuten/ wp hebben gesept 9 mijlen N. West aen/
de wint was zuyt oost. snachts in't 2 quartier den Tropicus Kapricornus
gepasseert.

Den 7 dito / Smiddaeghs hooghte ghenomen 22 graden/ wp hebben
ghesept 44 mijlen Noort West aen / de windt was meest Zuydt Oost/
ende Zuydt Oost ten Zuyden / met dichte koelte / nae gissinghe.

Den 8 dito/ smiddaeghs hooghte genomen 20 graden 50 minuten/wp
hebben gesept 23 mijlen N. W. aen/ de wint was 2. Oost/ met tamelijc-
ke koelte.

Den 10 dito/ smiddaegs hooghte genomen 19 gr en 12 minuten/wp
hebben gesept 42 mijlen N. W. aen/ smorghens in den daghe/ was de
hooghte 19 graden 2 minuten de wint was meest Oost met wepninghe
te: ons Compas N. Oosten 4 graden 20 minuten / p oosten
worden in't gecept.

Den 11 dito/smoorgens met den dage/de hooghte gehad van 18 graden 4 minuten/smiddeags 17 graden 45 minuten/wp hebben gesept 23 mijlen N.west/wel so westelijck/de windt was meest Z.oo/ met tamelijcke koelte.

Den 12 dito/na gissinge gesept 23 mijlen N.W.ten westen/en N.W. de wint was meest Z.Oost/met dichte koelte/wp konden geen hooghte kringen.

Den 13 dito/smoorgens in't dagh-quartier hooghte genomen 16 graden 32 minuten/wp hebben ghesep 20oort West ten westen twintigh mijlen. 20oort/recht na de middagh onse cours west aen gheset/nae het Eylandt Sancta Helena,want hadden het Eylandts breeke/te weten 16 graden 8 minuten/de wint was meest oost ten zuden.

Den 14 dito/smiddeags ghesep 21 mijlen W.aen/de hoogte was 16 graden 7 minuten/de wint was meest Oost/ende O. ten zuden/met tamelijcke koelte.

Den 15 dito/hooghte ghenomen 16 graden 6 minuten/wp hebben gesept 21 mijlen west/wel so zupdelijck/de wint was geweest O.3.oost/en 3.O.ten oosten met tamelijcke koelte.

Den 16 dito/smoorgens het lant gesien van Sancta Helena wp waren ontrent op de hooghte van 16 graden 5 minuten/teghen den abont zijn wp ten Ancker gekomen op 22 vadem sant gront/de windt was 3.oost/met dichte koelte/gesept 21 mijlen.

Den 24 dito/smoorgens t'zepl gegaen van't Eylandt Sancta Helena,met stilte/wepnigh koelte/de gehele dagh meest in stilte gedreven/snachts oock meest in stilte gedreven.

Den 26 dito/noch in stilte gedreven/de wint was variabel geweest/en saghen het Eylandt Santa Helena,noch smoorgens de Sonne ghesep 20 graden onse Compassen N.Oosteren 7 graden styf: by oosten het Noorden/Snachts in't tweede quartier hooghte ghenomen 15 graden 8 minuten/wp hebben gesept 9 mijlen N.ten westen/de wint was variabel.

Den 27 dito/smoorgens wepnigh stilte ghehad/daer na kregghen wp wepnigh koelte/onse cours nooort west/de windt was Zupdt west ten Zuden/ende Z.Z.west/met wepnigh koelte/Sabonts,de wint was 3.Oost.

Den 28 dito/smoorgens in't dagh-quartier hoogte genomen 14 graden 5 minuten/wp hebben gesept nooort west aen 23 mijlen/met tamelijcke koelte/de wint was meest 3.oost/smoorgens oost 3.oost/met tamelijcke koelte.

Ultimo dito/smoorgens met den dage hooghte genomen 12 graden 12 minuten/wp hebben ghesep 40 mijlen nooort west aen/de windt was meest 3.oost/ende O.3.oost/altemet tamelijcke koelte/ende altemet stilte.

De Maent van Maius. Anno 1609.

Den 2 dito / smorghens met den dage hooghte genomen 10 graden 10 minuten / wy hebben gesept 46 mijlen in 2 etmael N. West wel so westelijcken aen / de windt was zuyt oost / ende S. 3. oost / met dichte koelte / en weynigh regen.

Den 4 dito / smorghens met den dage hooghte ghenomen 8 graden 16 minuten / ende nae de Boekhof giste ick te zyn op 7 graden 16 minuten / wy hebben gesept 55 mijlen noot west / wel so westelijck / ende sagen het ghesien. Eplant Alencioen w. zuyt west van ons / onse Compassen noot oosteren 15 graden 15 minuten.

Den 6 dito / smorghens met den dage hooghte genomen 6 g. 15 min. wy hebben gesept noot west / wel so westelijck 32 mijlen de wint was meest zuyt Oost / met weynigh regen.

Den 8 dito / smorghens met den dage hooghte genomen 4 g. 25. m. wy hebben gesept 45 mijlen noot west / wel so westelijck / de wint was zuyt oost / ende 3. o. ten oosten / met tamelijcke koelte / altemet weynigh regen.

Een seplten
gesien e

Den 10 dito / smorghens met den dage hooghte ghenomen 2 graden 25 minuten / hebben gesept 43 mijlen noot west / wel so westelijck altemet tamelijcke koelte / altemet weynigh reghen / de wint meest 3. oost / recht na de middagh een Seplten gesien / maer niet verspoocken.

Den 12 dito / smorghens met den dage hooghte genomen 1 graet 26 minuten / wy hebben gesept 22 mijlen noot west / wel so westelijck / de wint variabel hadden veel stilten.

Den 13 dito / boort de middagh om de nootdt gewent / wy hebben gesept 9 mijlen zuyt west ten westen aen / de wint was noot nootdt / ende noot west / met weynigh koelte / veel stilte / ende een weynigh regen.

en Equinoct
tael gepasseert.

Den 14 dito / smorghens met den dage hooghte genomen 1 graet 20 minuten / wy hebben gesept 6 mijlen nootdt ten westen aen / de windt was variabel / veel stilte gehad / en snachts veel regen / de wint was smorghens zuydelijck.

Den 15 dito / sabonts in 't eerste quartier hooghte genomen / ende bevonden dat wy de linie Equinoctiael gepasseert waren / de wint was 3. oost / met tamelijcke koelte.

Den 16 dito / smorghens met den dage hooghte genomen 18 minuten by noorden de linie / wy hebben gesept in 2 etmael 40 mijlen noot west / wel so westelijck / de wint was meest zuyt oost / met tamelijcke koelte.

Den 18 dito / smorghens in 't dagg-quartier hooghte ghenomen een graet 51 minuten by noorden de linie wy hebben gesept 36 mijlen nootdt west / wel so westelijck / de windt was meer zuydt Oost / ende Oost zuydt oost: Smorghens oot nootdt oost / met tamelijcke koelte / ende weynigh regen.

Den

Den 20 dito/na giffinge gesept 32 mijlen N. West/wel so westelijck/
de hoogte die ick snachts gehad hebbe / te weten 3 graden 20 minu-
ten/de windt was O. N. oost/ stillekens met weynigh regen/smoorgens
was de wint noorden ende n. ten oosten met weynigh koel / ende regen:
snachts veel regen gehad / de wint was sabonts N. oost/snachts S. Z.
oost/met tamelijcke koelte/daer nae in stilte ghedreven/ ende hadden veel
regen.

Den 21 dito/sabonts in't eerste quartier hoogte genomen 4 graden 19
minuten/de wint N. O. ten noorden/ende N. N. oost/altent noorden ten
oost./met weynigh koelte.

Den 22 dito / smorgens metten dage hoogte genomen 4 graden 27
minuten/wp hebben gesept 32 mijlen N. W. ten Westen/wel so weste-
lijck/de windt was N. noordt oost/ende noort ten oosten/met tamelijcke
koelte.

Den 23 dito/smorgens in't dagh-quartier maecte ik giffinge/dat wp
gesept hebben 21 mijlen n. W. ten Westen aen/de windt was meest n. n.
oost / met tamelijcke koelte.

Den 24 dito / smorgens in't dagh-quartier hoogte genomen 6 graden
min 7 minuten/wp hebben gesept 19 mijlen n. West/wel so Westelijck/
de wint was meest n. oost ten noorden/met tamelijcke koelte.

Den 25 dito/in't aenbangen van't dagh-quartier/ hoogte genomen 7
graden 4 minuten/wp hebben gesept 22 mijlen n. West/wel soo noorde-
lijck/de wint was meest n. oost/met tamelijcke koelte.

Den 26 dito/smorgens in't dagh-quartier hoogte genomen 8 graden
15 minuten/wp hebben gesept 23 mijlen noordt West/ende 1. oordt West
ten noorden tusschen bepden / de windt was noordt oost / met tamelijcke
koelte.

Den 27 dito/smorgens in't aenbangen van 't dagh-quartier hoogte
genomen 9 graden 15 minuten/wp hebben gesept 22 mijlen n. W. aen/
de wint was meest n. oost met dichte koelte.

Den 28 dito/smorgens in't dagh-quartier hoogte genomen 10 graden
5 minuten/wp hebben ghesep 21 mijlen N. West / wel so Westelijck/de
wint was noordt oost/wel so noordelijck/met tamelijcke koelte.

Den 29 dito/smorgens in't dagh-quartier gisten gesept te hebben 21
mijlen N. West/wel so noordelijck/de wint was meest n. Oost/ende n. O.
ten noorden/met tamelijcke koelte.

Den 30 dito/na giffinghe ghesep 22 mijlen n. W. ten noorden/wel so
Westelijck/de wint was meest n. Oost/ ende n. O. ten oosten/met tame-
lijcke koelte/wp waren smorgens in't dagh-quartier op de hoogte van
12 graden 13 minuten na giffinge.

Ultimo dito / na giffinghe ghesep 26 mijlen n. W. ten noorden aen/de
wint was meest n. O. ten oosten/met dichte koelte.

De Maent van Iuny. Anno 1609.

Den 1 Iuny, smorghens met den dage/hooghte genomen 15 graden 20 minuten/wp hebben gesept 27 mijlen Nooydt Nooyt West aen/de windt was meest Nooydt Oost ten oosten/ ende Oost Nooydt Oost/ met dichte koelte.

Den 2 dito/ smorghens met den daghe hooghte ghenomen 16 graden 40 minuten/ wp hebben ghesepit vier-en-twintigh mijlen Nooydt West ten Nooyden/ ende nooydt nooydt West/ tusschen beyden/ de windt was meest Nooydt Oost ten oosten/ ende Oost nooydt Oost/ met tamelijcke koelte.

Den 3 dito/ smorghens met den daghe hooghte ghenomen 18 graden wp hebben ghesepit 21 mijlen Nooydt Nooydt West aen/ de windt was meest Oost nooydt Oost/ met tamelijcke koelte/ ende donckere lucht.

Den 4 dito/ smorghens hooghte ghenomen 19 graden 15 minuten/wp hebben ghesepit 21 mijlen nooydt nooydt West/ wel soo nooydelijck/ de windt was Oost nooydt Oost/ met mooy weder/ ende tamelijcke koelte.

Den 5 dito/ smorghens met den daghe hooghte genomen 20 graden 30 minuten/wp hebben gesept 21 mijlen nooyden aen/de windt was meest oost met tamelijcke koelte.

Den 7 dito/ smorghens met den dage hooghte genomen na gissinge/ van 23 graden 7 minuten/na dat ick in 't uyt gaen van't eerste quartier/genomen hebbe/smiddaegs na mijn gissinge ontrent den Tropicus geweest/wp hebben gesept tot smorghens 42 mijlen/ende tot smiddaegs 5 mijlen nooyden aen/de windt was meest oost/ende oost ten Zuyden/met redelijcke koelte.

Den 9 dito/ smorghens met den dage hooghte ghenomen 26 graden 15 minuten/wp hebben gesept 46 mijlen nooyden/wel so westelijck/de windt was meest oost/wel so nooydelijck/met dichte koelte.

Den 10 dito/recht nae de middaghy weynigh stilte gehad.

Den 11 dito/ smorghens met den dage hooghte genomen 29 graden/wp hebben ghesepit in 2 etmael 42 mijlen nooyden aen/ de windt was meest oost/en oost ten zuyden/ende dreyen nu in stilte.

Den 13 dito/ smorghens weder koelten ghekegen uyt den westen/wp hebben ghesepit seer weynigh/ dan in dese 2 etmael in stilte ghedreyen/hadden de hooghte van 29 graden 16 minuten/wp hebben gesept en ghedreyen 5 mijlen.

Den 14 dito/ smorghens gewent/de windt was noordelijck/met weynig koelte/wp hebben gesept 15 mijlen N. N. oost na gissinge/de windt was Nooydt West ten Westen/de hooghte was 30 graden/de windt nu N. ten Westen.

Den 15 dito/ smorghens met den dage hooghte genomen 30 graden 50 minu-

Den 15 dito/wy hebben ghesepit 15 mijlen N. West aen/ wel so noorde-
 den/ de windt was meest noorden/ met een redelijke koelte/ snachts in't
 opgaen van't 2 quartier hooghte genomen 31 graden 12 minuten/wy
 hebben gesept 9 mijlen N. west aen/ de windt was meest N. ten noor-
 den wepnigh koelte.

Den 16 dito/smorgens in stilte ghezeven tot savonts/ doen kreg
 een wepnigh koelte/upt den Z. Westen.

Den 18 dito/smorgens in't dagh-quartier hooghte genomen 32 gra-
 den 24 minuten/ wy hebben ghesepit 18 mijlen noorden aen/ de windt
 was meest Zuydt West/ met wepnigh koelte/ smorghens wat be-
 ter.

Den 19 dito/ smorghens met den daeghe hooghte ghenomen 33 gra-
 den 40 minuten/ wy hebben ghesepit 20 mijlen noorden aen/ de windt
 was meest Zuyt West/ende zuyt west ten zuyden met tamelijke koelte/
 vooz de middagh regen ghehad/ met stillen/ sachter middaeghs koelten/
 het 2 quartier voozt in stilte ghezeven/ in't uyt gaen van't 2 quartier de
 hooghte ghenomen 34 graden 8 minuten/ wy hebben ghesepit ses mij-
 len noordt noordt oost aen/ de windt was meest noordt west/ wepnigh
 noorden.

Den 20 dito/ smorghens wepnigh koelte gekregen upt den west noort
 westen.

Den 22 dito/ smorghens met den daghe hooghte ghenomen 36 gra-
 den 41 minuten/ wy hebben ghesepit 38 mijlen noorden aen/ de windt
 was meest West/ ende West ten noorden/ met tamelijke koelte.

Den 24 dito/smorgens draghent gehouden/ wy waren op de hooghte
 van 40 graden min 8 minuten/ wy hebben ghesepit 46 mijlen noorden/
 wel so oostelijck/ de windt was West/ ende West Zuyt west/ met dichte
 koelte.

Den 25 dito/vooz de middagh in stilte ghezeven/wy hebben ghesepit
 30 mijlen N. oost aen/ de windt was meest N. West/ ende West/ met
 dichte koelte/wy konden geen hooghte krijgen/ende hadden vooz de mid-
 dagh regen.

Den 26 dito/ smorghens met den daghe hooghte ghenomen 42 gra-
 den min 6 minuten/ wy hebben ghesepit 13 mijlen noordt west ten noor-
 den/ de windt was meest noordt Oost/ ende Oost noordt oost/ met
 wepnigh koelte/ en mottigh weder/ smorghens ghevent/ ende liepen
 oost noordt oost aen/ ten naesten by/ de windt was noorden/ ende
 noordt ten oosten/ met tamelijke koelte/ sachtermiddaeghs in stilte
 ghezeven/ teghen den avondt koelten ghekreghen upt den Zuyden/
 Snachts liep de windt zuydt west/ met dichte koelte/ ende stof-re-
 gen.

Den 28 dito/smorghens ontrent 3 uren vooz dage hooghte genomen
 43 graden 20 minuten/ wy hebben ghesepit 54 mijlen oost noort oost/ de
 windt was meest Zuyt west/ ende west/ upt west/ met dichte koelte/ende
 wepnigh regen.

Ultimo dito / smorggens in 't dagh-quartier hoogte ghenomen 47 graden 40 minuten/wp hebben ghesepit 63 mijlen O. N. oost/wel so oostelijck / de windt was meest West Zuydt West / ende West / met een dichte koelk. : Savonds een Septien ghesien / dan niet versprooken.

De Maent van Iuly, Anno 1609.

Den 1 Iuly, smorggens lagen wp het Septien noch / ende na 't in de Lp van ons/wel so vart als 't daeghs te voozen te Loebert gheweest was.

Den 2 dito/na gissinge waren wp op de hoogte van 46 graden/wp hebben gesept 56 mijlen O. N. oost/wel so oostelijck/de wint was West/daer na Z. west/met dichte koelte ende regen.

Den 3 dito / smorggens gisten ghesepit te hebben 29 mijlen O. ten noorden/ende O. N. oost/ de windt was meest Z. W. met dichte koelte/ende donckere lucht.

Den 4 dito / smorggens gisten te wesen op de hoogte van 27 graden 23 minuten/wp hebben gesept 33 mijlen O. N. oost/de wint was meest zuyt West/met dichte koelte ende moettigh weder.

Den 5 dito / smorggens metten dage gesept 14 mijlen O. ten noorden/de wint was meest Z. West/ende W. Z. west/met dichte koelte/noch gesept 6 mijlen O. ten zuyden/de wint was meest N. N. oost/met wepnich koelten/de hoogte was 47 graden 24 minuten/ recht na de middagh gewent om de noot/waren nu na mijn gissinge van Heylant 154 mijlen/de cours was oost ten noorden/de Kanael in na mijn gissinge/de wint n. oost/na de middagh.

Den 6 dito / smiddaeghs hoogte ghenomen 48 graden 10 minuten/wp hebben ghesepit 13 mijlen tusschen het Noort ten oosten/ ende noorden/de wint was meest oost ten noorden / ende oost noot oost/met wepnich koelte.

Den 7 dito / smiddaeghs hoogte genomen 48 graden 45 minuten/wp hebben gesept 10 mijlen Noort West ten Noorden/ de wint was meest N. oost/en N. oost ten oosten/met wepnich koelte.

Den 8 dito / smiddaeghs hoogte ghenomen 50 graden / wp hebben ghesepit 16 mijlen noot ten westen/ de wint was meest oost noot oost/ende oost ten noorden/met tamelijcke koelte/smiddaegs gewent om de Zuyt.

Den 9 dito / sachter-middaeghs ontrent 2 uren gewent om de noot/de cours Z. ten oosten aen/17 mijlen gesept/de wint was meest o. ten noorden ende oost/met dichte koelte.

Den 10 dito / smorggens hebben wp gesept 10 mijlen n. ten oosten/noch gesept 7 mijlen noot noot oost/de windt was meest oost ten Zuyden ende Oost Zuyt Oost / smorggens was de wint Zuyt oost/met dichte koelte.

Went en donckere lucht/ de hoogte was 50 graden na gissinge/en went
ant sabonts om de zuyt.

Den 11 dito/ Sabonts gewent om de noot/wp hebben gheseylt 17
mijlen Zuyt ten westen aen/ de wint was meest oost ende oost ten Zuy-
den.

Den selfden dito/smorgens 6 Schepen/Meen den 12 dito.

Den 12 dito/smorgens 6 Schepen gesien / recht na de middagh zijn ^{6 Schepen ge-}
wp by haer ghekomen/ sy quamen upt Portugael van Lissebon, brochten ^{sien}
onse tdinge banden Bestant / waer door wp seer verblijdt waren / had- ^{4 Derzoken.}
den gesept 9 mijlen noot ten westen aen / de wint was Oost ten noot-
den met dichte koelte / wp liepen met haer om de Zuydt/ wp waren on-
trent op de hoogte van 49 graden 24 minuten/dese Schepen waren van
Hamborch.

Den 13 dito/smiddaeghs hoogte genomen 47 graden 40 minuten/wp
hebben gesept 17 mijlen Z. ten oosten / de wint was meest Oost Nooydt
Oost/met veel reghen en wint/so dat wp smorgens onse Fock in namen/
van weghen de windt / en veel reghen / nae de middagh ghewent om de
noot.

Den 14 dito/ recht na de middagh gewent om de zuyt/wp hebben ge-
sept 15 mijlen n. West aen/de wint was meest n.oost/ en n.o. ten oosten/
met dichte koelte/ende donckere lucht.

Den 15 dito/smiddaeghs na gissinge gesept 16 mijlen Z.oost/ende 3.
O. ten oosten/tusschen bepden/ de windt was meest n. Oost / met dichte
koelte.

Den 16 dito/smorgens gesept 14 mijlen 3.oost/en 3. O. ten oosten/tus-
schen bepden/wp konden geen hoogte krijgen/de windt was n.oost/noch
gesept tot smiddaeghs 5 mijlen/de windt meest n. ten oosten Meen n. ten
westen/met dichte koelte.

Den 17 dito/na gissinge gesept o.n.oost aen/de wint was meest n.n.
West/met tamelijcke koelte.

Den 18 dito/meest in stilte gedzeben/want wp hadden wepnich voort-
gangh.

Den 19 dito/noch meest in stilte ghedzeben/ende kregen sabonts den
wint westelijck.

Den 20 dito/sabonts hebben wp gesept 19 mijlen O.n. oost aen/onse
hoogte was 48 graden/ende 18 minuten.

Den 21 dito/was de wint meest west/ende W. ten zuyden/smiddaegs
3.W. met dichte koelte/en donckere lucht.

Den 22 dito/smiddaegs hoogte genomen 49 graden min 7 minuten/ ^{Gront gekoo-}
wp hebben gheseylt 28 mijlen in 2 etmael/ de wint was westelijck/smorgens ^{pen.}
gens was de wint 3.oost/met regen/smiddaeghs was de wint W.zuydt
west / met wepnigh koelte/ sabonts gront gheworpen in 9 vadem sant-
gront.

Den 23 dito/smiddaegs hoogte genomen 49 graden 18 minuten/wp
hebben gesept 16 mijlen oost nooydt oost/wel so oostelijck/de wint was

meest W. zuydt West / Smidda zghs was de windt zuyt ten westen / met dichte koelte.

Den 24 Dito /

Smorghens het Landt ghesien van Aesert / wy hebben ghelept achtien mylen Oost nooydt Oost / de windt was meest Zuydt oost ten Zuyden / met dichte koelte / Savonds waren wy voor Plymouth.

Den 25. Dito /

Smorghens waren wy neffens Goudt-stert, de windt liep Oost nooydt oost / ende nooydt Oost ten oosten / met dichte koelte / so dat wy het dragent hielden na Pleymuyden, ende liepen binnen in 't West kompter upt ghenomen het Schip Bantam bleef by de Ree leggen.

Den 26 dito / woopen wy in 't West kompter / om beter voor de oostelijcke wint beschut te leggen.

Den 29 dito /

voort de middaghy zijn wy weder t'zepl gegaen nae Devoyt / het was stillekens.

Den 30. Dito / Smorghens met den daghe / zijn wy weder t'zepl ghegaen met de landelijcke windt / Sachtermiddaeghs was de windt Zuydt Oost / met weynigh koelte.

Ultimo dito / smorghens ontrent 8 uren / lagh Gout-stert dwars van ons / ende hadden savonts de wint upt de lande.

De Maent van Augusti Anno. 1609.

Den 1 Augusti, smorghens waren wy by Port-landt, so dat wy't gheset hebben door stille / om de Ebbe te stoppen.

Den 2 dito / sachtermiddaeghs ontrent een ure / lieten wy ons Ancker vallen van stille / om de Ebbe te stoppen / dicht by het Eplandt van Dicht.

Den 4 dito / sachtermiddaeghs zijn wy ten Ancker gekomen / recht neffens om de Ebbe te stoppen / de windt was oost nooyt oost met weynigh koelte.

Den 6 dito / ontrent 9 uren / zijn wy ten Ancker gekomen / neffens de singels om de Ebbe te stoppen / en zijn met de Bloot weder t'zepl ghegaen / nae de hoofde / ende quamen savonts daer in / en kregen den wint westelijck met nist / onse cours nooyt oost aen na Texel / den windt zuydt west.

Den 8 dito / smorghens den wint oostelijck gekregen / en O. N. oost / ende sachtermiddaeghs verspoochen wy een Maes-man / die smorghens upt de Wieling gelopen was / seide dat de Maer Zuydt Zuydt Oost van ons lagh.

Den

Den 9 dito / smorgens verballen by Camper-Dupn / 2 mijlen bukten
 uit / want hadden de wint gekregen den 8 dito sabonts upt den Zupde
 wisten / met regen en donder / ende de Loots-lupden aen boort zijnde / zijn
 up boort gelopen / ende smiddaeghs in Terel gearriveert op Hoopmans
 Heede / waer boort God Almachtigh moet gedanckt / ende gheprezen zijn
 van inder Geuwigheyt / Amen.

Eyndinge des Journaels.

Faculdade de Filosofia
 Ciências e Letras
 Biblioteca Central

La relan
portuga
tita:
Broeck
Começo
condica
de Peri
1875
reproa
vol. X.
Exporie

La relation de Matheus vanden Broeck a été traduite en
portugais par M. José Hygino Duarte Pereira sous le
titre: *Diário ou Narracão historica de Matheus van den*
Broeck, contendo o que elle viu e realmente aconteceu no
começo da revolta dos Portuguezes no Brazil, bem como as
condições da entrega dos novas Fortalezas... " ~~Cette~~
de Pernambuco, Typographia do Jornal do Recife
1875 in 4º petit. — Cette traduction a été
reproduite dans le "Revista do Instituto Historico"
vol. XL. (1877) p. 1ª pag. 5. Voyez. Catalogo da
Exposições de Historia do Brazil n.º 10627.

RB

RJ Va

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and mostly illegible due to fading and ink bleed-through.

RB

P. 11 B.